

**ESKİŞEHİR KARACAHİSAR KALESİ 2011-2014
YILLARI KAZI BULUNTULARI
Meydan PALALI
(Yüksek Lisans Tezi)
Eskişehir, 2015**

**ESKİŞEHİR KARACAHİSAR KALESİ 2011-2014 YILLARI KAZI
BULUNTULARI**

Meydan PALALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Sanat Tarihi Anabilim Dalı
Danışman: Prof.Dr. Erol ALTINSAPAN

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temmuz,2015

Bu Tez Çalışması BAP Komisyonunca kabul edilen 1207E111nolu proje kapsamında desteklenmiştir.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Meydan PALALI'nın "Eskişehir Karacahisar Kalesi 2011-2014 Yılları Kazı Buluntuları" başlıklı tezi 22 Temmuz 2015 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca toplanan Sanat Tarihi Anabilim Dalında, **yüksek lisans tezi** olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof.Dr.M.Erol ALTINSAPAN

Üye : Doç.Dr.Zeliha DEMİREL GÖKALP

Üye : Yrd.Doç.Dr.Şener YILDIRIM

.....
.....
.....

Prof.Dr.Kemal YILDIRIM
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yüksek Lisans Tez Özü

ESKİŞEHİR KARACAHİSAR KALESİ 2011-2014 YILLARI KAZI BULUNTULARI

Meydan PALALI

Sanat Tarihi Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler enstitüsü, Temmuz 2015

Danışman: Prof.Dr. Erol ALTINSAPAN

Bu çalışmada Eskişehir Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılı kazılarında ele geçen küçük buluntuların ve mimari birimlerin değerlendirilmesi konu edilmiştir. Coğrafi konumu itibariyle önemli yolların kavşak noktasında bulunan Karacahisar Kalesi Ortaçağ'da, Bizans Devleti ve Osmanlı Beyliği için stratejik bir nokta olmuştur. Osman Bey'in 1288 yılında bu kaleyi fethetmesiyle birlikte Osmanlı Beyliği kendi varlığını ve gücünü bölgede hissettirmeye başlamıştır. Karacahisar Kalesi alındıktan sonra Osmanlı Beyliğinin fetihleri sürekli devam etmiş ve Beylikten, güçlü bir imparatorluğa doğru yol almıştır.

Bu çalışma kapsamında beş farklı çalışma alanı ve çok sayıda küçük buluntu değerlendirmeye alınmıştır. Küçük buluntulara ve mimari verilere bakıldığında, Karacahisar Kalesi'ndeki yerleşim dokusunun Ortaçağ'da daha yoğun olduğu ve 15. yüzyıldan sonra kalenin kullanımının azaldığı ileri sürülebilir. Daha sonraları kullanılmayan kalenin zamanla çoğu bölümleri yıkılmıştır. Hala devam eden arkeolojik kazılar sonucunda kalenin toprak altında kalan kısımları, gün ışığına çıkarılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir, Karacahisar Kalesi, küçük buluntu, Osmanlı, Bizans

Abstract

ESKİŞEHİR KARACAHİSAR CASTLE 2011-2014 YEARS EXCAVATION FINDINGS

Meydan PALALI

Department of Art History

Anadolu University, Graduate School of Social Sciences, July 2015

Advisor: Prof. Dr. Erol ALTINSAPAN

In this study, the evaluation of the small findings and the architectural modules that were unearthed during 2011-2014 excavations have been subjected. Karacahisar Castle was on the junction of important roads due to its geographical position and it had been a strategic point for Byzantine Empire and Ottoman Beylik in medieval times. Ottoman Beylik began to have its power and strength felt in the region with the conquer of this castle by Osman Bey in 1288. After the occupation of Karacahisar Castle, the invasions of Ottoman Beylik continued and it proceeded to a powerful empire.

Five different fields and many small findings have been evaluated within the scope of this study. The settlement on Karacahisar Castle can be considered to have been more intense in the Middle Age and that usage of the castle have decreased after 15th century in the light of small findings and architectural facts. Afterwards, many parts of the castle that had been abandoned were collapsed. The parts of the castle that are under the ground have been unearthed through the ongoing archeological excavations.

Keywords: Eskişehir, Karacahisar Castle, small findings, Ottoman, Byzantine

Etik İlke ve Kurallara Uygunluk Beyannamesi

Bu tez çalışmasının bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumunda bilimsel ve etik kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Meydan Palalı

Önsöz

Eskişehir Karacahisar Kalesi'nin inşa ya da onarım kitabesi yoktur. Ayrıca, ne zaman yapıldığına dair bilgi veren herhangi bir yazılı kaynak bulunmadığından, kalenin hangi tarihte yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte kaleyi kimin yaptırdığı, kalenin Bizans döneminden önce kullanılıp kullanılmadığı ve ilk yapıldığı dönemdeki adının da ne olduğu kesin olarak açıklığa kavuşmuş değildir. Osmanlı kroniklerinde Karacahisar Kalesi hakkında verilen sınırlı bilgiler, Osman Bey'in rüştünü ispatladığı bu kalede yapılan bilimsel kazılar sonucu artmakta ve daha da netleşmektedir.

Kroniklerin verdiği bilgilere göre; Eskişehir Karacahisar Kalesi, biri Ertuğrul Gazi, diğeri Osman Gazi zamanında olmak üzere, iki defa kuşatılmıştır. İlk kuşatmadan sonra Karacahisar Kalesi'nin Tekfuru, Anadolu Selçuklu sultanı I. Alaaddin Keykubad'a vergi ödemek şartıyla yerinde bırakılmıştır. Oysa; Osman Gazi'nin Karacahisar'a saldırısı, fetih amacı taşımaktaydı. Nitekim kale fethedildikten sonra yağma edilmiş ve boş kalan evlere Türkmenler yerleştirilmiştir. 1288 yılındaki bu iskandan günümüze kadar, Karacahisar Kalesi, Türk yönetiminde kalmıştır.

Bu çalışmanın hazırlanması sırasında, çok önemli görüş ve önerilerini benimle paylaşan, sayın tez danışmanım Prof.Dr. Erol Altınsapan'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, değerli düşüncelerini esirgemeyen Prof.Dr. B. Yelda Olcay Uçkan, Prof.Dr. Canan Parla, Doç.Dr. A.Oğuz Alp, Doç.Dr. Zeliha Demirel Gökalp, Yard.Doç.Dr. Şener Yıldırım, Öğr.Gör. Abdullah Deveci, Öğr.Görv. Halkan Demir'e teşekkürü bir borç bilirim. Tez çalışması boyunca bıkmadan ve yılmadan bana her türlü yardımı esirgemeyen Öğr.Gör. Hasan Yılmazyaşar ve Öğr.Gör. Ali Gerengi hocalarıma şükranlarımı sunuyorum.

Bu tezin oluşmasında her zaman tüm destekleriyle yanımda olan Çiğdem Yıldız, Mehmet Cihangir Uzun, Arda Dalyan, Kurtay Kaan Işıtan ve Hicran Tuncer'e minnettarım. Tezde yer alan çizimlerin yapımında Arş.Gör.Gizem Altun, Mehmet Kurt, Emre Duman, Ahmet Şakar ve Nurbanu Bayhantopçu'ya, fotoğrafların çekimi sırasında emeği geçen Murat Kocaadam ve Songül Akelma'ya çok teşekkür ederim.

Özgeçmiş

Meydan PALALI

Sanat Tarihi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Eğitim

- Ls. 2007 Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı
- Lise 1997 Antalya Necati Dölen Lisesi

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri/yılı: 15.09.1979/Kahramanmaraş Cinsiyet: Erkek Yabancı dil: İngilizce

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Jüri ve Enstitü Onayı.....	iii
Öz.....	iv
Abstract.....	v
Önsöz.....	vi
Özgeçmiş.....	vii
Tablolar Listesi.....	xi
Şekiller Listesi.....	xii
Resimler Listesi.....	xiii
Giriş.....	1

Birinci Bölüm

Karacahisar Kalesi İle İlgili Araştırmalar

1.Kitaplar.....	3
2.Makaleler.....	5
3.Tezler.....	8
4.Kazı Çalışmaları.....	9

İkinci Bölüm

Tarihçe

1.Karacahisar Kalesi'nin Tarihçesi.....	12
2.Karacahisar Kalesi'nin Coğrafi Konumu ve Stratejik Önemi.....	23

Üçüncü Bölüm

Katalog ve Değerlendirme

1.Katalog.....	26
1.1.Ahşap.....	26
1.1.1.Ağırşak.....	26

1.1.2.Kulp.....	27
1.2.Cam.....	28
1.2.1.Boncuk	28
1.2.2.Kadeh.....	29
1.2.3.Küpe.....	29
1.2.4.Şiše.....	31
1.2.5.Yüzük.....	33
1.3.Kemik.....	34
1.3.1.Bıçak Sapları.....	34
1.3.2.İmame.....	35
1.3.3.Oyun Objeleri.....	36
1.3.3.1.Zar.....	36
1.3.3.2.Oyun Pulu.....	36
1.3.4.3.Süs Objeleri.....	37
1.3.4.5.Diğer.....	38
1.4.Metal.....	39
1.4.1.Ağırlıklar.....	39
1.4.2.Ağırşaklar.....	41
1.4.3.Ahşap Aksamı Parçaları.....	42
1.4.4.Anahtarlar.....	45
1.4.5.Bıçak Ve Bıçak Uçları.....	46
1.4.6.Çanlar.....	51
1.4.7.Çuvaldızlar.. ..	53
1.4.8.Delici Aletler.....	55
1.4.9.Kaplar.....	56
1.4.10.Kemer Tokaları.....	58
1.4.11.Kolye Uçları.....	61
1.4.12.Küpeler.....	63
1.4.13.Ok Uçları.....	64

1.4.14.Sikkeler.....	86
1.4.14.1.Bizans Sikkeleri.....	86
1.4.14.2.Haçlı Sikkeleri.....	89
1.4.14.3.İslami Sikkeler.....	90
1.4.14.4. Jeton.....	108
1.4.15.Spatulalar.....	109
1.4.16.Yüksükler.....	110
1.4.17.Yüzükler.....	111
1.4.18.Diğer.....	115
1.5.Seramik.....	119
1.5.1.Ağırşaklar.....	119
1.5.2.Fincanlar.....	120
1.5.3.Hayvan Figürlü Oyuncaklar.....	123
1.5.4.Kapaklar.....	127
1.5.5.Kaseler.....	127
1.5.6.Kupalar.....	138
1.5.7.Pişirme Kapları.....	138
1.5.8.Sürahiler.....	142
1.5.9.Tabaklar.....	143
1.5.10.Testiler.....	147
1.5.11.Tütün Lülesi ve Lüle Parçaları.....	148
1.5.12.Diğer.....	154
1.6.Taşlar.....	159
1.6.1.Ağırşaklar.....	159
1.6.2.Baskı Aleti.....	160
1.6.3.Mimari Plastik Parçalar.....	160
1.6.4.Oyun Taşları.....	163
1.6.5.Sapan Taşları.....	165
1.6.6.Tütün Lülesi.....	167
2.Değerlendirme.....	168

Ekler.....182

Kaynakça.....281

Tablo ve Grafik Listesi

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Karacahisar Kalesi Ahşap Buluntu Tablosu.....	182
Tablo 2. Karacahisar Kalesi Kemik Buluntu Tablosu.....	182
Tablo 3. Karacahisar Kalesi Kazısı Taş Buluntu Tablosu.....	183
Tablo 4. Karacahisar Kalesi Kazısı Cam Buluntu Tablosu.....	184
Tablo 5. Karacahisar Kalesi Kazısı Sikke Buluntu Tablosu.....	185
Tablo 6. Karacahisar Kalesi Kazısı Metal Buluntu Tablosu.....	186
Tablo 7. Karacahisar Kalesi Kazısı Seramik Buluntu Tablosu.....	188
Grafik 1. 2011 Yılı X Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	189
Grafik 2. 2011 Yılı X ve Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği..	189
Grafik 3. 2012 Yılı X Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	190
Grafik 4. 2012 Yılı Y Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	190
Grafik 5. 2012 Yılı Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	191
Grafik 6. 2012 Yılı Genel Sikke Dağılım Grafiği.....	191
Grafik 7. 2013 Yılı L Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	192
Grafik 8. 2013 Yılı V Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	192
Grafik 9. 2013 Yılı Y Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	193
Grafik 10. 2013 Yılı Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	193
Grafik 11. 2014 Yılı V Alanı Sikke Dağılım Grafiği.....	194
Grafik 12. 2014 Yılı Genel Sikke Dağılım Grafiği.....	194

Şekiller Listesi

Harita 1. Türkiye Haritası Üzerinde Eskişehir ve Karacahisar Kalesi.....	195
Harita 2. Eskişehir Kent Merkezi İle Karacahisar Kalesini Gösteren Harita.....	195
Harita 3. Eskişehir ve Karacahisar'ın Konumu.....	196
Harita 4. Karacahisar Kalesi ve Çevresinin Topografik Haritası 1999.....	196
Çizim 1. Karacahisar Kalesi Giriş Bölümü Planı.....	197
Çizim 2. Karacahisar Kalesi Z Alanı Planı.....	197
Çizim 3. Karacahisar Kalesi Giriş Kapısı Restitüsyon Çizimi.....	198

Resim Listesi

	<u>Sayfa</u>
Resim 1. Karacahisar Kalesi Hava Fotoğrafi 2000.....	199
Resim 2. Karacahisar Kalesinin Kurulduğu Plato 2013.....	199
Resim 3. Karacaşehir Mahallesi 2013.....	200
Resim 4. Karacahisar Kalesi'nin Coğrafi Konumu 2013.....	200
Resim 5. Karacahisar Kalesi'nin Kuzeyden Görünüşü 2013.....	201
Resim 6. X ve Y Alanları Kazı Çalışmaları Öncesi Durumu 2009.....	201
Resim 7. 2009 Yılı Kazıları Sonrası X ve Y Alanlarının Durumu.....	202
Resim 8. İç Sur Giriş Kapısının 2009 Kazıları Sonrası Durumu.....	202
Resim 9. İç Sur Kapısı Burcu 2009.....	203
Resim 10. Z Alanının 2009 Kazıları Öncesi Durumu.....	203
Resim 11. Z Alanının 2011 Kazıları Öncesi Durumu.....	204
Resim 12. Z Alanının 2012 Kazıları Öncesi Durumu.....	204
Resim 13. X Alanı Doğu Bölüm 2012 Kazıları Öncesi Durumu.....	205
Resim 14. X Alanı Genel 2012.....	205
Resim 15. X Alanının 2012 Kazıları Sonrası Güneyden Görünümü.....	206
Resim 16. Y Alanı Genel 2012.....	206
Resim 17. X Alanı Sokak Dokusu 2012.....	207
Resim 18. Y Alanı Sur Duvarı Kuzey Ucu 2012.....	207
Resim 19. Y Alanı 3 No'lu Mekan Duvarındaki Kapı Sövesi Detay 2012.....	208
Resim 20. Y Alanı 4 Nolu Mekan Duvarındaki Ahşap Hatıl Yuvası Ve Sıva Örneği 2012.....	208
Resim 21. Y Alanı 4 No'lu Mekandaki Kesme Taş Söveler 2012.....	209
Resim 22. Y Alanı 6 No'lu Mekan 2012.....	209
Resim 23. Y Alanı 6 No'lu Mekan 2012.....	210
Resim 24. Y Alanı 6 No'lu Mekandaki Mermer Döşeme 2012.....	210
Resim 25. Y Alanı 6 No'lu Mekandaki Kapı Eşiği 2012.....	211
Resim 26. Y Alanı 5 No'lu Mekandaki Tandır 2012.....	211
Resim 27. Y Alanı 7 No'lu Mekandaki Burç 2012.....	212
Resim 28. Y Alanı Sur Duvarı Hatıl Yuvası 2012.....	212

Resim 29. Y Alanı 7 No'lu Mekandaki Mimari Plastik Parçalar 2012.....	213
Resim 30. Z Alanı 2012 Kazıları Sonrası Batıdan Görünümü.....	213
Resim 31. Z Alanı 2012 Kazıları Sonrası Güneyden Görünümü.....	214
Resim 32. V Alanının 2013 Kazıları Öncesi Durumu.....	214
Resim 33. V Alanının 2013 Kazıları Sonrası Durumu.....	215
Resim 34. L Alanının 2013 Kazıları Öncesi Durumu.....	215
Resim 35. Giriş Bölümü ve Z Alanı Genel Görünümü 2013.....	216
Resim 36. Giriş Bölümü Hava Fotoğrafı 2013.....	216
Resim 37. 6 Y Alanı İle V Alanı Arasındaki Sokak Dokusu 2013.....	217
Resim 38. L Alanı 4 No'lu Mekan Üçgen Kısım 2013.....	217
Resim 39. L Alanı 4 No'lu Mekan Ocak 2013.....	218
Resim 40. Z Alanı Hava Fotoğrafı 2013.....	218
Resim 41. V Alanının 2014 Kazıları Öncesi Durumu.....	219
Resim 42. V Alanının 2014 Kazıları Sonrası Durumu.....	219
Resim 43. V Alanı Kuzey Sur Duvarına Bitişik Mekanlar 2014.....	220
Resim 44. V Alanı Kalın Duvara Bitişik Mekanlar 2014.....	220
Resim 45. V Alanı Kuzey Sur Duvarının Temelindeki Tek Sıra Duvar Dizisi 2014.....	221
Resim 46. Karacahisar Kalesi Hava Fotoğrafı 2014.....	221
Resim 47. Giriş Bölümünün 2014 Kazıları Sonrası Durumu.....	222
Resim 48. Duvar Sağlamlaştırma Çalışması 2014.....	222
Resim 49. Kalenin Batı Yönündeki Burç 2014.....	223
Resim 50. Kalenin Batı Yönü Sur Duvarındaki Ahşap Hatıllar 2014.....	223
Resim 51. Kalenin Güneybatı Yönündeki Burç 2014.....	224
Resim 52. Kalenin Güneybatı Yönündeki Burcun Ahşap Hatıl Deliği 2014.....	224
Resim 53. X Alanı 2 No'lu Mekandaki Ocak 2012.....	225
Resim 54. X Alanı 16 No'lu Mekandaki Ocak 2012.....	225
Resim 55. Y Alanı 2 No'lu Mekandaki Ocak 2012.....	226
Resim 56. Z Alanı 7 No'lu Mekandaki Ocak 2012.....	226
Resim 57. Z Alanı 8 No'lu Mekandaki Ocak 2013.....	227
Resim 58. Giriş Duvarı İç Yüzü 2014.....	227

Resim 59. Giriş Cephesi Güney Burç 2014.....	228
Resim 60. Giriş Cephesi Kuzey Burç 2014.....	228
Resim 61.Kalenin Batı Yönündeki Sur Duvarı.....	229

Giriş

Bu çalışmanın konusunu, 2011-2014 yılları arasında, Eskişehir Karacahisar Kalesi'nde yapılan arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkarılan mimari birimlerin ve küçük buluntuların belgelenmesi ve değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Bu çalışma kapsamında, Eskişehir Karacahisar Kalesi'nde yapılan 2011-2014 yılları arasındaki kazı çalışmaları sonucunda giriş bölümüne ve çok bölümlü yapıya ait 47 adet mekan açığa çıkarılmıştır. Bu mekanların 15 tanesi X alanında, 6 tanesi Y alanında, 15 tanesi V alanında, 4 tanesi L alanında ve 7 tanesi ise Z alanında bulunmaktadır.

Yapılan kazı çalışmaları sonucu ele geçirilen küçük buluntular, altı ana başlıkta incelenmiştir. Bu ana başlıklar kendi içlerinde birçok ara başlıklara ayrılmıştır. Kazı çalışmaları neticesinde çok fazla küçük buluntu ele geçmiş ve buluntulardan işlevi belirgin olan ve tanımlanabilenler kataloğa alınmıştır. Küçük buluntular, öncelikle alfabetik sıraya göre türlerine ayrılmıştır. Aynı türden birden fazla olan buluntularda ise kronolojik sıralama takip edilmiştir. Dönemi ya da tarihi aynı olan aynı tür buluntular ise bulunduğu yıllara göre sıralanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen ok uçları, tiplerine göre sıralanmış ve aynı tip örneklerle aynı tanımlama yapılmıştır.

2011 yılı kazı çalışmaları sonucu ele geçen sikkelerin ağırlık ve çapları alınamamıştır.

Çalışma süresince sadece mimari ve küçük buluntuların belgeleme ve değerlendirme çalışması yapılmamış, Karacahisar'ın tarihçesi ve stratejik önemi de çalışmaya dahil edilmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, Karacahisar Kalesi'nde 2011-2014 yılları arasında gerçekleştirilen kazı çalışmaları sonrasında ortaya çıkarılan mimari birimlerin ve küçük buluntuların, detaylı tanımlarının ve analizlerinin yapılarak belgelenmesidir.

Çalışma süresince karşılaşılan sorunların en önemlisi, mimari birimlerin işlevinin saptanması ve tarihlendirilmesi ile ilgilidir. Mekanların çoğunun kuru duvar tekniği ile örülmüş olmasından dolayı, duvarlar temel seviyesine kadar yıkılmıştır. Kalan izlerden mekanların işlevlerinin saptanması da güçleşmektedir. Ayrıca, kazısı yapılan alanların yüzeyinin zaman içerisinde kahverengi yumuşak toprakla kaplanmış olması ve alt kotlara inildikçe sıkıştırılmış kahverengi toprak ve ana kaya ile karşılaşılması nedeniyle, evre değişimlerinin saptanması da zorlaşmıştır.

İkinci ve diğerk önemli bir sorun ise, küçük buluntuların tarihlendirilmesine ilişkindir. Çok çeşitli olan bu buluntuların tarihlendirmesi yapılırken benzer örneklerden yola çıkılmış; fakat her tür malzemenin benzer örneğı bulunamamıştır. Dolayısıyla bazı buluntulara tarihlendirme önerisi yapılamamıştır.

Çalışma, arazi ve depo çalışmaları olmak üzere iki adımda yürütölmüştür. Arazi ve kazı çalışmaları sürecinde, kazısı yapılan alanlarda, arkeolojik kazı ve belgeleme yöntemleri kullanılmış, bulgular fişlenerek ve fotoğraflanarak belgelenmiştir. Depo çalışmalarında ise, kazılar sonucu ele geçen buluntuların, temizlik, çizim, ölçüm, analiz ve değerkendirilmesi işlemleri yapılmıştır.

Eskişehir Karacahisar Kalesi 2011-2014 Yılları Kazı Buluntuları başlıklı bu çalışma, üç bölümde ele alınmıştır.

Birinci bölümü, Karacahisar Kalesi ile ilgili yapılan araştırmalar, ayınlar ve kazı çalışmaları oluşturmaktadır.

İkinci bölümü, Karacahisar Kalesinin tarihçesi, coğrafi konumu ve stratejik önemi oluşturmaktadır.

Üçüncü bölümü, katalog ve değerkendirme oluşturmaktadır. Bu bölümde her tür küçük buluntu kendi içinde alfabetik sırayla buluntu türlerine ve yıllarına göre sınıflandırılmış ve kısa künyeleriyle birlikte detaylı tanımları da yapılmıştır.

Kalenin güneybatısına bulunan Z alanı dışındaki diğerk çalışma alanları, giriş bölümünde yer almaktadır.

Tez metninin sonunda, buluntuların kazı alanlarına ve türlerine göre dağılımını gösteren tablo ve grafikler de ek olarak hazırlanmıştır.

Birinci Bölüm

Karacahisar Kalesi İle İlgili Araştırmalar

1.Kitaplar

Aşık Paşazade (2003). *Osmanoğullarının Tarihi*. (Haz: K.Yavuz ve M. A. Y.Saraç). K Kitaplığı. İstanbul.

Osmanlı döneminde yazılan kroniklerin en eskilerinden biri olan Aşıkpaşazade'nin yazdığı "Osmanoğulları Tarihi" adlı eser, Osmanlı Beyliği'nin kuruluş dönemi hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Ayrıca bu kaynakta, dönemin siyasi olayları, Osmanlı Beyleri ile Bizans Tekfurları arasındaki ilişkiler, Kalelerin fetih süreçleri ve Batı Anadolu'nun Türkleşmesi gibi konular hakkında detaylı bilgiler sunulmaktadır. Karacahisar Kalesi'nin Osman Gazi tarafından 1288 yılında fethedildiğini yazan Aşıkpaşazade, Osman Gazi'nin kaleyi aldıktan sonra bölgede uyguladığı politika ve Karacahisar Kalesi'ne yerleşmenin nasıl gerçekleştiğini de kaydetmiştir. Bu bilgilerin yanında Aşıkpaşazade, Osman Gazi'nin Karacahisar Kalesini aldıktan sonra kendi adına sikke bastırıldığını ve hutbe okutarak beyliğini ilan ettiğini de yazmıştır.

Neşri, M. (2011). *Aşiretten imparatorluğa Osmanlı tarihi (1288-1485)*. (Çev: N. Öztürk). Sistem Matbaacılık. İstanbul:

Mehmed Neşri'nin 1493 tarihinde tamamlayıp Sultan II. Bayezid'e sunduğu "Cihannuma" adlı eseri, bir dönem kaynağı olması açısından çok önemlidir. Neşri, Karacahisar Kale'sinin inşa tarihine ve kaleyi kimin yaptırdığına ilişkin herhangi bir bilgi vermemiştir. Buna karşın, Karacahisar Kalesi'ni, önce Ertuğrul Bey'in, daha sonra 1288 yılında Osman Gazi'nin savaşarak aldığını ve fetihden sonra kalenin yağma edildiğini yazmıştır.

Oruç Bey. (2008). *Osmanlı tarihi*. (Çev: N. Öztürk). (2. Basım). Çamlıca Basım Yayın. İstanbul.

1502 yılında Oruç Bey'in kaleme aldığı "Osmanlı Tarihi" adlı eserde, Karacahisar Kalesi'nin Ertuğrul Gazi döneminde kuşatıldığı ve Bilecik Kalesi ile Karacahisar Kalesi'nin Anadolu Selçuklu Hükümdarı I. Alaaddin Keykubad'a haraç ödediğini yazmaktadır. Fetihden sonra Osmanlı Beyliği'nin ilk hutbesinin Karacahisar Kalesi'nde okunduğuna da değinen Oruç Bey, kalenin tarihi ve mimarisi hakkında bilgi sunmamıştır.

Evliya Çelebi (1968). Evliya Çelebi Seyahatnamesi. (Sadeleştirilenler: T.Temelkuran, N.Aktaş, M.Çevik)). İstanbul: Üçdal Neşriyat, s.699-700.

"Anadolu'nun XVII. yüzyıldaki durumu ve kaleler hakkında önemli bilgiler sunan ünlü seyyah Evliya Çelebi (1611-1682) ise Eskişehir ve kalesi için: "Kaleyi Bursa tekfuru yaptırmıştır. Tarihçiler bu şehri de Sam'ın yaptırdığını söylerler. Eskiden büyük bir şehir imiş. Halen eserleri görülmektedir. Burayı 731 tarihinde Rumlardan Orhan Gazi almıştır. Bugün Anadolu eyaletinde hakimlik ve yüz elli akçelik, kazadır. Zengin ve sipahisi çoktur. Sipahi, kethüda yeri, yeniçeri serdarı, müftü ve nakibül-eşrafi vardır. Kalesi harap olduğundan dizdarı yoktur. Evleri bağ ve bahçeli olup gayet güzeldir. Epice cami ve mescid vardır. Medreseleri varsa da kagir değildir. Yedi ilk mektebi, yedi tarikat tekkesi, yedi hocalar hanı vardır. Çarşısı sekiz yüz kadar dükkandan ibarettir". diye yazmaktadır.

Evliya Çelebi'nin, Eskişehir Kalesi için söylediği ilk cümlelerinde hangi kaleden bahsettiği açık değildir ve Karacahisar Kalesi olmadığı açıktır. Çünkü Osmanlı kronikleri, Karacahisar Kalesi'nin Orhan Gazi tarafından değil, önce Ertuğrul Gazi, daha sonra; Osman Gazi tarafından 1288 yılında alındığından bahseder. Fakat, "Kalesi harap olduğundan dizdarı yoktur". ifadesi, Karacahisar Kalesi için söylenmiş olmalıdır. Çünkü İstanbul'un fethinden sonra kalenin kullanımı azalmış ve bu arada geçen zaman içinde kalenin harap olması daha akla yatkın gelmektedir.

Foss, C. (1985). Survey of Medieval castles of Anatolia I: Kütahya, England: B.A.R. Publications.

Clive Foss 1985 yılında yayınladığı "Ortaçağ Anadolu Kaleleri Kütahya ve İzmit" adlı kitabında Kütahya ve İzmit çevresindeki kaleleri incelemiştir. Malzeme- teknik ve işlev konusunda önemli görüşler öne süren yazar, Kütahya'nın 35 km.

kuzeydoğusunda yer alan Kayser Kale ile Karacahisar Kale'si arasındaki ilişkiyi açıklamıştır. Foss, iki kalenin de sahip olduğu panoraması dolayısıyla ateşle haberleşme açısından çok uygun olduğundan bahsetmiştir. Ayrıca mimari açıdan iki kalede de son dönem Bizans etkilerinin benzer olduğunu düşünmektedir.

Doğru, H. (1992). *XVI. yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı. Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Kültür Yayınları.*

Halime Doğru bu kitabında Karacahisar Kalesi'nin yeri ve ölçüleri hakkında bilgiler vermiştir. Kalenin stratejik önemine de değinen Doğru, önemli yollar üzerinde bulunan Karacahisar Kalesi'nin çevresi ile olan ilişkisine de değinmiştir. Bu bilgilere ek olarak yazar, kalenin Türkler tarafından gerçekleştirilen fetih sürecini ve Karacaşehir'in Türkleşmesini de kroniklerin ışığında kapsamlı bir şekilde aktarmıştır.

Karasu, C.; Sakarya, T. M. ve Berber, O. (2010). *Osmangazi İlkler ve Karacahisar. Ankara: Semih Ofset Matbaa Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.*

Cezmi Karasu'nun 2010 yılında yazdığı "Osmangazi İlkler ve Karacahisar" adlı kitabında, kalenin tarihi süreç içinde Osmanlı Beyliği için siyasi ve sosyolojik öneminden bahsedilmiştir.

2.Makaleler

Doğru, H. (2001a). *Karacahisar Kalesi ve Osmanlı Devletinin kuruluşundaki önemi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1), ss.105-127.*

Halime Doğru, 2001 yılında yazdığı bu çalışmasında, tarihi kaynaklara göre Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in ilk fethettiği Bizans Kalesi olan Karacahisar Kalesi'nin tarihçesi hakkında detaylı bilgilere yer vermiştir.

Doğru, H. (2001b). *Osmanlı kroniklerinde Karacahisar Kalesi ve Karacacaşehir'in yer değiştirmesi. V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ss. 221-234.*

Halime Doğru bu bildirisinde Karacahisar Kalesi'nin kısa tarihçesine ve gezginlerin kale hakkındaki görüşlerine değinmiştir. Bunların yanında, XII. yüzyılda

Bizans ile Anadolu Selçuklu devleti arasındaki mücadelelerde kalenin konumu hakkında detaylı bilgiler de sunulmuştur. Ayrıca, kalenin fetih süreci, ilk hutbenin okunması ve kale halkının bugünkü yerine taşınması gibi konular hakkında da kapsamlı bilgiler verilmiştir.

Parman, E. (2001). *Eskişehir-Karacahisar'da Bir Ortaçağ Kalesi. V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırma Sempozyumu: Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ss. 451-462.*

Ebru Parman, 2001 yılında yazdığı “Eskişehir-Karacahisar'da Bir Ortaçağ Kalesi” adlı yayınında, Karacahisar Kalesi'nin mimari özelliklerini, kalenin konumunu ve tarihçesini, yapılan araştırma sonuçları ışığında ele almıştır.

Parman, E. (2002). *Eskişehir-Karacaşehir Köyünde Karacahisar Kalesi. Kepikeç. 15, 77-83.*

Ebru Parman, 2002 yılında yayınladığı Eskişehir-Karacaşehir Köyünde Karacahisar Kalesi adlı makalesinde, Karacahisar Kalesi'nin Haçlı Seferleri sırasında tarihi önemi ve Bizans döneminde kullanılan yol bağlantıları içindeki konumunun yanı sıra, Ortaçağ'da ateşle haberleşme ağı sistemi içindeki önemi gibi konularla ele almıştır.

Parman, E. ve Parla, C.(2003). *Eskişehir-Karacahisar Kalesi 2001 Yılı Kazı Çalışmaları. 24. Kazı Sonuçları Toplantısı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, (2). ss. 69-80.*

Ebru Parman bu bildirisinde Karacahisar Kalesi'nin kısa tarihçesini vermiş ve Ortaçağ'daki stratejik öneminden bahsetmiştir. Ayrıca Ortaçağ'daki ateş ve dumanla haberleşme ağı içinde olduğunu ve Osmanlı Beyliği açısından önemini de vurgulamıştır. Karacahisar Kalesi ile ilgili yapılan yayın çalışmalarının azlığına da değinen Parman, kısa bir yayın tanıtımı da yapmıştır. Bunlara ek olarak kaledeki yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları sonucunda ele geçen küçük buluntular ve kale mimarisi hakkında bilgiler verilmiş ve kalenin vaziyet planı çıkarılmıştır.

Parman, E. ve Parla, C. (2004). Eskişehir (Merkez Karacaşehir Köyü) Karacahisar Kalesi 2002 Yılı Kazı Çalışmaları. 25. Kazı Sonuçları Toplantısı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, (2). ss. 365-370.

Parman ve Parla bu bildirisinde, Karacahisar Kalesi 2002 yılı kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan mimari veriler ve küçük buluntular hakkında kapsamlı bilgiler vermişlerdir. Yapılan bu kazılar sonucunda kale giriş kapısı ve kuzey yöndeki burç açığa çıkarılmış ve röleve çizimleri de yapılmıştır.

Parman, E; Parla, C. ve Bursalı, M. (2007). Eskişehir (Merkez Karacaşehir Köyü) Karacahisar Kalesi 2005 Yılı Kazı Çalışmaları. 28. Kazı Sonuçları Toplantısı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, (2). ss. 1-12.

Bu bildiri çalışmasında, Karacahisar Kalesi'nde 2005 yılında gerçekleştirilen üç ayrı mekanda yapılan kazı çalışmaları anlatılmıştır. Açığa çıkarılan mekanların malzeme tekniklerine ilişkin detaylı bilgiler verilmiştir. Bu kazılar sonucunda ele geçen seramikler de kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir.

İnalçık, H. (2006). Karacaşehir üzerinde bir belge. VIII. Uluslararası Türkiyenin Sosyal ve ekonomik Tarihi Kongresi. Bursa: Lulu Press. ss. 9-12.

Halil İnalçık'ın 2006 yılında yayımladığı "Karacaşehir/Karacahisar Üzerine Bir Belge" adlı çalışmada, Karacahisar Kalesi'nde harap da olsa bir cami bulunduğu ve Karacahisar halkının Fatih Sultan Mehmed'in fermanıyla kaleden ovaya taşındıkları hakkında bilgiler bulunmaktadır.

Yılmazyaşar, H. (2011). A comparative evaluation about architectural and historycal aspects of Karacahisar castle. 15 Th Symposium On Mediterranean Archaeology In Catania. İtaly.

Hasan Yılmazyaşar bu bildirisinde, Osmanlı kroniklerinde kalenin gerçek adına ve ne zaman inşa edildiğine dair bilgilerin sınırlı olduğunu belirtmiştir. Karacahisar Kalesi'nde gerçekleştirilen kazılar sonucu ortaya çıkarılan buluntular, kalenin Bizans ve Erken Osmanlı dönemine ait olduğunu ortaya koymuştur. Bunlara ek olarak bu çalışmada, Karacahisar Kalesi'nin 1288 yılında Osman Gazi tarafından fethedildiğini ve Osman Gazi'nin bölgede egemen güç haline gelişi hakkında bilgiler de verilmiştir.

Altınsapan, E.; Gökalp D. Z.; Yılmazyaşar H. ve Gerengi A. (2015). 2011-2014 kazıları ışığında Eskişehir Karacahisar Kalesi. *Akademik sosyal araştırmalar dergisi*. 3(10). 621-633

Karacahisar Kalesi hakkındaki en kapsamlı makalelerden biri olan bu çalışmada, kalenin tarihçesi, kalede yapılan kazı çalışmaları, kalenin mimari özellikleri ve çalışma alanları ile ilgili çok önemli ve detaylı bilgiler sunulmuştur.

Altınsapan, E.; Gerengi, A. ve Palalı M. (2015). Eskişehir Karacahisar kalesi kazısında bulunan ve form veren ok uçları üzerine tipoloji denemesi. *Akademik sosyal araştırmalar dergisi*. 3(13), 1-15.

Anadolu'daki Ortaçağ Kale Kazılarında bol miktarda ele geçen ok uçlarının tipolojisi ile yayın neredeyse yok denecek azdır. Bu yayında Karacahisar Kalesinde bulunan ve form veren ok uçları üzerine bir tipoloji denemesi yapılmıştır.

3.Tezler

Öztaşkın, G.K. (2004). *Karacahisar Kalesi Mimari zellikleri* Yayınlanmamış Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.

G. Öztaşkın, bu tez çalışmasında 2000-2004 yılları arasında Karacahisar Kalesi'nde yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ortaya çıkarılan mimari birimler hakkında detaylı bilgiler vermiştir.

Bursalı, M. (2007). *Eskişehir Karacahisar Kalesi Sgraffito Dekorlu Ortaçağ Seramikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.

M. Bursalı tezinde Karacahisar Kalesi kazılarında çıkan sgraffito dekorlu seramikleri Selanik İşi Seramikler, Zeuxippus Taklidi Seramikler, Yeşil ve Erguvan Lekeli Seramikler ve Yeşil Sırlı Sgraffito Seramikler olmak üzere dört başlıkta incelemiştir. Yapım teknikleri, form tipleri, malzeme ve hamur özellikleri bakımından incelen seramiklerin geniş kapsamlı bir değerlendirmesi de yapılmıştır.

Şakar, A. (2015). *Karacahisar Kalesi Kazısı 2011-2014 Yılları Ok Ucu Buluntuları. Yayınlanmamış Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.*

A. Şakar, bu çalışmasında Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazılarda ele geçen ok uçlarını incelemiştir. Türk okçuluğu ve kazılar sonrası bulunan ok uçları ile ilgili detaylı bilgiler verilmiş ve çizimleri yapılmıştır.

Bahantopçu, N. (2015). *Karacahisar Kalesi Kazısı 2014 Yılı Sgraffito Dekorlu Seramik Buluntuları. Yayınlanmamış Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.*

N. Bahantopçu bu çalışmasında, Karacahisar Kalesi 2014 yılı kazı çalışmaları sonrasında ele geçen sgraffito dekorlu seramikleri incelemiştir. Seramiklerin yapım teknikleri, hamurları ve sırları hakkında detaylı bilgiler verilmiş ve incelenen seramiklerin çizimleri yapılmıştır.

4.Kazı Çalışmaları

Karacahisar Kalesi'nin Osmanlı tarihi açısından özellikle kuruluş süreci için çok önemli bir rolü olmasına rağmen kale ile ilgili bilimsel çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu anlamda 1999 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun 700. Kuruluş Yıldönümü etkinlikleri kapsamında Prof. Dr. Halil İnalçık önderliğinde Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Tarih Bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin dahil olduğu bir heyet ile kalede, yüzey araştırmaları yapılmıştır. Bu araştırmayı, 2000 yılında başlayan ve hala devam eden bilimsel kazı çalışmaları devam ettirmektedir. Kalede yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonrası, Karacahisar Kalesi ile ilgili yayımlar da artmıştır.

Karacahisar Kalesi'ndeki 2000-2001 yılları arasında yapılan ilk kazı çalışmaları, Eskişehir Arkeoloji Müzesi Başkanlığında, Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ebru Parman'ın bilimsel danışmanlığındaki bir ekip tarafından temizlik ve çevre düzenlemesi olarak gerçekleştirilmiştir.

Kazı çalışmaları, 2002-2005 yılları arasında, Prof. Dr. Ebru Parman'ın bilimsel başkanlığında, Bakanlık Kazısı olarak devam ettirilmiştir. Bu çalışmalarda, kalenin giriş kapısında temizlik yapılmış ve girişin hemen kuzey sur duvarına bitişik bazı yapı bakiyeleri ortaya çıkartılmıştır. Yine bu dönemde, kalenin içerisinde gerçekleştirilen

temizlik çalışmaları ile yüzeyde bulunan yapı izleri, belgelenecek kalenin genel bir krokisi çıkartılmıştır.

2005 yılından sonra bir süre ara verilen kazı çalışmalarına, 2009 yılında Eskişehir Arkeoloji Müzesi Müdürü Dursun Çağlar'ın Başkanlığı ve Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol Altınsapan'ın bilimsel danışmanlığında, kalede temizlik ve kazı çalışmalarına devam edilmiştir.

2009 yılında gerçekleştirilen kazı ve temizlik çalışmaları, iki aşamalı olarak planlanmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında, mevcut yapı izlerinin tespiti ve belgelenmesi amacı ile kalede kapsamlı bir yüzey temizliği yapılmıştır. İkinci aşamada ise, duvar izlerinin ortaya koyduğu veriler doğrultusunda tespit edilen iki alanda kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu temizlik çalışmaları sonucunda, ana giriş kapısına paralel uzanan ve giriş yönü eksenini kuzey-güney doğrultusunda dik kesen bir iç sur duvarı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, bu sur duvarının giriş kapısı ve sura bitişik yapılan bazı yapı bakiyeleri de açığa çıkartılmıştır. İkinci kazı alanını ise, kalenin güneybatı yönünde bulunan ve çok bölümlü bir plan şeması gösteren yapı oluşturmaktadır.

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazı çalışmaları, Bakanlar Kurulu Kararı ile Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol Altınsapan'ın kazı başkanlığında gerçekleştirilmiştir.

2011 yılı kazı çalışmaları, X ve Z alanlarında aynı anda iki farklı alanda gerçekleştirilmiştir. Bu kazılar neticesinde iç surun güney kanadına bitişik yapılan mekanlar ve Z alanındaki çok bölümlü yapının batısındaki mekanlar açığa çıkarılmıştır.

2012 yılındaki kazı çalışmalarına, aynı anda üç ayrı bölgede devam edilmiştir. Birinci kazı alanındaki çalışmalar neticesinde, iç surun kuzey kanadının doğu yüzüne bitişik yapılan ve kuzey sur duvarına kadar uzanan yapı bakiyeleri açığa çıkarılmıştır. Bu mimari birimler ile iç surun güney kadına bitişik olarak yapılan mekanlar arasında kalan yol da, bu alanda yapılan kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılmıştır.

İkinci kazı alanında yapılan çalışmalar sonucunda, iç surun güney kanadının hemen doğusunda yer alan ve iç sura paralel uzanan duvarın batı yüzüne bitişik olarak yapılan mimari birimler ortaya çıkarılmıştır.

Üçüncü kazı alanında yapılan çalışmalar sonucunda, kalenin güneybatı yönünde yer alan çok bölünlü yapının batı yönüne bitişik olarak yapılan mimari birimler açığa çıkarılmıştır.

2013 yılındaki kazı çalışmalarına, aynı anda üç ayrı bölgede devam edilmiştir. Birinci kazı alanında yapılan çalışmalar sonucunda; iç surun güney kanadının doğusunda yer alan ve iç surla paralel uzanan duvarın doğu yüzüne bitişik olarak yapılan mimari birimler ortaya çıkarılmıştır.

İkinci kazı alanında yapılan çalışmalar neticesinde, iç surun kuzey kanadına bitişik yapılan mimari bakiyelerin doğu yönündeki yol ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, bu yolun doğusunda yer alan ve birbirine bitişik olarak yapılan mimari bakiyeler de açığa çıkarılmıştır. Bu kazı çalışmalarına ek olarak, kazı yapılan birimlerin doğu ve kuzey yönünde kapsamlı bir yüzey temizliği yapılmış ve mevcut yapı izleri tespit edilerek belgelenmiştir.

Üçüncü kazı alanında gerçekleştirilen kazılar neticesinde, kalenin güneybatısında yer alan çok bölünlü yapının kuzeybatısındaki yapı bakiyeleri ortaya çıkarılmıştır.

2014 yılındaki kazı çalışmalarına, giriş bölümündeki kuzey sur duvarına bitişik olarak yapılan mekanların olduğu bölgede devam edilmiştir. Bu kazı çalışmaları sırasında, bu mekanların hemen güneyinde yer alan mekanlar da ortaya çıkarılmıştır.

Bu kazı çalışmaları sonrasında Bizans ve Osmanlı dönemine ait birçok küçük buluntu (Ahşap, Cam, Kemik, Metal, Seramik ve Taş) ele geçirilmiş ve belgelenmiştir.

İkinci Bölüm

Tarihçe

1.Karacahisar Kalesi'nin Tarihçesi

Eskişehir bölgesinde ve Karacahisar Kalesi'nin yakın çevresinde, Bakır¹ ve Erken Tunç Çağı'nda yerleşimin olduğu, bu bölgede yapılan arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkarılan eserler ile anlaşılmaktadır. Eskişehir sınırları içinde yer alan ve Roma döneminden itibaren önemli yolların üzerinde bulunan Şarhöyük ve Seyitgazi gibi bölgelerde sürekli bir iskan olduğu bilinmektedir².

Antik kaynaklarda, günümüz modern Eskişehir yerleşmesinden söz edilmemesine karşın, Eskişehir il merkezinin 3 km. kuzeydoğusunda yer alan Dorylaion (Şarhöyük) hakkında geniş bilgiler yer almaktadır. Yazılı kaynaklarda, bir Frig şehri olan Dorylaion'un, bir Yunanlı olan Eretrialı Doryleos tarafından kurulduğu bilinmektedir. Adı, Bizans kaynaklarında, Dorylaion; Arap kaynaklarında ise Drusilya diye geçmiştir. Bizans'ın batı sınırlarının Selçuklulara karşı korunmasında Dorylaion, önemli bir rol almış ve etrafındaki geniş düzlükler, hem Bizans hem de Selçuklu ordularının toplanma yeri olmuştur³.

Roma İmparatorluğu 395 yılında, ikiye ayrılınca Eskişehir, Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu sınırları içinde kalmıştır. Doğu-batı, kuzey-güney yönünde bir kavşak nokta olması itibariyle, stratejik bir öneme sahip olan Eskişehir'de, Bizans İmparatoru Justinianus (527-565), yeni kasabalar kurmuş ve binalar yaptırmıştır⁴.

Roma'nın doğu ve batı olarak ikiye ayrılmasıyla, Doğu Roma İmparatorları, doğu eyaletleriyle bağlantılarını kontrol altında tutabilmek için, yol sistemlerinde bazı düzenlemeler yapmışlardır⁵. Bizans devletinde, Justinianus döneminde askeri amaçlarla kullanılan yol sistemine büyük önem verilmiş ve İstanbul ile Antakya arasındaki Hacı Yolu (Kudüs Yolu), en çok kullanılan yol ağı olmuş ve bu yol, aynı zamanda ticaret için

---

¹H.Doğru (2005). *XVI. yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü sancağı*, Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Kültür Yayınları, s.24.

²C.Parla, E.Altınşapan (2004). *Eskişehir Selçuklu ve Osmanlı yapıları I*, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.4-5.

³M. Darga (1993). Şarhöyük-Dorylaion kazıları (1989-1992), *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, s. 481-501.

⁴Doğru (2005), s.28.

⁵E.Parman (2002). *Ortaçağ'da Bizans döneminde Frigya ve bölge müzelerindeki Bizans taş eserleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.85-86.

de önemli bir özellik taşımıştır. İstanbul, Sakarya, Eskişehir, Konya üzerinden Kilikya bölgesine giden doğu yolu da, Bizans döneminde sıklıkla askeri amaçlarla kullanılmıştır. Karacahisar Kalesi'nin bulunduğu tepe de bu yol güzergahı üzerinde bulunmaktadır. İmparatorluğun askeri yolları, Hacılar Yolu'ndan daha uzun olduğundan bu yolların geçtiği noktalarda vilayetlerin korunması için karargah birlikleri kurulmuştur. Yüksek kaya ve tepelerin üzerine konumlanmış olan bu karargah istihkamları, doğal bir korunma da sağlamıştır⁶.

Bizans devleti, Phokas döneminde (602-610), Balkanlarda olduğu gibi Anadolu'da da siyasi ve askeri alanda bir çöküş süreci yaşanmıştır. Sasani hükümdarı II. Hosrav, Bizans'a karşı büyük bir taarruza girişmiştir. VII. yüzyılın başlarında, Sasani orduları, Anadolu'ya gelerek Kayseri'yi ve Bizans için önemli bir savunma kalesi olan Tarsus Kalesi'ni almışlardır. Hatta bir Sasani askeri birliği, Kadıköy'e kadar ilerlemiştir. Yine de bu akınlara karşın, VII. yüzyılın ilk çeyreğinde Bizans İmparatorluğu, Sasani'lere karşı büyük zaferler kazanmış ve devlet, yeniden bir toparlanma süreci yaşamıştır. Fakat Arap Akınları sonucu, Suriye (634-636), Mısır (640-642) ve Afrika'yı (698)⁷ elinden kaptıran Bizans'ın Anadolu topraklarında, neredeyse her yıl durmaksızın devam etmiştir⁸.

Arapların doğu sınırında uyguladığı baskıcı tutumları, Bizans devletinde vilayetlerin yeniden yapılandırılmasına yol açmıştır⁹. Heraklios zamanında (610-641), Bizans Devleti Anadolu'yu "Thema" adı verilen idari ve askeri bölgelere ayırmıştır. Askeri bir özellik de taşıyan bu Thema teşkilatlanmasının amacı; Bizans Devletinin Arap akınlarına karşı Anadolu'yu, askeri ve siyasi bakımdan güçlendirmek ve savunmaktır. Bizans Devletinin bel kemiğini oluşturan ve Strategos denilen Komutan-Vali tarafından yönetilen bu teşkilatlanmada görev alan kişilere, askeri hizmet görmek koşuluyla toprak verilmiştir. Anadolu'da askeri bölge anlamına gelen Themalar, Anatolikon, Opsikion, Thrakesion, Armenikon, Kibyrraioton, Kharsianon isimleriyle bölgesel olarak örgütlenmişlerdir¹⁰. Eskişehir de, Opsikion Theması sınırları içinde yer

---

⁶Parman (2002), s.85-86.

⁷H.Pirenne (2014). *Ortaçağ kentleri*, (Çev: Şadan Karadeniz) İstanbul: İletişim Yayınları, s.25.

⁸Doğru (2005), s.26-27.

⁹K.Fleet (2012). *Türkiye tarihi, Bizans'tan Türkiye'ye*, (Çev: Ali Özdamar), İstanbul: Kitap Yayınevi, s.27.

¹⁰Parman (2002), s.51.

almıştır. Bu Themalardan gerektiğinde Bizans ordusu için atlı asker, erzak ve teçhizat ihtiyaçları sağlanmıştır¹¹.

Bizans döneminde Anadolu'da, Arap akınlarına karşı saldırı hareketini önceden görerek hızlıca savunmaya geçebilmek için, bazı stratejik önemi olan¹² noktalara, küçük kale ve kuleler inşa edilmiştir. Birbirlerini görebilen bu noktaların tehlikeyi ateş ve dumanla hızlı bir şekilde diğerlerine iletmesi, Bizans döneminde kullanılan önemli bir savunma ve haberleşme sistemi olmuştur. Bu haberleşme sisteminin en önemlisi Kilikya kapılarını başkente bağlayan sistemdir¹³. İmparator Theophilos (829–842) tarafından yaygınlaştırılan ve III. Mikael (842-867) tarafından geliştirilen bu sistem güneyde, Tarsus'tan Kapadokya'daki Hasan Dağ'a ve buradan Tuz Gölü'nün batısına, Phrygia'da Dindymos Dağı eteklerine ve Dorylaion'a ulaşmaktaydı. Bu mesajları veren istasyonlar, Marmara Bölgesi'ndeki istasyonlarla bağlantı kurup, sinyali başkente iletiyordu. Karacahisar Kalesi'nin de konumu ve geniş panoraması itibarıyla bu haberleşme sistemi içinde önemli bir nokta teşkil ettiği düşünülmektedir¹⁴.

Bizans İmparatorluğu'nu uzun süre meşgul eden Arap akınlarının yerini, Selçuklu devletinin kurulmasıyla (1040) Türkmen akınları almıştır. XI. yüzyılın ikinci yarısından sonra Anadolu'ya yapılan Türkmen akınlarının amacı; Bizans'ın Anadolu'daki mukavemetini kırma ve Anadolu'ya yerleşerek burayı, yurt edinmek olmuştur. Türkmen boyları Anadolu'nun doğusundaki Bizans şehir ve kalelerini fethederek bu bölgelere kendileri yerleşmiştir¹⁵. Bizans'ı doğuda huzursuz eden bu durum sonucunda, 1071 yılında gerçekleşen ve Bizans ile Selçuklu devleti arasında yapılan Malazgirt Savaşını, Bizans devleti kaybetmiştir. Ağır bir yenilgi alan Bizans devletinin Anadolu'daki gücü sarsılmış ve Anadolu'nun kapısı artık Türk boylarına açılmıştı. Böylece Türkmen boylarının Anadolu'ya yerleşmeleri hızlanmış ve bu hızlı hareketliliğin neticesinde Selçuklu Sultanı Süleyman Şah, 1075 yılında İznik'i fethederek Türkiye Selçuklu devletini kurmuştur¹⁶.

---

¹¹G.Ostrogorsky (1999). *Bizans devleti tarihi*, (Çev: Fikret İşiltan), Ankara: Türk Tarih Kurumu, s. 78-91.

¹²V.Engin, E.Afyoncu, M.Mazak ve C.Şahin (2013). *İstanbul'un kapısı Sultanbeyli tarihi*, İstanbul: Yeditepe Yayınevi, s.16.

¹³C.Foss (1985). *Survey of Mediaeval castles of Anatolia I: Kütahya*, England: B.A.R. Publications, p.91-94.

¹⁴E.Parman (2001). "Eskişehir-Karacahisar'da bir Ortaçağ kalesi", *V. Ortaçağ ve Türk dönemi kazı ve araştırmaları sempozyumu*, s.455.

¹⁵Turan (2005), s.277-279.

¹⁶O.Turan (1971). *Selçuklular zamanında Türkiye*, İstanbul: Turan Neşriyat Yurdu, s.37.

XI. yüzyıl ortalarından itibaren kendisine mensup Türkmenlerle İznik'e kadar gelmiş olan Süleyman Şah, doğudan gelmeye devam eden Türkmen göçleri ile güçlenmiştir. Bu göçler esnasında XI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Türkler, sürekli olarak Karacahisar Kalesi'nin önünden geçip batıya doğru ilerlemişlerdir¹⁷.

Bizans İmparatoru I. Aleksios Komnenos (1081-1118)¹⁸, topraklarını korumak için önlemler almış¹⁹ ve Selçuklu Türklerini Marmara bölgesinden çıkarmak için²⁰ bir Haçlı ordusu toplamıştır. Haçlılar ile Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan'ın (1092-1107), ordusu arasında IV. yüzyıldan beri Bizanslılar tarafından sürekli onarılarak mükemmel bir halde tutulan²¹ İznik surları önünde, 6 hafta süren kanlı bir savaş yaşanmıştır. Sultan I. Kılıç Arslan 26 Haziran 1097 yılında halkın da isteği üzerine, İznik'i Bizans komutasındaki Haçlılara bırakmıştır²². Bu savaşın ardından Haçlılar, Sakarya Nehri boyunca Eskişehir'e gelmiş²³ ve iki ordu arasında Şarhöyük'ün bulunduğu ovada²⁴ tekrar çetin bir savaş yaşanmıştır. Sayıca çok fazla olan Haçlı Ordusu'na karşı daha fazla zayıat vermek istemeyen I. Kılıç Arslan, Konya'ya çekilmiş ve Eskişehir, Haçlıların elinde kalmıştır. Bu savaşların ardından Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıç Arslan ile Bizans İmparatoru I. Aleksios Komnenos arasında bir anlaşma yapılmıştır²⁵. Bu anlaşmaya uygun olarak İznik, Bizans imparatoruna teslim edilerek içine bir Bizans garnizonu yerleştirilmiş, böylelikle Bizans hakimiyeti Anadolu'nun batı kısmında yeniden kurulmuştur²⁶.

XI. yüzyılda Bizans İmparatorluğu, kale inşalarının yerlerini belirleme sisteminde önemli değişiklikler yapmıştır. Zira daha önceleri kaleler, genellikle kent sınırları içine yapılırken, XI. yüzyıldan itibaren önemli ana yollar ve büyük akarsuların kıyılarında stratejik önemi olan noktalara inşa edilmiştir²⁷.

I. Haçlı seferinden sonra Eskişehir bölgesinin ve dolayısıyla Karacahisar'ın denetimi, Bizans'ın elinde kalmıştır.

---

¹⁷Doğru (2001), s.108.

¹⁸Fleet (2012), s.31-32.

¹⁹Foss (1985), s.91-94.

²⁰O.Turan (1993). *Selçuklular zamanında Türkiye*, İstanbul, Boğaziçi Yayınları, s.99.

²¹S.Runciman (1986). *Haçlı seferleri tarihi*, (Çev: Fikret Işıltan), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, I. Cilt, s.136.

²²Turan (1993), s.99-105.

²³Runciman (1986), s.140.

²⁴Darga (1993), s. 481-501.

²⁵Turan (1993), s.99-105.

²⁶Ostrogorsky (1999), s. 336.

²⁷Engin, Afyoncu, Mazak ve Şahin (2013), s.16.

Haçlı seferleri sırasında Bizans devleti, batıdan gelen Haçlı ordusunun yol güvenliğini sağlama, erzak ve mühimmat temin etme gibi anlaşmaları kabul etmişti²⁸. Bunun sonucunda Komnenoslar, Batı Anadolu sınırında çoğalan ve sürekli akın halinde olan Türkmenleri durdurmak ve geri püskürtmek için birtakım girişimlerde bulunmuşlardır²⁹. XII. yüzyılda yolların güvenliğini sağlamak ve Türkleri durdurmak için Bizans Devleti, stratejik bölgelerde hisarlar inşa ettirmiştir³⁰. Manuel Komnenos zamanında Karacahisar Kalesi'nin de yer aldığı bu yollar üzerindeki kaleler, Anadolu Selçuklu Türklerine karşı güçlendirilmiştir³¹.

Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan (1156-1192) tahta geçtikten kısa bir süre sonra, Bizans İmparatoru I. Manuel Komnenos (1143-1180) ile bir görüşme yapmıştır. Yapılan görüşmelerin sonunda II. Kılıç Arslan, doğuda düşmanları ile daha kolay mücadele edebilmek için imparatorla bir saldırmazlık antlaşması imzalamıştır. Antlaşmaya göre Sultan II. Kılıç Arslan, Türkmenlerin Bizans topraklarına yerleşmesine engel olacak, aynı şekilde İmparator da Dorylaion'dan Seyitgazi'ye doğru mevcut olan kale, burç ve surları onarmayacak ve yenilerini yaptırmayacaktır. Antlaşmadan on yıl sonra, Anadolu'nun doğusundan gelerek Bizans ile tampon bölge olan Eskişehir civarında çoğalan ve Bizans topraklarına geçip yerleşmek için koşulları zorlayan Türkmen boyları, denetim altında tutulmayacak hale gelmiştir. Türkmen kitleleri, Eskişehir, Kütahya, Denizli ve Bergama gibi şehirlere akınlarda bulunmuş ve kaleleri tahrip etmişlerdir³². Bu Türkmen boyları, aşiret reislerinin sözünü, Anadolu Selçuklu Sultanının sözünden daha üstün tutmuş ve Bizans topraklarına girince yağma yapmaktan çekinmemişler, ayrıca; sultanın kendilerine gösterdiği hoşgörüden de cesaret almışlardır. Sürekli göçler halinde gelen Türkmenlerin bu tutumları karşısında İmparator da anlaşmayı bozmuş ve 1175 yılında hızlı bir imar faaliyetine girişmiştir. İmparator Komnenos, kale ve surları onardığı gibi yeni savunma bölgeleri de oluşturmuştur. Bu süreç içinde; doğudan batıya hareket eden ve porsuk vadisini takip ederek gelen Türkmenlerin Eskişehir Ovası'ndan geçmek zorunda olduğunu göz önünde tutan Bizanslı yöneticiler, onların gelişlerini gözetleyebilmek ve durdurabilmek için

---

²⁸Fleet (2012), s.36-40.

²⁹H.İnalçık (2013). *Kuruluş*. İstanbul: Hayykitap, Pasifik Ofset, s.50.

³⁰Fleet (2012), s.36-40.

³¹W.M.Ramsay (1960). *Anadolu'nun tarihi coğrafyası*, (Çev: Mihri Pektaş), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, s.218-219.

³²A.Sevim ve E.Merçil (1995). *Selçuklu devletleri tarihi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.444.

Karacahisar Kalesi'ni de güçlendirmiştir. Bizans kaynakları, imparatorun onarım işine çok önem verdiğiinden ve hatta Dorylaion'da bizzat çalıştığından söz etmektedir. Karacahisar Kalesi de yüksek ihtimalle imparator tarafından güçlendirilen kalelerin başında gelmiş ve artık savunma ile birlikte, haberleşme ve gözetleme işlevinde kullanılmıştır³³.

Sultan II. Kılıç Arslan'ın bölgede güç kazanmasından ve Türkmenlerin Batı Anadolu'yu işgal etmesinden büyük bir endişe duyan I. Manuel Komnenos, büyük bir ordu hazırlayarak 1176 yılında bizzat Konya üzerine yürümüştür. Bu olayı haber alan Sultan, Bizans ordusunu Eğridir Gölü'nün kuzeyindeki dar ve sarp bir geçitte (Miryokefalon-Kundanlı) yakalayarak çok ağır bir yenilgiye uğratmıştır. Bu zaferle birlikte Eskişehir ve Kütahya bölgesinin hakimiyeti kesin olarak Türklerin eline geçmiştir. Miryokefalon zaferinden sonra en ağır yenilgisini alan Bizans devleti artık, Türkleri Anadolu'dan atamayacağını anlamış ve Anadolu'nun Türkleşmesi kaçınılmaz olmuştur³⁴.

Miryokefalon mağlubiyetinden sonra Sultan II. Kılıç Arslan, I.Manuel Komnenos'a bir barış teklifinde bulunmuş ve imparator bu teklifi kabul etmiştir. Bu teklife göre Komnenos savaş tazminatı ödeyecek ve Eskişehir ile Sublaion kalelerini yıkacaktı³⁵. İmparator I. Manuel Komnenos, İstanbul'a dönerek anlaşma şartlarına uymamış ve sadece Denizli ili, Çivril ilçesinde bulunan Sublaion/Honaz kalesini yıktırıştır. Manuel Komnenos'un ölümünden iki yıl sonra (1180) II. Kılıç Arslan da, bir baskınla Eskişehir-Kütahya yöresini Selçuklu devleti sınırları içine almıştır³⁶. 1185 yılından sonra yaşlanmış olan II. Kılıç Arslan, Konya'ya çekilerek devletin idaresini oğullarına bırakmıştır. Eskişehir'in yönetimi Muhiddin Mesud'a verilmiştir³⁷.

XIII. yüzyılda Anadolu'nun batısında, siyasi ve askeri anlamda bir boşluk durumu oluşmuştur. Bizans Devleti'nin başkenti İstanbul'un Latinler tarafından işgal edildiği dönemde (1204-1261), Anadolu'daki Bizans kaleleri, Tekfurların yönetimine geçmiş ve bu tekfurlar çoğu zaman ismen İmparatorluğa bağlı olmalarına karşın kendi başlarına hareket etmişlerdir³⁸. Karacahisar ve İnegöl Tekfurları, Türkmenler bu

---

³³Doğru (2001), 108-109.

³⁴Turan (2005), s.292.

³⁵C.Cahen (1979). *Osmanlılardan önce Anadolu'da Türkler*. İstanbul: e Yayınları, s.116.

³⁶Sevim ve Mercil (1995), s.444-445.

³⁷Y. Ayönü (2014). *Selçuklular ve Bizans*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s.182-183.

³⁸İ.H.Uzunçarşılı (1947). *Osmanlı tarihi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1. Cilt, s.7.

bölgeye yerleşmeye başladığından itibaren Türkmen akınlarına karşı çıkararak kendi bölgelerini korumaya çalışmışlardır³⁹.

Bizans devleti XIII. yüzyıl başlarında İstanbul ve İznik'te kendi iç buhranları ile meşgul iken, Anadolu Selçuklu devleti I. Alaaddin Keykubad (1220-1237) döneminde doğuda ve batıda, siyasi, iktisadi ve askeri alanda en parlak dönemini yaşamıştır⁴⁰. Bu dönemde Karacahisar Tekfuru, I. Alaaddin Keykubad'a haraç ödeyerek varlığını sürdürmüştür⁴¹. I. Alaaddin Keykubad ölünce yerine oğlu, II. Gıyaseddin Keyhüsrev (1237-1246) tahta geçmiştir. Bu tarihlerde Moğollar, kumandan Baycu Noyan komutasında Anadolu'ya girmiştir. II. Gıyaseddin Keyhüsrev 1243 yılında Moğollarla yapılan Köseadağ Savaşı'nı kaybetmiş ve Moğollar Anadolu'daki birçok bölgeyi yağmalamışlardır. II. Gıyaseddin Keyhüsrev 1246 yılında ölünce, Anadolu'nun yönetimi Selçukluların elinden çıkmış ve Selçuklu hükümdarları, Moğolların baskısı ve egemenliği altına girmişlerdir. Böylece, Anadolu'da bağımsız Türk Beylikleri yeniden kurulmuştur⁴².

Osmanlı kronikleri incelenip değerlendirildiğinde, Anadolu'da yaşanan bu siyasi boşluk zamanlarında, Ertuğrul ve Osman Gazi'nin Eskişehir ve Bilecik bölgesine bir Uç Beyliği olarak yerleşmeleri, buradaki faaliyetleri, Karacahisar Kalesi'nin fetih süreci ve önemi hakkında bilinenler biraz daha açık hale gelmektedir.

Süleyman Şah'ın oğlu Ertuğrul Gazi⁴³ (1188-1281), 400 çadırılık aşiretiyle birlikte Erzincan civarında yaşamıştır. Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubad tahta çıkınca, Ertuğrul Gazi, oğlu Sarı Yatu'yu onlara yurt vermesi için Sultana yollamış ve Sultan da Söğüt ve Domaniç'i yurt edinmeleri için Ertuğrul Gazi'nin aşiretine vermiştir. Ertuğrul Gazi, aşiretiyle birlikte Ankara üzerinden gelerek Söğüt ve Domaniç bölgesine yerleşmiştir. Ertuğrul Gazi, bölgede ılımlı bir politika izlemiş ve bölge halkıyla herhangi bir anlaşmazlık yaşamamıştır. Bu dönemde, Karacahisar Tekfuruyla Bilecik Tekfuru, Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubad'a itaat

---

³⁹ Aşıkpaşazade (2003). *Osmanoğulları'nın tarihi*, (1393-1485?), (Çev: Kemal Yavuz- M. A. Yekta Saraç), İstanbul: MAS Matbaacılık A.Ş., s.53-55.

⁴⁰ O.Turan (2005). *Selçuklular tarihi ve Türk-İslam medeniyeti*, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş., s. 294-295.

⁴¹ Aşıkpaşazade (2003), s.53-55.

⁴² Mehmed Neşri (2011). *Aşiretten imparatorluğa Osmanlı tarihi* (1288-1485), (Çev: Necdet Öztürk), İstanbul, Sistem Matbaacılık, s.34-35.

⁴³ Ş. Şentürk, B. Johnson (1995). *Yapı Kredi sikke koleksiyonu sergileri 4*. Saltanatın iki yüzü, "Yazı ve tuğra", İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş. s.2.

edip haraç ödemişlerdir. Ayrıca Ertuğrul Gazi, Bilecik’te yaşayan Bizans halkını, zaman zaman huzursuz eden Tatarlardan da korumuştur⁴⁴.

Karacahisar Tekfuru ile Ertuğrul Gazi arasında süregelen bir anlaşmazlığın sonucunda Ertuğrul Gazi, Sultan I. Alaaddin Keykubad’a giderek Karacahisar Kalesi için onu gazaya teşvik etmiştir. Sultan I. Alaaddin Keykubad da bunun üzerine, Karacahisar üzerine yürümüş ve kalenin güney tarafını kuşatma işini Ertuğrul Gazi’ye vermiştir. Bu kuşatma neticesinde Karacahisar Tekfuru barış istemek zorunda kalmıştır. Sultan Alaaddin Keykubad, Tekfurun barış teklifini kabul etmemiş ve onlardan kaleyi kendisine teslim etmelerini istemiştir. Bu sırada Tatar Bayıncar’ın, Ereğli’yi yağmaladığı haberi gelince, Sultan Alaaddin Keykubad, hemen harekete geçmiş ve Ertuğrul Gazi’yi bir kısım askerle Karacahisar üzerinde bırakmıştır. Hatta ona: “Çalışıp çabala, ola ki burasını fethedersin!” demiştir. Ertuğrul Gazi, büyük bir mücadele vermiş ve Karacahisar Kalesi’ni yağmalamıştır. 1237 yılında, Sultan I. Alaaddin Keykubad’ın vefatıyla Karacahisar; Türklerin kontrolünden çıkmıştır. Çünkü Sultan I. Alaaddin Keykubad, Karacahisar Tekfurunu kale içinde bırakıp onu haraca bağlamıştır⁴⁵.

Ertuğrul Gazi ölünce yerine oğlu Osman Gazi (1258-1315-1326?)⁴⁶, aşiretin başına geçmiştir. Osman Gazi de babası gibi bölge halkıyla iyi ilişkiler kurmuştu ama Germiyan Beyliği ve İnegöl Tekfuruyla anlaşmazlık yaşamıştır. İnegöl Tekfuru, Osman Gazi, aşiretiyle birlikte yaylaya ve kışlaya gittikleri zaman, Osman Gazi’nin göçünü yağmalamıştır. Bunun üzerine Osman Gazi, Bilecik tekfuruna şikayette bulunmuş ve Tekfura: “Sizden dileğimiz, biz yaylaya gittiğimiz vakit, eşyalarımızı sizde emanet koyalım”. demiştir. Bilecik Tekfurunun kabul etmesi üzerine Osman Gazi’nin aşireti, eşyalarını emanet olarak Bilecik Kalesi’ne koymuş ve bunun karşılığında yayladan döndüklerinde Tekfura, peynir, halı, kilim ve kuzu gibi hediyeler getirip emanetlerini tekrar almışlardır⁴⁷. Fakat Osman Gazi ile İnegöl Tekfuru arasındaki anlaşmazlık devam etmiştir. Bunun üzerine Osman Gazi, İnegöl’e sefer yapmış ve Kulacahisar’ı ateşe verip yağmalamıştır. Bu durum sonucunda, İnegöl Tekfuru, Karacahisar Tekfuruna: “Ne duruyorsun, seni ve sülaleni esir ediyorlar, bu ili elimizden alarak yakıp yıkıyorlar, sonra buraların yerini, suyunu bırakacak gibi de değiller. Biz de onlara karşı

---

⁴⁴ Aşıkpaşazade (2003), s.53-55.

⁴⁵ Mehmed Neşri (2011), s.45-46.

⁴⁶ Uzunçarşılı (1947), s.31.

⁴⁷ Aşıkpaşazade (2003), s.56.

çıkmalıydık. Şimdi bunları bu ülkeden çıkarmaz ve öldürmezsek, son pişmanlık fayda vermez". diyerek, Osman Gazi'ye karşı kışkırtmışlardır. Bunun üzerine 1286 yılında İnegöl ve Domaniç arasındaki bölgede, İnegöl ve Karacahisar Tekfuru, Osman Gazi ile savaşmışlardır⁴⁸. Karacahisar Tekfurunun Osman Gazi'ye saldırması üzerine Anadolu Selçuklu Sultanı II. Alaaddin Keykubad, büyük bir ordu toplayıp Karacahisar Kalesi'ne saldırmıştır. Osman Gazi, bu saldırıyı haber alır almaz, askerlerini toplayıp Karacahisar Kalesi'ne, o da saldırmıştır. Bir iki gün Karacahisar Kalesi'nde savaş olmuştur⁴⁹.

Karacahisar Kalesi kuşatma altındayken, Moğol tehlikesinin baş göstermesi üzerine Sultan II. Alaaddin Keykubad, hisar için getirilen silahların hepsini Osman Gazi'ye vermiştir. Sonra da: "Oğul Osman Gazi! Sende kutluluk belirtileri çoktur. Sana ve senden doğacaklara karşı koyacak yoktur. Benim duam Allah'ın yardımı, velilerin himmeti ve Peygamberin mucizeleriyle senin yanındadır". diyerek, Konya'ya gitmiştir. Bu kuşatmanın sonunda Osman Gazi, Karacahisar Kalesi'ni fethetmiş ve tekfuru esir almıştır (1288). Osman Gazi Karacahisar'ı alınca Sultana hediyeler yollamış ve Sultan da karşılığında hediye olarak sancak, at ve silah göndermiştir⁵⁰.

Karacahisar'ın alınmasından sonra Porsuk Vadisi ve Kütahya'ya giden yol, Osman Bey tarafından denetim altına alınmıştır. Osman Bey, kalenin denetiminde olan ve o tarihte Sultanönü adıyla bilinen Eskişehir bölgesine de hakim olmuştur⁵¹. Karacahisar fethedildikten sonra kale, Osmanlı Beyliği için artık önemli bir üs merkezi konumuna gelmiştir⁵².

Fetihten sonra Türkler kaleye, Karacahisar; kale dışındaki yerleşim yerine ise Karacaşehir adını vermişlerdir⁵³.

Osman Gazi, Karacahisar'ı aldıktan kısa bir süre sonra Germiyan Beyliğinden ve civar bölgelerden gelen insanlar, Osman Gazi'den kalacak yer istemişlerdir. Osman Gazi de onlara Karacahisar'da kalmaları için boş evlerden vermiş ve yerleşim, kısa zamanda tamamlanmıştır⁵⁴. Osman Gazi Karacahisar Kalesi'ni fethettikten hemen sonra kalede bulunan kiliseyi mescide çevirmiştir. Şehrin halkı birleşerek Osman Gazi'ye:

---

⁴⁸Aşıkpaşazade (2003), s.59.

⁴⁹Aşıkpaşazade (1970). Aşıkpaşaoğlu Tarihi. (Çev: H.N.Atzsız). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, s.13-14.

⁵⁰Aşıkpaşazade (2003), s.60-63.

⁵¹Parman (2001), s.454.

⁵²E.Altınşapan, Z. Demirel Gökalp, H. Yılmazyaşar ve A.Gerengi (2015). 2011-2014 kazıları ışığında Eskişehir Karacahisar Kalesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(10). s.624.

⁵³Doğru (2001), s.115.

⁵⁴Aşıkpaşazade (2003), s.63-69.

“Cuma namazı kılalım ve bir de hakim isteyelim”. demişlerdir. Eskişehir ve Bilecik bölgesinde, halkın saydığı, onlara imamlık eden, Tursun Fakih’tan yardım istemişlerdir. Tursun Fakih Osman Gaziye: “Han’ım, bu iş için Sultan’dan icazet ve izin gerekir.” deyince, Osman Gazi: “Bu şehri ben bizzat kendi kılıcımla aldım, sultanın bunda bir faydası olmadı, ondan niçin izin alayım? Ona sultanlık veren Allah bana da gazayla hanlık verdi. Eğer sultan: ‘ben Selçuk soyundanım’ derse, ben de ‘Gök Alp oğluyum! derim’, eğer ben bu ülkeye onlardan önce geldim derse, benim dedem Süleyman Şah da ondan önce gelmiştir derim”. demiştir. Osman Gazi’nin bu sözlerini duyan Tursun Fakih, Cuma hutbesini ilk önce Karacahisar’da okumuştur. Ama bayram hutbesi Eskişehir’de okunmuş ve bayram namazı da orada kılınmıştır. Artık, Osmanlı Beyliği’nde hakim ve ordu komutanı tayin edilmiş ve ilk kanunlar konulmaya başlamıştır⁵⁵.

Osman Gazi Karacahisar’ı fethettikten sonra bölgede, babası Ertuğrul Gazi gibi ılımlı bir politika uygulamış ve Bilecik Tekfuruyla dost kalmıştır. Fakat Germiyanogulları ile aralarındaki düşmanlık devam etmiştir. Osman Gazi, Karacahisar’ın fethi sonrasında güçlenmiş, Harmankaya Tekfuru Köse Mihal ile birlikte Beştaş üzerinden Mudurnu’ya doğru fetihlerine devam etmiştir. İnegöl Kalesi’nin fethedilmesiyle de Osman Gazi, bölgede tek güç haline gelmiştir (1300)⁵⁶.

Osmanlı fetih siyasetinin ilk basamağında civardaki beyler ve kale tekfurlarıyla bir tür müttelik ilişkisi kurulmuştur. Gerektiğinde bu beyler ve tekfurlar, Osmanlı Beyliği tarafından koruma altına alınmıştır⁵⁷. Osman Gazi, Osmanlı Beyliği tarafından fethedilen toprakları, geleneklere uygun bir şekilde tımar olarak ailesi ve kendisiyle savaşan komutanları arasında paylaşmıştır. Karacahisar Sancağının yönetimini, oğlu Orhan⁵⁸ Gazi’ye; ordu komutanlığını ise kardeşi Gündüz Alp’e vermiştir. Yarhisar’ı Hasan Alp’e⁵⁹, İnegöl’ü Turgut Alp’e, kayın pederi Edebalı’ya ise Bilecik’in gelirlerini

---

⁵⁵ Aşıkpaşazade (2003), s.71-73.

⁵⁶ Aşıkpaşazade (2003), s.63-69.

⁵⁷ J.Von Hammer (2007). *Osmanlı imparatorluğu tarihi*, (Editörler: Mustafa Güçlükol ve Bilge Bozkurt), İstanbul: İlgü Kültür Sanat Yayıncılık, 1.Cilt, s. 16.

⁵⁸ F.Giese (1992). *Anonim Tevarih-i Al-i Osman*, (Çev: Nihat Azamat), İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, s.30.

⁵⁹ İ.Cengiz (2008). *Bir İmparatorluğun İzi Osman Gazi*, İstanbul: Seçil Ofset, s.40.

tımar olarak vermiştir⁶⁰. Orhan Gazi İznik'i fethedince, Karacahisar Kalesi'nin yönetimini amcasının oğlu olan Gündüz Alp'e bırakmıştır⁶¹.

Osmanlı kroniklerinin verdiği bilgilerden anlaşıldığı üzere fetihten sonra Karacahisar'da bir pazar kurulmuş ve ilk Osmanlı vergisi de bu pazarda, Osman Bey tarafından konulmuştur. Bu pazar yeri için araştırmacılar, kalenin güneydoğu yönünde, bugün askeri alan içinde kalan büyük mekan kalıntılarının ve sokak olabilecek geniş aralıkların yer aldığı bölge olabileceğini düşünmektedirler⁶².

Ancak yapılan yüzey araştırmalarında bu nitelikte izler olmadığı anlaşılmaktadır.

Osmanlı Kronikleri incelendiğinde Osman Bey adına okunan ilk hutbenin ne zaman ve nerede okunduğu konusunda çelişkilerin olduğu görülmektedir. Aşıkpaşazade, hutbenin 1299 tarihinde, Neşri ise Bilecik'in Fethi sonrası yani 1299 yılında, Oruç Bey 1291, İbn-i Kemal ise, 1289 tarihinde okunduğunu yazmışlardır⁶³.

1333 yılında İlhanlı Devleti'nin parçalanması ve Anadolu Valisi Celayirli Büyük Şeyh Hasan'ın Azerbaycan'a gitmesi üzerine, Anadolu'daki Moğol baskısı kalkmış ve Osmanlı Beyliği siyasi ve askeri bakımdan gücünü arttırmıştır⁶⁴.

II. Murad zamanında (1421-1451) Germiyan ülkesinin, Osmanlı sınırlarına dahil edilmesiyle burası bir sancak haline getirilmiş ve böylece Porsuk Vadisi boyunca gelecek tehlikeler ortadan kalkmıştır⁶⁵.

İstanbul'un fethi ve Germiyanoglu Beyliği topraklarının, Osmanlı Devletine katılması sonucu, Anadolu'da Türkler için bir güven ortamı oluşmuştur. Anadolu'daki güvenin sağlanması, içme su kaynağı olmayan Karacahisar halkının artık sur içinde yaşama zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır. II. Mehmed'in (Fatih Sultan Mehmed 1444-1446, 1451-1481) fermanıyla⁶⁶ kale halkı, kalenin biraz aşağısında bol miktarda akan Porsuk Çayı ve içme suyu kaynaklarının bulunduğu bugünkü Karacaşehir Köyü'nün olduğu yere taşınmıştır⁶⁷.

---

⁶⁰ Aşıkpaşazade (2003), s.75.

⁶¹ Mehmed Neşri (2008). *Cihannuma, Osmanlı tarihi* (1288-1485), (Hazırlayan: Necdet Öztürk), İstanbul: Çamlıca Basımyayın, s.76.

⁶² C.Karasu (2010). *Osman Gazi ilkler ve Karacahisar*, Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Kültür Yayınları, s.66.

⁶³ Doğru (2001), s. 118.

⁶⁴ İbn-i Kemal (1991). *Tevarih-i Ali Osman*, (Çev: Şerafettin Turan), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, II. Defter, s.37-38.

⁶⁵ Doğru (2001), s.121.

⁶⁶ H. İnalçık (2006). "Karacaşehir/Karacahisar üzerine bir belge" *VIII. Uluslararası Türkiye'nin sosyal ve ekonomik tarihi kongresi, Bursa: Data Basımevi*, s.11.

⁶⁷ Doğru (2011). s.121.

II. Mehmed zamanında Karacahisar Kalesi'nde harap da olsa bir cami ve cemaatinin olduğu kayıtlarda bahsedilmektedir⁶⁸.

XVI. yüzyılda düzenlenen Tapu Tahrir defterlerine göre Sultanönü Sancağı dört kaza ve iki nahiyeden oluşmuştur. Kazalar: Bilecik, Eskişehir, İnönü ve Seyitgazi, nahiyeler: Karacaşehir ve Günyüzü'dür. Eskişehir Kazası, bu yüzyılda Sultanönü Sancağı'nın ve Karacaşehir Nahiyesi'nin merkezi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu dönemde Karacaşehir Nahiyesi'nde 134 köy, 31 mezra ve 1561 hane olduğu bilinmektedir. Fakat kayıtlarda kale ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır⁶⁹.

Ancak, yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkan bulgular, kale ve çevresinin muhtemelen Karacaşehir'e taşınan insanlar tarafından tahrip edildiğini, kale surları ve kalede yer alan mimari unsurların, inşaat malzemelerinin, köyde yapılan yeni konutlarda kullandıklarını ve bunun yanı sıra, köy halkının daha basit ihtiyaçlarını, örneğin hayvan otlatma ve barındırma işlevlerini karşılamak için kaledeki mimari bakıyeleri XX. yüzyıla kadar kullandıklarını göstermektedir.

2.Karacahisar Kalesi'nin Coğrafi Konumu ve Stratejik Önemi

Eskişehir Karacahisar Kalesi, bugün Eskişehir ili, Aşağıçağlan Mahallesinde, 936 nolu Kocakır Devlet Ormanı parselinin sınırları içinde yer almaktadır⁷⁰. Karacahisar Kalesi, Eskişehir kent merkezinin yaklaşık 7 km güneybatısında, Porsuk Çayı'nın kenarında bulunan dik yamaçlı bir tepenin batı ucuna inşa edilmiştir. Bu tepenin, deniz seviyesinden yüksekliği 1010 metredir. Tepenin topoğrafik yapısına uygun olarak inşa edilen kale, doğu-batı doğrultusunda, yaklaşık olarak 200x300 metre ölçülerinde, sur ile çevrili bir alanı kaplamaktadır. Kalenin kurulduğu alan, bugün I. Hava Taktik Komutanlığı ile sınır oluşturmakta ve askeri bölge ile kaleye çıkış yolunun ortak olması sebebiyle, kaleye izinsiz girilememektedir.

Karacahisar Kalesi'nin kurulduğu platonun; güney, kuzey ve batı tarafları, dik yamaçlı olduğu için kalenin girişi tepenin doğu yönündeki düz alana yapılmıştır. Günümüzde kalenin büyük bölümünün yıkılmış olmasına rağmen, doğu yönündeki giriş cephesi ve girişin kuzey ve güney yönündeki kulelerin bir kısmı ayakta. Ayrıca, kalenin batı ucundaki yarım daire biçimli kulesi ile kuzeybatı yönündeki sur

⁶⁸İnalcık (2006). s.11.

⁶⁹Doğru (2001). s.121-122.

⁷⁰Bu bilgi, 12.05.2015 tarihinde Eskişehir Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden alınmıştır.

duvarlarının bir bölümü, günümüze kısmen sağlam olarak gelebilmiştir. Bunlara ek olarak, kalenin giriş aksını dik kesen ve kuzey güney doğrultusunda uzanan bir iç sur duvarı, kazı çalışmaları sonrası ortaya çıkartılmıştır.

Orta Çağ'da inşa edilen Eskişehir Karacahisar Kalesi'nin bulunduğu tepenin jeopolitik konumu dolayısıyla, stratejik önemi büyüktür. Eskişehir Ovası'na hakim bir tepe üzerine yapılan bu kaleye sahip olmak, hem o bölgenin tamamına hükmetmek hem de Kütahya, Afyon, Konya ve Ankara yol güzergahını kontrol altında tutmak anlamına gelmektedir. Kalenin Ortaçağ'da, Bizans İmparatorluğu döneminde, Arap ve Türkmen akınlarına karşı, haberleşme ve savunma gibi işlevlerde kullanılmış olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, Karacahisar Kalesi'nin kurulduğu bu bölgenin bir diğer önemi Ortaçağ'da, Kütahya ve Eskişehir arasındaki dumanla ya da ateşle haberleşme ağı içinde olmasıdır⁷¹.

Bizans İmparatorluğu döneminde, Kütahya ve Eskişehir arasındaki yolda, Kütahya'nın 35 km kuzeydoğusunda Sabuncupınar yerleşiminin İncik Köyü'nde yer alan Kayser Kale, ateşle işaret veren önemli bir kale konumundadır ve bulunduğu noktadan Karacahisar Kale'si görülebilmektedir. Bizans döneminde, ateşle ve dumanla haberleşme taktiği, tehlikeyi çok hızlı bir şekilde merkeze, yani başkent İstanbul'a iletmede etkili bir yöntem olarak kullanılmıştır. Özellikle Arap ve Türk akınlarına karşı kendini korumak durumunda olan Bizans İmparatorluğu bu haberleşme sisteminden yaygın bir şekilde yararlanmıştı⁷².

Anadolu Selçuklu devletinin fiili olarak İlhanlılara bağlanması sonucu, Osman Bey'in bölgedeki nüfuzu artmıştır⁷³. Osman Bey, bu kalenin hem jeopolitik hem de stratejik önemini görmüş ve kaleyi, Bizans Tekfurunun elinden savaşarak almıştır. Osmanlı kronikleri, Osman Gazi'nin kendisini bir devlet kurucusu gibi görmesinin, ilk pazarın kurulmasının, ilk hutbenin okunmasının ve ilk sikkenin basılmasının, Karacahisar Kalesi'nin fethinden sonra gerçekleştiğini belirtilmektedir. Bu fetihden sonra Osman Gazi, halkını bu bölgeye yerleştirmiş ve daha önce bu bölgede yaşayan Hıristiyan halka hoşgörülü davranmıştır. XIII. yüzyılda Bizans devletinin askeri, siyasi

---

⁷¹E.Parman (2002). Eskişehir-Karacaşehir Köyünde Karacahisar Kalesi. Eskişehir: *Kepikeç*, 15, 77-83.

⁷²E.Parman ve C.Parla (2003). Eskişehir-Karacahisar Kalesi 2001 Yılı Kazı Çalışmaları. 24. *Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Döşim Basımevi, (2). ss. 69-80.

⁷³H.Doğru (2001b). Osmanlı kroniklerinde Karacahisar Kalesi ve Karacacaşehir'in yer değiştirmesi. V. *Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ss. 221-234.

ve ekonomik yapısının bozulmuş olması, Osman Bey'in fetihlerini kolaylaştırmış ve bir imparatorluğun temelleri atılmıştır⁷⁴.

---

⁷⁴C.Karasu; T.M.Sakarya ve O.Berber (2010). *Osmangazi ilkler ve Karacahisar*. Ankara: Semih Ofset Matbaa Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.

Üçüncü Bölüm

Katalog ve Değerlendirme

1. Katalog

1.1.Ahşap

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasında yapılan kazı çalışmaları sonucunda toplam 8 adet ahşap buluntu ele geçmiştir. Bu buluntulardan 2 tanesi çalışma kapsamında incelenmiştir. Yapılan kazılar neticesinde diğer buluntu türlerine oranla ahşap buluntuların daha az olduğu tespit edilmiştir.

1.1.1.Ağırşak

Katalog No: 1

Levha No: 1,15

Envanter No: KH2013-A1

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ±1006.99

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ağırşak

Malzeme: Ahşap

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 3 cm

Tanımı: Sağlam, yüzeyi kararmış ve tek parçadır. 12 yüzlü ağırşakın ortasında bir delik bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367)

1.1.2.Kulp

Katalog No: 2

Levha No: 1, 15

Envanter No: KH2011-A2

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: ± 1005.73

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kulp

Malzeme: Ahşap

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Ahşabın üst kısmında çatlak ve küçük kırıklar bulunmaktadır. Objeye tam ortadan metal bir parça saplanmıştır. Objenin ahşap kısmında yuvarlak delikler yer almaktadır.

Tarhlendirme Önerisi: -

1.2.Cam

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılı kazı çalışmaları sırasında toplam 112 adet cam buluntu envanterlenmiştir. Bu cam buluntuların 11 adedi çalışma kapsamında incelenmiştir. Kazılar sonrası ele geçen bu camların hepsi kırık ve küçük parçalar şeklinde bulunmuştur. Cam buluntuların büyük çoğunluğunu kırık gövde parçaları, küçük boncuklar ve işlevi saptanamayan küçük parçalar oluşturmaktadır. Bunların dışında cam kaplara ait ağız ve kaide parçaları, küpe, bilezik parçaları ve düzgün kesilmiş küçük mozaik parçaları da cam buluntular arasındadır. Bu buluntuların çoğu, çalışma alanlarına dağınık bir şekilde yayılmış ve farklı kotlarda bulunmuştur.

1.2.1.Boncuklar

Katalog No: 3

Levha No: 1,15

Envanter No: KH2012-C51

Buluntu Yeri: Y6D(S3)

Buluntu Kodu: ± 1004.89

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Boncuk

Renk: Açık kahverengi

Malzeme: Cam

Boyut: Çap 1.5 cm

Tanım: Sağlam ve tek parçadır. Yuvarlak formlu boncuğun ortasında küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 7. yüzyıl Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 403).

1.2.2.Kadehler

Katalog No: 4

Levha No: 15

Envanter No: KH2011-C1

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.61

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kadeh

Renk: Su yeşili

Malzeme: Cam

Boyut: Ağız genişliği 5 cm, derinlik 4 cm

Tanım: Ortadan kırık ve tek parçadır. Dışa doğru açılan kaidenin dip kısmı içe doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: 12-13 yüzyıl Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Olcay Uçkan, 1997, 564).

1.2.3.Küpeler

Katalog No: 5

Levha No: 15

Envanter No: KH2013-C19

Buluntu Yeri: X Yol

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.22

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Küpe ucu

Renk: Koyu ve Açık Kahverengi

Malzeme: Cam

Boyut: Çap 1 cm

Tanım: Sağlam ve tek parçadır. Dairesel formlu objenin üzerinde haç motifi görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Erken Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 408).

Katalog No: 6

Levha No: 15

Envanter No: KH2013-C18

Buluntu Yeri: V4 (S1)

Buluntu Kodu: ± 1005.14

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Küpe

Renk: Mavi

Malzeme: Cam

Boyut: Uzunluk 3.5 cm, genişlik 0,5 cm

Tanım: Sağlam ve üç parçanın birbirine eklenmesi ile oluşmuştur. Uçta daire formulu mavi bir cam boncuk vardır. Onun üstünde metal kıskacı ve birbirine sarılmış yayı bulunmaktadır. Yayın başında yuvarlak bir halka yer alır.

Tarihlendirme Önerisi: 7. yüzyıl Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 403).

Katalog No: 7

Levha No: 1,15

Envanter No: KH2011-C11

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: ± 1005.81

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Küpe

Renk: Açık kahverengi

Malzeme: Cam

Boyut: Uzunluk 1.5 cm, genişlik 1.5 cm

Tanım: Sağlam, tek parça ve çokgen gövde topaç biçimlidir. 7 yüzlüdür ve ortasında küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.2.4. Şişeler

Katalog No: 8

Levha No: 15

Envanter No: KH2013-C4

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.79

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Şişe

Renk: Açık kahverengi

Malzeme: Cam

Boyut: Genişlik 2.5 cm, Yükseklik 2.5 cm

Tanım: Kırık ve tek parçadır. Gövdeye doğru incelen kalın cidarlı ağız parçasıdır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 9

Levha No: 15

Envanter No: KH2012-C3

Buluntu Yeri: Y2

Buluntu Kodu: ± 1005.20

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Şişe?

Renk: Koyu mavi

Malzeme: Cam

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 3 cm

Tanım: Kırık ve tek parçadır. Amorf gövde parçası üzerinde birbirine paralel yatay çizgilerle süsleme ögesi oluşturulmuştur.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 472).

Katalog No: 10
Levha No: 1,15
Envanter No: KH2012-C28
Buluntu Yeri: Z8
Buluntu Kodu: ± 1005.23
Buluntu Yılı: 2012
Tür: Şişe
Renk: Küf yeşili
Malzeme: Cam
Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 2 cm
Tanım: Ortadan kırık, tek parça ve kalın cidarlı bir kaide parçasıdır.
Tarihlendirme Önerisi: 14-16. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 472).

Katalog No: 11
Levha No: 1,15
Envanter No: KH2011-C23
Buluntu Yeri: X10
Buluntu Kodu: Yüzey
Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ağız ve gövde parçası
Renk: Küf yeşili
Malzeme: Cam
Boyut: Ağız genişliği 5 cm, uzunluk 2 cm
Tanım: Kırık ve tek parça olan objenin ağız kısmı yuvarlaktır. Kandile ait olan ağız parçası, gövdeye göre daha kalın cidarlıdır.
Tarihlendirme Önerisi: 14-16. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 472).

Katalog No: 12

Levha No: 15

Envanter No: KH2014-C3

Buluntu Yeri: V8A

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.32

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Şişe

Renk: Koyu yeşil

Malzeme: Cam

Boyut: Çap 7 cm

Tanım: Kırık ve üç parçadır. Şişenin boyun kısmına ait kırık parçaların dış yüzünde spiral yaparak dönen yivler bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 12-16. yüzyıl Bizans ya da Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 565).

1.2.5.Yüzükler

Katalog No: 13

Levha No: 1,15

Envanter No: KH2011-C30

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1004.27

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Renk: Bal rengi

Malzeme: Cam

Boyut: Çap 2.5 cm

Tanım: Sağlam, tek parçadır. Yüzük halkası, yuvarlak formudur.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.3.Kemik

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasında yapılan arkeolojik kazılar sonucu toplam 27 adet kemik obje ele geçmiştir. Bu buluntulardan 8 tanesi çalışma kapsamında incelenmiştir. Bu objeler oyun taşı, yüzük, ustura sapı, imame, zar, düğme ve oyun pulları olarak tanımlanmıştır. Ele geçen buluntuların çoğu kırık parçalar halinde çalışma alanlarında dağınık bir şekilde ve farklı kotlarda bulunmuştur.

1.3.1.Bıçak Sapları

Katalog No: 14

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2012-K7

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: ± 1005.98

Buluntu yılı: 2012

Tür: Bıçak sapı

Malzeme: Kemik

Boyut: Genişlik 2 cm, uzunluk 2.5 cm, kalınlık 0.5 cm

Tanımı: Kırık ve yüzeyi kısmen aşınmıştır. Bıçak sapının arka kısmı olan objenin üzerinde küçük bir delik vardır. Bu deliğin hemen yanında gövdeye saplanmış metal bir çivi başı bulunur. Sapın altında iç bükey bir kıvrılma görülür.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122)

Katalog No: 15

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2014-K3

Buluntu Yeri: V14

Buluntu Kodu: ± 1007.84

Buluntu yılı: 2014

Tür: Bıçak sapı

Malzeme: Kemik

Boyut: Genişlik 2.5 cm, uzunluk 3.5 cm

Tanımı: Kırık halde, ortasında yarık var ve yüzeyi kısmen aşınmıştır. Bıçak sapının arka kısmı olan objenin üzerinde küçük çiviler bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122)

1.3.2.İmame

Katalog No: 16

Levha No: 2, 16

Envanter No: KH2011-K4

Buluntu Yeri: X3

Buluntu Kodu: ± 1005.22

Buluntu yılı: 2011

Tür: İmame

Malzeme: Kemik

Boyut: Uzunluk 4 cm, çap 0.7 cm

Tanımı: İpin bağlandığı kısımda küçük bir kırık bulunan objenin, baş kısmı sağlamdır. Objenin başında ve sonunda iç bükey kıvrılma bulunmaktadır. İçe bükülen kısımlarda ince birer bilezik bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi:

1.3.3.Oyun Objeleri

1.3.3.1.Zar

Katalog No: 17	Levha No: 2,16
Envanter No: KH2011-K5	Buluntu Yeri: Z4
Buluntu Kodu: ± 1004.08	Buluntu yılı: 2011
Tür: Zar	Malzeme: Kemik
Boyut: Kenar ölçüleri 2 cm	

Tanımı: Sağlam, tek parça ve kübik formdadır. Altı yüzü bulunan zarın, her yüzünde sayıları belirten iç içe geçmiş üç halka bulunur. Bizans'ta özellikle şans oyunlarında kullanılan zar, aşık kemiği oyunlarına alternatif olarak geliştirilmiştir. Antik dönemlerden itibaren hep aynı formda kalmıştır. Küp formunda olan zarın her yüzü, kazıma yöntemiyle oyuklar açılarak 1'den 6'ya kadar numaralandırılmıştır¹.

Tarihlendirme Önerisi: 5-6. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Papanikola&Bakirtzi, 2002, 210).

1.3.3.2.Oyun Pulu

Katalog No: 18	Levha No: 2,16
Envanter No: KH2013-K3	Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1007.24	Buluntu yılı: 2013
Tür: Oyun pulu	Malzeme: Kemik
Boyut: Çapı 5 cm	

Tanımı: Ortadan kırıktır. Yuvarlak formlu objenin ortasında bir delik bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

---

¹Papanikola&Bakirtzi (2002), s.210.

1.3.4.Süs Objeleri

Katalog No: 19

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2013-K2

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.79

Buluntu yılı: 2013

Tür: Kolye ucu

Malzeme: Kemik

Boyut: Çapı 3.5 cm

Tanımı: Tepede küçük bir parçası kırıktır. Halka formlu objenin ön yüzünde 4 tanesi açık 13 oyuk bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

Katalog No: 20

Levha No: 2, 16

Envanter No: KH2012-K10

Buluntu Yeri: Z2

Buluntu Kodu: ± 1005.51

Buluntu yılı: 2012

Tür: Yüzük

Malzeme: Kemik

Boyut: Çapı 3 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Yüzük halkası yuvarlak formludur

Tarihlendirme Önerisi: -

1.3.5.Diğer

Katalog No: 21

Levha No: 2, 16

Envanter No: KH2011-K6

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: ± 1007.29

Buluntu yılı: 2011

Tür: Kemik obje

Malzeme: Kemik

Boyut: Uzunluk 4 cm, genişlik 1 cm

Tanımı: Sağlam haldedir. Baş kısmı yuvarlak kesitli, uç kısmı ise yassı kesitlidir. Uca doğru sivrilen objenin ortasında birbiri içinde iki halka yer almaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

1.4.Metal

1.4.1.Ağırlıklar

Katalog No: 22

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2011-M33

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.11

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Ağırlık

Malzeme: Demir

Boyut: Kenar ölçüleri 2 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Prizmatik biçimli ve on iki yüzlüdür.

Tarihlendirme Önerisi: 18.-19. yüzyıl Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,
(Benzer Örnek:Tekin, 2013, 338).

Katalog No: 23

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2011-M65

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.87

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Ağırlık

Malzeme: Demir

Boyut: Kenar ölçüleri 2 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Prizmatik biçimli ve on iki yüzlüdür.

Tarihlendirme Önerisi: 18.-19. yüzyıl Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,
(Benzer Örnek:Tekin, 2013, 338).

Katalog No: 24

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2011-M76

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.87

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Ağırılık

Malzeme: Demir

Boyut: Kenar ölçüleri 2 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Prizmatik biçimli ve on dört yüzlüdür. Bir yüzünde çizgisel bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 18.-19. yüzyıl Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:Tekin, 2013, 338).

Katalog No: 25

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2013-M177

Buluntu Yeri: XYol

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.02

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ağırılık

Malzeme: Demir

Boyut: Kenar ölçüleri 2 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Prizmatik biçimli ve on dört yüzlüdür.

Tarihlendirme Önerisi: 18.-19. yüzyıl Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:Tekin, 2013, 338).

1.4.2.Ağırşaklar

Katalog No: 26

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2012-T29

Buluntu Yeri: Y5B

Buluntu Kodu: ±1007.68

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Ağırşak

Malzeme: Demir

Boyut: Dip çapı 2 cm, tepe çapı 1 cm, kalınlık 1 cm

Tanımı: Sağlam, korozyonlu ve tek parçadır. Huni formunda olan ağırşağın ortasında küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367)

Katalog No: 27

Levha No: 2,16

Envanter No: KH2013-M107

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ±1007.06

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ağırşak

Malzeme: Demir

Boyut: Çap 3 cm

Tanımı: Sağlam, korozyonlu ve tek parçadır. Yuvarlak formulu ağırşağın ortasında küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367)

1.4.3.Ahşap Aksamı

Katalog No: 28

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2011-M63

Buluntu Yeri: X3

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.59

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Askı

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5,5 cm, genişlik 4 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Tutamak kısmı dikdörtgen, içi boş, uç kısmı kanca biçiminde ve uca doğru incelmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 29

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2014-M65

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.23

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kapı süsü

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 6.5 cm, genişlik 3.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üst kısım kaş kemer biçimli alt kısım ise yarım daire biçimlidir. Yassı kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 30

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2014-M15

Buluntu Yeri: V8

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.39

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kilit parçası

Malzeme: Metal

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 4 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yassı kesitli bir plakaya saplanmış çivinin iki ucu dışa doğru kıvrılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 31

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2011-M34

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.68

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Asma kilit aksamı

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 18 cm, gövde genişliği 1 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Birbirine halka kenetlerle bağlanmış dört parçadır. Baş kısmı yamuk dörtgen biçiminde ve uç kısmı iki çatallı ve incedir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 32

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2013-M84

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.87

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Halka

Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 5 cm, halka genişliği 0.5 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Daire kesitli halkanın iki yanında palmet benzeri birbirinin tekrarı iki adet bitkisel bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 33

Levha No: 3,17

Envanter No: KH2012-M295

Buluntu Yeri: X17

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.04

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Ahşap aksanı

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 4 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. İki farklı çimdeki metal levhanın birbirine kaynatılması ile oluşturulmuştur. Geniş olan levhanın sol kenarı düz, diğer kenarları dışta yedi kollu yıldız biçimindedir. Merkezde de sekiz kollu yıldızın uçlarından çıkan bitkisel bezemeler bulunur. Uzun levha ise üzerindeki lale motifi biçiminde yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.4.4.Anahtarlar

Katalog No: 34	Levha No: 3,17
Envanter No: KH2013-M104	Buluntu Yeri: V3A
Buluntu Kodu: ± 1005.52	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Anahtar	Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 8 cm, genişlik 3.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Baş kısmı damla formunda ve ortasında bir delik vardır. Çokgen biçimli gövde dışa taşkındır. Yassı kesitli uç kısmında yan yana iki adet dil bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Tafel 46).

Katalog No: 35	Levha No: 3,17
Envanter No: KH2013-M113	Buluntu Yeri: V3A
Buluntu Kodu: ± 1005.54	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Anahtar	Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yassı kesitli, yatık sekiz biçimli bir gövde ve tek dilden oluşur. Dilde birbirine paralel iki çıkıntı vardır. Tepenin ortasında küçük bir delik bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Tafel 46).

1.4.5.Bıçak ve Bıçak Uçları

Katalog No: 36	Levha No: 4,18
Envanter No: KH2011-M89	Buluntu Yeri: X8
Buluntu Kodu: ± 1006.09	Buluntu Yılı: 2011
Tür: Bıçak ucu	Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 14 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Gövde, yassı; sap, dikdörtgen kesitlidir. Saptan ağıza doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: 12. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi,2002,109).

Katalog No: 37	Levha No: 4,18
Envanter No: KH2013-M112	Buluntu Yeri: V3A
Buluntu Kodu: ± 1005.53	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Bıçak ucu	Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 10 cm, genişlik 1.5 cm

Tanımı: Tek parça, gövde ve sap² kırık ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Gövde yassı kesitlidir. Dikdörtgen kesitli sap uzundur ve üzerinde iki adet, küçük pim deliği vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Geç Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 342).

---

²Papanikola&Bakirtzi (2002), s.342.

Katalog No: 38

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2011-M6

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.81

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Bıçak ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 15 cm, genişlik 1.5cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Sap, daire kesitlidir³. Gövde ağıza doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

Katalog No: 39

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2013-M108

Buluntu Yeri: V5

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.55

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Bıçak ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 9 cm, genişlik 1.5 cm

Tanımı: Tek parça, kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Yassı kesitli gövde uca doğru sivrilmiştir. Saplama kısmı yassı, kırık ve kısadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

---

³Oransay (2006), s.102.

Katalog No: 40

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2013-M109

Buluntu Yeri: V6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.60

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Bıçak ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 8 cm, genişlik 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Yassı kesitli gövde uca doğru sivrilmiştir. Dikdörtgen kesitli saplama kısadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

Katalog No: 41

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2013-M137

Buluntu Yeri: L3

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.58

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Bıçak

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 13 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Kırık, korozyonlu ve üç parçadır. Sapı metaldir. Sapta 2 adet perçin mili⁴ bulunmaktadır. Sırtı düz ve tek yüzü keskindir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

---

⁴Papanikola&Bakirtzi (2002), s.109.

Katalog No: 42

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2014-M19

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.74

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Bıçak ucu

Malzeme: Metal

Boyut: Uzunluk 9 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Gövde ortadan kırık ve korozyonludur. Gövdenin tek yüzü keskin ve sırtı düzdür⁵. Yassı kesitli saplama, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

Katalog No: 43

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2014-M52

Buluntu Yeri: V14

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.99

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Bıçak ucu

Malzeme: Metal

Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 1 cm

Tanımı: Çevresinde küçük kırıklar var ve korozyonludur. Gövdenin tek yüzü keskin ve sırtı düzdür⁶. Yassı kesitli gövde uca doğru sivrilmiştir. Dikdörtgen kesitli saplama, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

---

⁵Oransay (2006), s.102.

⁶Oransay (2006), s.102.

Katalog No: 44

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2014-M78

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.84

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Bıçak

Malzeme: Metal

Boyut: Uzunluk 14 cm, genişlik 1.5 cm

Tanımı: Ucu ve saplama kırık ve korozyonludur. Gövdenin tek yüzü keskin ve sırtı düzdür⁷. Yassı kesitli gövde uca doğru daralmaktadır. Saplama, dikdörtgen kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

Katalog No: 45

Levha No: 4,18

Envanter No: KH2011-M94

Buluntu Yeri: X8

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.39

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Ustura

Malzeme: Demir ve Kemik

Boyut: Uzunluk 14 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Tek parça, ucu kırık, kemik tutamak kısmı yer yer kırık ve korozyonludur. Tek yüzü keskin ve sırtı düzdür. Sap, başa doğru genişlemektedir. Gövde ve sap yassı kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Oransay,2006, Şekil 11,12, Gültekin, 2012, 121, 122).

---

⁷Oransay (2006), s.102.

1.4.6.Çanlar

Katalog No: 46

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2011-M53

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: ± 1005.87

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Çan

Malzeme: Demir

Boyut: Gövde çapı 3 cm, yükseklik 2 cm

Tanımı: Gövdenin alt kısmından itibaren kırık ve az korozyonludur. Yuvarlak gövdeli ve tepesinde halka vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 8).

Katalog No: 47

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2012-M91

Buluntu Yeri: Y3A

Buluntu Kodu: ± 1005.03

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Çan

Malzeme: Demir

Boyut: Çap 2 cm, yükseklik 2.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam halde ve az korozyonludur. Yuvarlak gövdelidir. Gövdenin tepesinde bir halka bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 8).

Katalog No: 48

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2012-M261

Buluntu Yeri: Y5B

Buluntu Kodu: $\pm$ Yüzey

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Çan

Malzeme: Demir

Boyut: Çap 1 cm, yükseklik 1.5 cm

Tanımı: Tek parça, gövde ortadan kırık, kulp kısmı sağlam ve az korozyonludur. Yuvarlak gövdelidir. Gövdenin tepesinde bir halka bulunur ve süslemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 8).

Katalog No: 49

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2013-M79

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1007.02

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Çan

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, gövde çapı 4 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Yuvarlak bir gövde ve tepede halkadan oluşur. Gövdenin altında bir oluk ve oluğun içinde bilye vardır. Gövdede birbirine paralel üç yiv vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 8).

Katalog No: 50

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2014-M87

Buluntu Yeri: X-7(Yüzey Temizliği)

Buluntu Kodu: ± 1006.28

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Çan

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 2 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Tek parça, gövde ortadan kırık, kulp kısmı sağlam ve korozyonludur. Yuvarlak gövdelidir. Gövdenin tepesinde bir halka bulunur ve süslemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 8).

1.4.7.Çuvaldızlar

Katalog No: 51

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2012-M104

Buluntu Yeri: Z7

Buluntu Kodu: ± 1005.06

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Çuvaldız

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 16 cm

Tanımı: İki parça, ucu kırık ve korozyonludur. Uç kısmından itibaren eğilmiş, baş kısmında iplik deliği vardır. Daire kesitli çuvaldız, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek; Papanikola&Bakirtzi, 2002, 94, 373).

Katalog No: 52

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2013-M43

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.79

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Çuvaldız

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 16 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Baştan uca doğru sivrilmiştir. Başı yassı, gövdesi yuvarlak kesitlidir. Başında iplik deliği vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek; Papanikola&Bakirtzi, 2002, 94, 373).

Katalog No: 53

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2014-M11

Buluntu Yeri: V8B

Buluntu Kodu: ± 1004.93

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Çuvaldız

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 20.5 cm, genişlik 0.5 cm

Tanımı: Tek parça, başı kırık ve korozyonludur. Daire kesitli burgunun ucunda bir boğum vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:7 Gaitzsch, 2005, Tafel 44).

1.4.8.Delici Aletler

Katalog No: 54

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2011-M62

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1007.77

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Burgu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 11 cm, genişlik 0.5 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Yuvarlak kesitli gövde, çiviye benzemektedir. Baş kısmında yassı bir çıkıntı ve uç kısmında küçük bir boğum vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Tafel 44).

Katalog No: 55

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2014-M77

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.84

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Burgu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 7.5 cm, genişlik 0.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Daire kesitli gövde, çiviye benzemektedir. Uç kısmında küçük bir boğum vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 373).

Katalog No: 56

Levha No: 5,19

Envanter No: KH2013-M124

Buluntu Yeri: V4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.89

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Bız

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 14 cm, genişlik 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Gövdeden iki uca doğru sivrilmiştir. Bir ucu yassı, diğer ucu yuvarlak kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 19, resim 276).

1.4.9.Kaplar

Katalog No: 57

Levha No: 6,20

Envanter No: KH2012-M342

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.82

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Demir

Boyut: Dip çapı 3 cm, ağız çapı 8 cm

Tanımı: Tek parça, dibi kırık ve korozyonludur. Dipten ağız kısmına doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 58

Levha No: 6,20

Envanter No: KH2013-M80

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1007.04

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Hamam taşı

Malzeme: Bakır

Boyut: Ağız çapı 18.5 cm, kaide çapı 5 cm, yükseklik 4.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Dairesel formudur. İç yüzeyde ince kazıma tekniğinde yapılmış, karanfil, dört yapraklı çiçek ve iri ağaç motifleri bulunmaktadır. Kaide merkezde içe kabartma şeklinde yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 59

Levha No: 6,20

Envanter No: KH2014-M53

Buluntu Yeri: V12

Buluntu Kodu: ± 1005.29

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kap

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 14 cm, genişlik 7 cm

Tanımı: Kırık ve korozyonludur. Derin bir kaba ait ağız parçasının iç ve dış yüzünde, ince kazıma tekniğinde yapılmış, iki adet düz şerit bulunur

Tarihlendirme Önerisi: -

1.4.10.Kemer Tokaları

Katalog No: 60	Levha No: 7,21
Envanter No: KH2012-M110	Buluntu Yeri: Z7
Buluntu Kodu: ± 1005.07	Buluntu Yılı: 2012
Tür: Kemer tokası	Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 4 cm, genişlik 2.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam halde ve korozyonludur. Oval çerçevelidir ve çerçeve ortasında dil vardır. Oval biçimli çerçevesiyle enine dikdörtgen levha birlikte yapılmıştır. Levhanın ucunda halka vardır⁸.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

Katalog No: 61	Levha No: 7,21
Envanter No: KH2011-M101	Buluntu Yeri: X4
Buluntu Kodu: ± 1005.49	Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ejderha figürlü kemer tokası	Malzeme: Bronz

Boyut: Uzunluk 5.5 cm, genişlik 0.50-0.25 cm arasındadır

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Dikdörtgen çerçevenin⁹ ucunda yassı kesitli halka vardır. Halkaya takılı biçimde "S" kıvrımlı, ağzı açık, iki tarafta da başı olan stilize ejderha figürü bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Selçuklu dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 190)

---

⁸A.Yavaş (2012). Kuba-dabad sarayında bulunan kemer ve askı tokaları. Ankara: *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/3, p.2639.

⁹A.Yavaş (2012). Kuba-dabad sarayında bulunan kemer ve askı tokaları. Ankara: *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/3, p.2641.

Katalog No: 62

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2013-M37

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.66

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kemer tokası

Malzeme: Demir

Boyut: Genişlik 1,5 cm, uzunluk 2 cm

Tanımı: İki parça, sağlam ve korozyonludur. Dikdörtgen biçimli kemer tokası daire kesitlidir. Yassı kesitli dili vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

Katalog No: 63

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2013-M54

Buluntu Yeri: Y7

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.01

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kemer tokası

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 2,5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yassı kesitli kemer tokası oval biçimlidir.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

Katalog No: 64

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2011-M61

Buluntu Yeri: X7

Buluntu Kodu: ± 1005.78

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Malzeme: Gümüş

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş çapı 1 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Yassı kesitli halka ve kaş¹⁰ kısmından oluşur. Kaş kısmında geometrik bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

Katalog No: 65

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2014-M4

Buluntu Yeri: V8

Buluntu Kodu: ± 1005.64

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kemer tokası

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 2 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Daire kesitli gövde ovaldır ve dili yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

---

¹⁰T.Çoruhlu (2011). 2006-2009 Buluntu Yılları Ani kazıları metal buluntularının değerlendirilmesi. XIV. Ortaçağ ve Türk dönemi kazıları ve sanat tarihi araştırmaları sempozyumu. Konya: Kömen Yayınları, s.147.

Katalog No: 66

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2014-M64

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: ± 1006.27

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kemer tokası

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 2.5 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Dikdörtgen çerçevenin¹¹ üst kenarına takılı yassı kesitli dili vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Waldbaum, 1983, Plate 42; Yavaş, 2012, 2644, 2646).

1.4.11.Kolye Uçları

Katalog No: 67

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2012-M77

Buluntu Yeri: Y3A

Buluntu Kodu: ± 1005.15

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kolye ucu ya da düğme

Malzeme: Demir

Boyut: Çap 1.5 cm, uzunluk 2 cm

Tanımı: Tek parça, gövdede küçük bir delik var ve korozyonludur. Eliptik formlu gövde, dilimlidir. Uçta zincir halkası vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 10. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 397).

---

¹¹A.Yavaş (2012). Kuba-dabad sarayında bulunan kemer ve askı tokaları. Ankara: *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/3, p.2641.

Katalog No: 68

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2012-M170

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: ± 1005.68

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kolye ucu ya da düğme

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 3 cm, kenar genişliği 0.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Silindirik gövdesi altıgendir ve her iki uçta da çizgisel zikzak motifi bulunur. Gövdenin ortasında oval biçimli zincir halkası vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 10. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 397).

Katalog No: 69

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2013-M178

Buluntu Yeri: V2

Buluntu Kodu: ± 1005.49

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kolye ucu

Malzeme: Pirinç

Boyut: Her yaprak genişliği ve uzunluğu 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Birbirine bitişik yedi yapraktan oluşan kolye ucunun ortasında dairesel sekiz delik bulunur. Yedinci yaprak ters yapılmış ve tepesinde bir halka bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.4.12.Küpler

Katalog No: 70

Levha No: 7,21

Envanter No: KH2014-M6

Buluntu Yeri: V8A

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.44

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Küpe

Malzeme: Demir ve cam

Boyut: Genişlik 3 cm, yükseklik 3.5 cm

Tanımı: Sağlam, tek parça ve az korozyonludur. Halkası yuvarlak ve dikdörtgen kesitlidir. Ucu, yassı kesitli ve balta ağzı biçimindedir. Ucu ortasında bulunan dairesel yuva içine mavi renkli yuvarlak bir cam boncuk applike edilmiştir. Alt kenarda sekiz adet yuvarlak perçin bulunur.

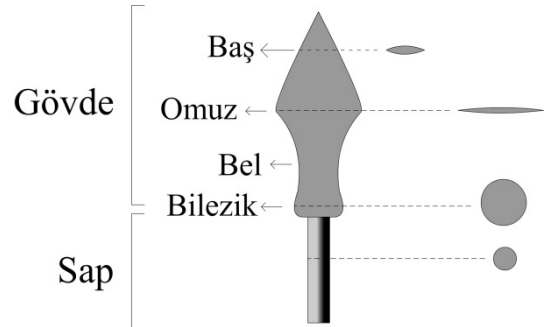
Tarihlendirme Önerisi: -

1.4.13.Ok Uçları

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazılarda, toplam 97 adet ok ucu bulunmuştur. Bu ok uçlarından nitelikli olan ve form veren örneklerden 37 adedi, bir tipoloji önerisi yapılarak, gövde ve sap formlarına göre 5 ana tipte ve 8 alt tipte değerlendirilmiştir. Ok uçlarının gövde kısmı; tanımlama yaparken büyük kolaylık sağlamasından dolayı bel, omuz ve baş biçiminde üçe ayrılmıştır¹². Bu buluntuların çoğu, çalışma alanlarına dağınık bir şekilde yayılmış ve farklı kotlarda bulunmuştur. Ok ucu tipleri¹³ aşağıda sıralanmıştır.

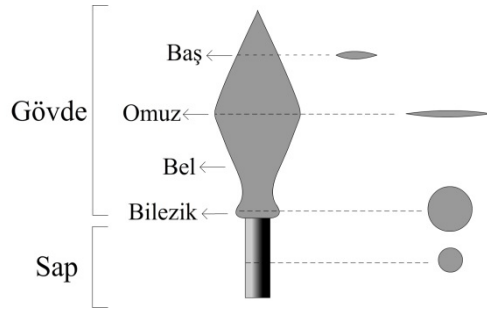
Tip 1A

Üçgen formlu başı vardır ve bileziği gövdeye bağlayan uzun, kavisli bir bele sahiptir. Yassı kesitli gövde, dışa taşkın bir bilezik ile sonlanır. Bileziği ve iğne biçimindeki uzun sapı, daire kesitlidir. Bu grup örneklerde iğneli olan sap, ahşaba saplanmaktadır¹⁴.

Tip 1B

Üçgen formlu başa ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Yassı kesitli gövde, dışa taşkın bir bilezik ile sonlanır. Bileziği ve iğne biçimindeki uzun sapı, daire kesitlidir.

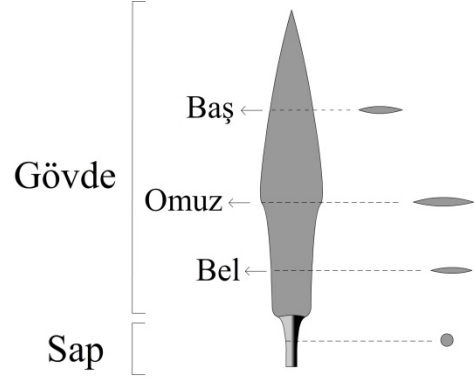
¹²E.Altınsapan, A.Gerengi ve M.Palalı (2015). Eskişehir Karacahisar kalesi kazısında bulunan ve form veren ok uçları üzerine tipoloji denemesi. *The Journal Of Academic Social Science*, s.14.

¹³Tiplerin şablon örneklerinin çizimleri, Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü öğrencisi Ahmet Şakar tarafından yapılmıştır.

¹⁴Ok ucu tasvir ve tanımları da E.Altınsapan, A.Gerengi ve M.Palalı (2015). Eskişehir Karacahisar kalesi kazısında bulunan ve form veren ok uçları üzerine tipoloji denemesi. *The Journal Of Academic Social Science* adlı makale örnek alınarak yapılmıştır.

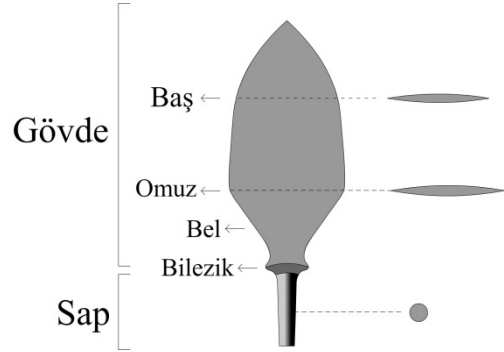
Tip 2A

Üçgen formlu başı vardır ve beli düzdür. Yassı kesitli gövde, ince yaprak biçimindedir. İğne biçimindeki kısa sap, daire kesitlidir. Bu tip tek örnekle temsil edilmektedir.

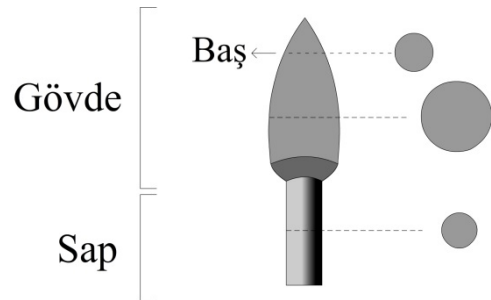
Tip 2B

Başı, omuza doğru genişleyen yaprak biçimindedir. Yassı kesitli gövdeye ve kısa bir bele sahiptir. Gövde ile sap arasında dışa takın bir bilezik bulunur. Bileziği ve iğne biçimindeki uzun sapı, daire kesitlidir.

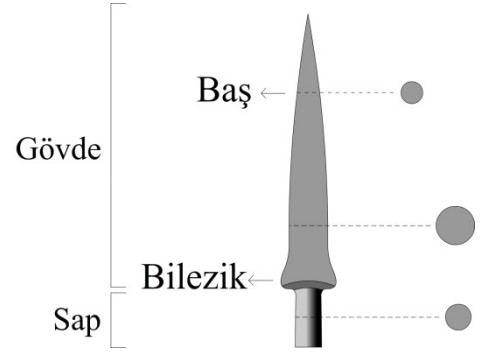
Tip 3A

Başı konik biçimdedir ve dairesel kesitli gövde, bel oluşturmadan sapa bağlanmaktadır. İğne biçiminde olan uzun sap, daire kesitlidir.

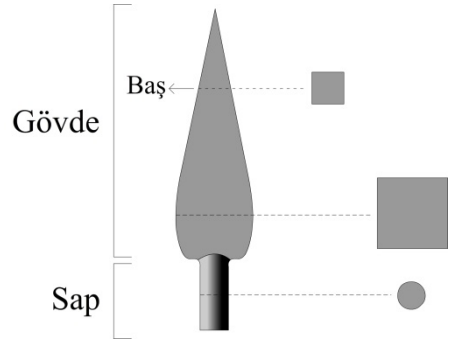
Tip 3B

Dairesel kesitli uzun gövde, uca doğru konik bir başla sivrilmiştir. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bilezik bulunur. İğne biçimindeki uzun sap, daire kesitlidir.

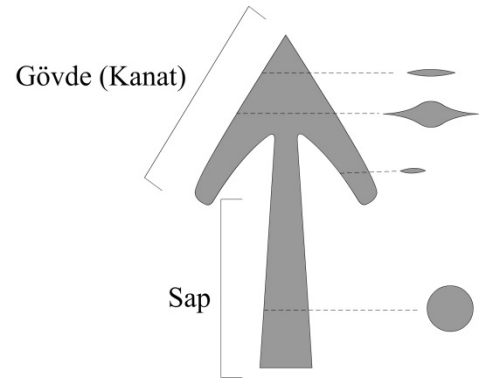
Tip 4

Dörtgen kesitli gövde uca doğru piramidal bir başla sivrilmiştir. Gövde bel oluşturmadan sapa bağlanmıştır. İğne biçimindeki kısa sap, dairesel kesitlidir.

Tip 5A

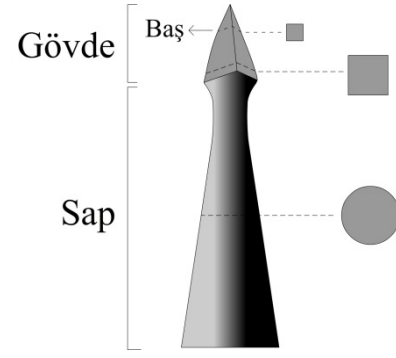
Yassı kesitli gövde, çapa biçiminde kanatlıdır. Kanatların ortasında bulunan yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir. Bu tip, tek örnekle temsil edilmektedir. Soketli¹⁵ olarak da adlandırılan bu grup örneklerde ahşap, içi boş olan sapa girmektedir.

¹⁵B.S.A. Oransay (2006). Arykanda antik kentinde 1971-2002 kazı sezonlarında ele geçen madeni buluntular ve madencilik faaliyetleri. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. s.93-95.

Tip 5B

Gövdesi dörtgen kesitli, başı piramidal biçimlidir. Yuvarlak kesitli bir belle yuvarlak kesitli sapa bağlanır, sap aşağı doğru genişlemektedir.

Katalog No: 71

Levha No: 8,22

Envanter No: KH2011-M29

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.14

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1A

Tanım: Tek parça, başı kırık ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır gövde¹⁶ omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

¹⁶Oransay (2006), s.93-95.

Katalog No: 72

Levha No: 8, 22

Envanter No: KH2013-M38

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.78

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 73

Levha No: 8,22

Envanter No: KH2012-M5

Buluntu Yeri: X13

Buluntu Kodu: ± 1006.19

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, başı kırık ve korozyonludur. Üçgen formu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 74   Levha No: 8,22
Envanter No: KH2013-M10   Buluntu Yeri: L2
Buluntu Kodu: ± 1006.96   Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu   Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm   Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 75   Levha No: 8,22
Envanter No: KH2013-M168   Buluntu Yeri: V1
Buluntu Kodu: ± 1005.28   Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu   Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1.5 cm   Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, başı kırık ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 76
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2014-M36
Buluntu Yeri: V9
Buluntu Kodu: ± 1005.06
Buluntu Yılı: 2014
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 1 cm
Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 77
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2014-M72
Buluntu Yeri: V15
Buluntu Kodu: ± 1006.02
Buluntu Yılı: 2014
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm
Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 78

Levha No: 8,22

Envanter No: KH2014-M81

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1005.26

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, gövdede küçük kırıklar var ve korozyonludur. Üçgen formulu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 79

Levha No: 8, 22

Envanter No: KH2013-M31

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.68

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 4 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1A

Tanımı: Tek parça, sapı kırık ve korozyonludur. Üçgen formulu başı vardır gövde omuzda yumuşak bir kavisle sapa doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz iğne biçimli sapa bağlanır. Yuvarlak kesitli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 80
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2011-M1
Buluntu Yeri: X3
Buluntu Kodu: ± 1006.84
Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 2 cm
Tip: 1B

Tanım: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı ve kısa bir beli vardır. Omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 81
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2012-M292
Buluntu Yeri: Z2
Buluntu Kodu: ± 1005.67
Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 1 cm
Tip: 1B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı ve kısa bir beli vardır. Omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 82

Levha No: 8,22

Envanter No: KH2013-M34

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.76

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1.5 cm

Tip: 1B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı ve kısa bir beli vardır. Omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 83

Levha No: 8,22

Envanter No: KH2014-M10

Buluntu Yeri: V8/A

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.09

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 4 cm, genişlik 1 cm

Tip: 1B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu başı ve kısa bir beli vardır. Omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 84   Levha No: 8,22
Envanter No: KH2014-M22   Buluntu Yeri: V9
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.41   Buluntu Yılı: 2014
Tür: Ok ucu   Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm   Tip: 1B

Tanımı: Tek parça, sap kırık ve korozyonludur. Üçgen formlu başı ve kısa bir beli vardır. Omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap ortadan kırıktır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 85   Levha No: 8,22
Envanter No: KH2011-M40   Buluntu Yeri: X4
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.52   Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ok ucu   Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 1 cm.   Tip: 2A

Tanım: Tek parça, sapı kırık ve korozyonludur. Üçgen formlu başı vardır ve beli düzdür. Yassı kesitli gövde, ince yaprak biçimindedir ve omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. İğne biçimindeki kısa sap, daire kesitlidir. Bu tip tek örnekle temsil edilmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 86 Levha No: 8,22
Envanter No: KH2011-M56 Buluntu Yeri: X6
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.84 Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 10 cm, genişlik 2.5 cm Tip: 2B

Tanım: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu uzun başı vardır ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Omuzda keskin bir kavisle başa doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 87 Levha No: 8,22
Envanter No: KH2012-M165 Buluntu Yeri: Z8
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.34 Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 2 cm Tip: 2B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu uzun başı vardır ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Omuzda keskin bir kavisle başa doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 88
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2012-M291
Buluntu Yeri: Z2
Buluntu Kodu: ± 1005.72
Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 8 cm, genişlik 3 cm
Tip: 2B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Üçgen formlu uzun başı vardır ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Omuzda keskin bir kavisle başa doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No:89
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2013-M157
Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1006.70
Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 2 cm
Tip: 2B

Tanımı: Tek parça, sap kırık ve korozyonludur. Üçgen formlu uzun başı vardır ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Omuzda keskin bir kavisle başa doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, kırıktır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 90
Levha No: 8,22
Envanter No: KH2014-M14
Buluntu Yeri: V8
Buluntu Kodu: ± 1005.58
Buluntu Yılı: 2014
Tür: Ok ucu?
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 10 cm, genişlik 3.5 cm
Tip: 2B

Tanımı: Tek parça, gövdede küçük kırıklar var ve korozyonludur. Üçgen formlu uzun başı vardır ve sapı gövdeye bağlayan, kısa bir bele sahiptir. Omuzda keskin bir kavisle başa doğru daralmaktadır. Gövde ile sap arasında dışa taşkın bir bilezik bulunur. Yuvarlak kesitli ve iğne biçimli sap, uca doğru sivrilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 91
Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M98
Buluntu Yeri: V5
Buluntu Kodu: ± 1005.56
Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 2 cm, genişlik 0.5 cm
Tip: 3A

Tanımı: Tek parça, sapı eğilmiş ve korozyonludur. Başı konik biçimdedir ve dairesel kesitli gövde, bel oluşturmadan sapa bağlanmaktadır. İğne biçiminde olan uzun sap, daire kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145)

Katalog No: 92

Levha No: 9,23

Envanter No: KH2014-M1

Buluntu Yeri: Yüzey temizliği

Buluntu Kodu: ± 1005.45

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 0.5 cm

Tip: 3A

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Başı konik biçimdedir ve dairesel kesitli gövde, bel oluşturmadan sapa bağlanmaktadır. İğne biçiminde olan uzun sap, daire kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 93

Levha No: 9,23

Envanter No: KH2014-M31

Buluntu Yeri: V11

Buluntu Kodu: ± 1005.43

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ok ucu

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 0.5 cm

Tip: 3A

Tanımı: Tek parça, sapı eğilmiş ve korozyonludur. Başı konik biçimdedir ve dairesel kesitli gövde, bel oluşturmadan sapa bağlanmaktadır. İğne biçiminde olan uzun sap, daire kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 96 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2012-M99 Buluntu Yeri: Z7
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.19 Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 3.5 cm, genişlik 1 cm Tip: 4

Tanımı: Tek parça, sap kırık ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde uca doğru piramidal bir başla sivrilmiştir. Gövde bel oluşturmadan sapa bağlanmıştır. İğne biçimindeki kısa sap, dairesel kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 97 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2012-M199 Buluntu Yeri: Y4/A
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.60 Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 8 cm, genişlik 5 cm Tip: 5A

Tanım: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yassı kesitli gövde iki kanatlı¹⁷ ve çapa biçimindedir. Kanatlardan başa doğru sivrilen gövde, kesintisiz bir biçimde sapa bağlanır. Uca doğru genişleyen ve kanatların ortasında bulunan yuvarlak kesitli sap, soketlidir¹⁸. Bu tip, tek örnekle temsil edilmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

---

¹⁷Ç.Anlayan, Ö.Bilgi (1989). *Protohistorik çağ silahları*, Grafik Sanatlar Matbaası, İstanbul: s.89.

¹⁸Oransay (2006), s.93-95.

Katalog No: 98
Levha No: 9,23
Envanter No: KH2011-M95
Buluntu Yeri: Z4
Buluntu Kodu: ± 1004.97
Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm
Tip: 5B

Tanım: Tek parça, sapta küçük kırıklar var ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 99
Levha No: 9,23
Envanter No: KH2011-M107
Buluntu Yeri: X10
Buluntu Kodu: ± 1006.14
Buluntu Yılı: 2011
Tür: Ok ucu
Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm
Tip: 5B

Tanım: Tek parça, sapta küçük kırıklar var ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 100 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2012-M195 Buluntu Yeri: Z8
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.49 Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 3 cm, genişlik 1 cm Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sap kırık ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 101 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2012-M103 Buluntu Yeri: Z7
Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.10 Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sapın ucu kırık ve korozyonludur. Dar eşkenar formlu gövde omuzda keskin bir kavisle uca doğru daralmaktadır. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve daire kesitli sap, uca doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 102	Levha No: 9,23
Envanter No: KH2012-M189	Buluntu Yeri: Z8
Buluntu Kodu: $\pm$ 1004.94	Buluntu Yılı: 2012
Tür: Ok ucu	Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm	Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sapın ucu kırık ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 103	Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M3	Buluntu Yeri: L1
Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.59	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu	Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm	Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, saptaki küçük kırıklar ve yarıma var ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 104	Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M4	Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1006.59	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu	Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm	Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 105	Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M30	Buluntu Yeri: L2
Buluntu Kodu: ± 1006.81	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu	Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm	Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sapta küçük kırıklar var ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 106 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M105 Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1007.16 Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sapta küçük kırıklar ve yarıma var ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

Katalog No: 107 Levha No: 9,23
Envanter No: KH2013-M161 Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1006.60 Buluntu Yılı: 2013
Tür: Ok ucu Malzeme: Demir
Boyut: Uzunluk 6 cm, genişlik 1 cm Tip: 5B

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Dörtgen kesitli gövde başa doğru daralmaktadır. Başı piramidal biçimlidir. Gövde kesintisiz bir biçimde sapla birleşmektedir. Soketli ve yuvarlak kesitli sap, aşağı doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Bilgi, 2004, 85; Gaitzsch, 2005, Levha 39; Oransay, 2006, 93; Ivison, 2007, 51; Yücel,1999,117; Yavaş, 2012, 144-145).

1.4.14.Sikkeler

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılı kazı çalışmaları sırasında toplam 244 adet sikke envanterlenmiştir. Bu sikkelerin 45 adedi çalışma kapsamında incelenmiştir. Kazılar sırasında ele geçen sikkelerin 238 tanesi Türk-İslam dönemi, 5 tanesi Bizans, 2 tanesi Haçlı ve 1 tanesi de Alman jetonudur. Bu sikkelerin 141 tanesi 2012 yılında bulunmuştur. Kazı çalışmaları sonucunda ele geçen bu sikkeler, form, boyut, ağırlık ve çap bakımından birbirine yakınlık gösterir. Bulunan sikkelerin çoğu, çalışma alanlarına dağınık bir şekilde yayılmış ve farklı kotlarda bulunmuştur.

1.4.14.1.Bizans Sikkeleri

Katalog No: 108

Levha No: 24

Envanter No: KH2011-S27

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: Z4

Buluntu Kodu: ± 1004.38

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Bizans (606/607)

Ön Yüz: Ön yüzdeki figürler büyük ölçüde silinmiş ve az korozyonludur. Ayakta iki figür cepheden tasvir edilmiştir.

Arka Yüz: Ortada, XXXX, yukarıda, ANNO, altta kesimde, NIKOB¹⁹, yazmaktadır.

---

¹⁹Z. Demirel Gökalp (2009). *Yalvaç müzesi Bizans sikkeleri*, Ankara: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, s.82.

Katalog No: 109

Levha No: 24

Envanter No: KH2014-S19

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V11B

Buluntu Kodu: ± 1005.55

Çap: 2.9 cm

Ağırlık: 4.5 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: II.Mikhael 820-829

Ön Yüz: Solda, Mikhael, büst, cepheden, sakallı, klamis giyimli, çevresinde

“MIXAHL” yazmaktadır. Sağında, Thefilos, büst, cepheden, sakalsız, loros giyimli. İki figürün de diademli başlıkları üzerinde, haçlar vardır.

Arka Yüz: Ortada “M” altta “Θ” solda, XXX, sağda ise “NNN” ve üstte haç bulunmaktadır.

Katalog No: 110

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S116

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.84

Çap: 2.4 cm

Ağırlık: 2.3 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: VII. Konstantinus (913-959), 945-950 tarihlidir.

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır, figür büyük ölçüde silinmiş ve korozyonludur. Ortada imparator büstü cepheden tasvir edilmiştir.

Arka Yüz: Kısmen silinmiş dört satır yazı vardır.

Katalog No: 111

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S95

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.69

Çap: 2.3 cm

Ağırlık: 7.5 gr

Malzeme: Bakır
1067)

Dönem veya Tarih: X. Konstantinos (1059-

Ön Yüz: Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Ortada ayakta, haleli Hz. İsa figürü, tunik ve himation giyimli

Arka Yüz: Solda, Eodokia ayakta ve cepheden. Sağda, Konstantinos ayakta ve cepheden. Aralarında labarum tutuyorlar, labarumun üstünde haç var.

Katalog No: 112

Levha No: 24

Envanter No: KH2013-S42

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: Z2

Buluntu Kodu: ± 1006.18

Çap: 1.4 cm

Ağırlık: 1.2 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Bizans?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Yazıların çoğu silinmiştir.

Arka Yüz: Yazılar silinmiştir.

1.4.14.2.Haçlı Sikkeleri

Katalog No: 113

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S10

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z5

Buluntu Kodu: ± 1005.38

Çap: 1.6 cm

Ağırlık: 0.6 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Haçlı

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Ortada madalyon içinde haç motifi ve haçın dört köşesinde “B” harfi yazılıdır. Madalyon etrafında büyük ölçüde silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Ortada madalyon içindeki bezemeler silinmiştir. Madalyon etrafında büyük ölçüde silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 113

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S32

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z7

Buluntu Kodu: ± 1005.42

Çap: 1.7 cm

Ağırlık: 1 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Haçlı²⁰

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Ortada madalyon içinde haç motifi ve haçın dört köşesinde “B” harfi yazılıdır. Madalyon etrafında yazı vardır.

Arka Yüz: Ortada madalyon içinde yan yana iki adet üçlü geometrik bezeme görülmektedir. Madalyon etrafında büyük ölçüde silinmiş yazı vardır.

---

²⁰E.Azzopardi (2006). *Coinage of the Crusaders and the world of Islam*. Malta: Midesa Books Ltd, p.222.

1.4.14.3.İslami Sikkeler

Katalog No: 115

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S121

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Y5B

Buluntu Kodu: ± 1005.02

Çap: 1.3 cm

Ağırlık: 1.1 gr

Malzeme: Gümüş

Dönem veya Tarih: Osmanlı

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde yazı vardır.

Arka Yüz: Noktasız daire bordür içinde kısmen silinmiş yazı vardır. Yazıları yatayda üç sıra çizgi ikiye ayırmış ve *Hullide Mülkuhu Murad* ibaresi okunmaktadır.

Katalog No: 116

Levha No: 24

Envanter No: KH2014-S13

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V10

Buluntu Kodu: ± 1005.53

Çap: 1.6 cm

Ağırlık: 1.2 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: I.Murad, (1362-1389)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Nokta dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır. Yazıyı ortada bir oval ikiye ayırmıştır. Karenin içinde *Murad bin Orhan* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktasız yarım daire bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır. Noktasız bordürün çevrelediği daire içerisindeki karede *Murad bin Orhan* ibaresi okunmaktadır.

Katalog No: 117

Levha No: 24

Envanter No: KH2011-S4

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X5

Buluntu Kodu: ± 1005.83

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: II.Bayezid, (1489-1490)

Ön Yüz: Sağlam ve korozyonludur. Yarım daire²¹ içindeki yazılar büyük ölçüde silinmiştir.

Arka Yüz: Daire içinde iki sıra yazı motifi²² ortasında yatay bir çizgi vardır. Üstte *Hullide* ibaresi, altta *H.895* tarihi okunmaktadır.

Katalog No: 118

Levha No: 24

Envanter No: KH2013-S22

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: L3

Buluntu Kodu: ± 1006.63

Çap: 2 cm

Ağırlık: 2.5 gr

Malzeme: Bakır
(1392-1393)

Dönem veya Tarih: Yıldırım Bayezid

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde yazı vardır. *Muradı Sani* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktasız dire içinde kısmen silinmiş iki sıra yazı vardır. *H.795* tarihi okunmaktadır.

---

²¹http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt5/cilt5sayi22_pdf/3_sanattarihi_arkeoloji/dursun_necla.pdf içinde N.Dursun (2012). Konya Etnografya Müzesinde bulunan Osmanlı klasik dönemi sikkelerinden örnekler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. s.397, (erişim tarihi, 10 Ocak 2015).

²²Ş. Şentürk, B. Johnson (1995). *Yapı Kredi sikke koleksiyonu sergileri 4*. Saltanatın iki yüzü, “Yazı ve tuğra”, İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş. s.15-47.

Katalog No: 119

Levha No: 24

Envanter No: KH2014-S17

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V9

Buluntu Kodu: ± 1005.30

Çap: 1.5 cm

Ağırlık: 1.2 gr

Malzeme: Gümüş

Dönem veya Tarih: Yıldırım Bayezid

(1390-1391)

Ön Yüz: : Sağlam ve az korozyonludur. Dışta yarım daire noktalı bordür ve içinde yarım daire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım daire içinde *Beyazid bin Murad* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Dışta yarım daire noktalı bordür ve içinde yarım daire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım daire içinde *Hullide Mülkehu H.793* ibaresi okunmaktadır.

Katalog No: 120

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S9

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z5

Buluntu Kodu: ± 1005.44

Çap: 1.6 cm

Ağırlık: 1.73 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Çelebi Mehmed (1411)

Ön Yüz: Sağlam ve korozyonludur. Yazılar kısmen silinmiş olsa da, *Mehmed bin* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktalı yarım daire içinde noktasız yarım daire vardır. Noktasız yarım daire içinde yazılar yer yer silinmiş olsa da, H. 813 tarihi okunmaktadır.

Katalog No: 121

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S122

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Y5B

Buluntu Kodu: ± 1005.01

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 1.9 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Çelebi Mehmed (1411)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede yarım dire noktalı bordür içinde yarım dire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım dire içinde *Mehmed* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Yarım dire noktasız bordür içinde *H.813* tarihi okunmaktadır.

Katalog No: 122

Levha No: 24

Envanter No: KH2013-S43

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: Y7/S2

Buluntu Kodu: ± 1007.73

Çap: 1.1 cm

Ağırlık: 0.6 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Çelebi Mehmed

(1421-1422)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede yarı silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Bir oval ile ikiye ayrılmış alanda²³ kısmen silinmiş yazı vardır. *H.825* tarihi okunmaktadır.

---

²³Y.İzmirli (2005). *Aydınogulları beyliği paraları*. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş. s.170.

Katalog No: 123

Levha No: 24

Envanter No: KH2014-S1

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: Yüzey temizliği

Buluntu Kodu: ± 1005.45

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 1.8 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Çelebi Mehmed

(1423-1424)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım daire içinde *Giyaseddin Mehmed Han Hullide Mülkehu* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktasız yarım daire içerisinde *Duribe Brusa Zide Ömrehu ve Sultanehu* 827” ibaresi okunmaktadır.

Katalog No: 124

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S90

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.80

Çap: 1.9 cm

Ağırlık: 1.8 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: II.Murad (1421-1451)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede yarım dire noktalı bordür içinde yarım dire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım dire içinde kare ve onun içinde ise çoğu silinmiş iki sıra yazı vardır. *Murad bin Mehmed* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Yarım dire noktalı bordür içinde yarım dire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım dire içinde kare ve onun içinde ise çoğu silinmiş iki sıra yazı vardır.

Katalog No: 125

Levha No: 24

Envanter No: KH2012-S66

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: X15

Buluntu Kodu: ± 1005.98

Çap: 1.7 cm

Ağırlık: 1.1 gr

Malzeme: Gümüş
(1451-1481)

Dönem veya Tarih: II.Mehmed (Fatih)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede yarım dire noktalı bordür içinde yarım dire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım dire içinde yazı vardır ve bu yazıları yatayda iki çizgi ayırmaktadır.

Arka Yüz: Ön yüzün aynısı.

Katalog No: 126

Levha No: 24

Envanter No: KH2014-S12

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V8

Buluntu Kodu: ± 1005.06

Çap: 1.2 cm

Ağırlık: 1.3 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: II.Mehmed (1451-481)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım daire içerisinde *Mehmed bin Murad Han* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Ortada *Hullide Mülkehu Duribe* ....ibaresi okunmaktadır.

Katalog No: 127

Levha No: 24

Envanter No: KH2011-S3

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X4

Buluntu Kodu: ± 1005.88

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Sikke inci dizisi daire bordürle çevrelenmiştir²⁴. İnci dizisi bordür içinde noktasız daire²⁵ vardır. Noktasız daire içinde ise kenarları içe kavisli dörtgen bulunur.

Arka Yüz: Ön yüzün aynısı.

Katalog No: 128

Levha No: 24

Envanter No: KH2011-S5

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X4

Buluntu Kodu: ± 1005.85

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. İç içe noktasız iki daire²⁶ içinde, iki sıra yazı bulunur. İki sıra yazı ortasında yatay bir çizgi vardır.

Arka Yüz: Noktasız bir daire içinde iki sıra yazı vardır. İki sıra yazı ortasında yatay bir çizgi vardır.

---

²⁴G.Parlar (2001). *Anadolu Selçuklu sikkelerinde yazı dışı figüratif ögeler*. Ankara: Başbakanlık Basımevi, s.28.

²⁵Ş. Şentürk, B. Johnson (1994). *Yapı Kredi sikke koleksiyonu sergileri 3*. Asya'dan Anadolu'ya inen rüzgar, "Beylikler dönemi sikkeleri", İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş.

²⁶İ.Artuk, C.Artuk (1993). *Artukoğulları Sikkeleri*. İstanbul: Sümer Kitabevi, s.121.

Katalog No: 129

Levha No: 25

Envanter No: KH2011-S6

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X4

Buluntu Kodu: ± 1005.78

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Sikkenin çevresinde kısmen silinmiş yazı vardır. *Han* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktasız daire içinde yazı vardır.

Katalog No: 130

Levha No: 25

Envanter No: KH2011-S14

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X6

Buluntu Kodu: ± 1005.84

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede²⁷ iki sıra yazı bulunur. *Mulkuhu* ve *Mehmed* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Yüzeyi kısmen silinmiş sekizgen içinde sekiz yapraklı çiçek vardır.

---

²⁷Ş. Aydın (1994). *Yapı Kredi sikke koleksiyonu sergileri 2*. İstanbul: Ünal Ofset Matbaacılık A.Ş. s.23.

Katalog No: 131

Levha No: 25

Envanter No: KH2011-S17

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X8

Buluntu Kodu: ± 1006.28

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Yarım daire içinde iki sıra yazı vardır.

Arka Yüz: Yarım daire içinde yazı vardır. *Hullide Allahu Mülkuhu?* İbaresini okunmaktadır.

Katalog No: 132

Levha No: 25

Envanter No: KH2011-S29

Buluntu Yılı: 2011

Buluntu yeri: X4

Buluntu Kodu: ± 1005.77

Çap: -

Ağırlık: -

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Ortada yarım daire inci dizisi bordür vardır²⁸. Dörtlü yaprak içinde²⁹ iki sıra yazı vardır. Ortada yazıyı ikiye ayıran paralel bir çizgi bulunur. Üstte *Hullide Mülkuhu* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: İnci dizisi yarım daire içinde, noktasız yarım daire vardır. Yarım daire içinde yazı bulunur.

---

²⁸G.Parlar (2001). *Anadolu Selçuklu sikkelerinde yazı dışı figüratif öğeler*. Ankara: Başbakanlık Basımevi, s.28.

²⁹Y.İzmirli (2005). *Aydınogulları beyliği paraları*. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş. s.122.

Katalog No: 133

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S55

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Y3B

Buluntu Kodu: ± 1005.14

Çap: 1.5 cm

Ağırlık: 1.9 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde iki sıra yazı vardır. Yazıları iki sıra çizgi ortadan ayırır. *Hullide Mülkuhu* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: En dışta noktalı yarım daire ve onun içinde noktasız yarım daire bulunur. Ortada üçgen ve onun çevresinde ve ortasında yer yer silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 134

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S78

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.23

Çap: 1.7 cm

Ağırlık: 2.1 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız dire içinde kare³⁰ ve onun içinde ise iki sıra yazı vardır. Yazıları bir sıra çizgi ortadan ayırır.

Arka Yüz: Noktasız dire içinde kare ve onun içinde ise iki sıra yazı vardır. Yazıları bir sıra çizgi ortadan ayırır.

---

³⁰G. Parlar (2000). Osmanlı'nın kuruluş dönemi sikkelerinde kompozisyon, *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla IV. Eyüp Sultan Sempozyumu*, İstanbul: Eyüp Belediyesi Yayınları, s.1001.

Katalog No: 135

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S111

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z2

Buluntu Kodu: ± 1005.76

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 3 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Yarım dire noktalı iki bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Ortada altıgen³¹ içinde kısmen silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 136

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S130

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Zaviye yolu

Buluntu Kodu: Yüzey

Çap: 2.4 cm

Ağırlık: 3.4 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Yazı ve altı kollu yıldız motifi vardır. *Hullide Allahu* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Noktasız yarım dire içinde yazı vardır.

---

³¹Ş. Şentürk, B. Johnson (1994). *Yapı Kredi sikke koleksiyonu sergileri 3. Asya'dan Anadolu'ya inen rüzgar*, "Beylikler dönemi sikkeleri", İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş.

Katalog No: 137

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S21

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z5

Buluntu Kodu: ± 1005.17

Çap: 1.8 cm

Ağırlık: 0.9 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Ortada altı kollu yıldız vardır.

Arka Yüz: Ön yüzdeki yıldızın transferi bulunmaktadır.

Katalog No: 138

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S58

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: X14

Buluntu Kodu: ± 1007.60

Çap: 1.6 cm

Ağırlık: 3.2 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktalı bordür içinde altı dilimli gül yaprağı³² motifi vardır.

Arka Yüz: Noktasız yarım dire içinde iki sıra yazı vardır ve yazıları yatayda bir çizgi ikiye ayırmıştır.

---

³²G. Parlar (2000). Osmanlı'nın kuruluş dönemi sikkelerinde kompozisyon, *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla IV. Eyüp Sultan Sempozyumu*, İstanbul: Eyüp Belediyesi Yayınları, s.1001.

Katalog No: 139

Levha No: 25

Envanter No: KH2012-S104

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Y4B

Buluntu Kodu: ± 1005.64

Çap: 1.9 cm

Ağırlık: 1.2 gr

Malzeme: Gümüş

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede dire noktalı bordür içinde dire noktasız bordür vardır. Noktasız dire içinde yazı vardır.

Arka Yüz: Yarım dire noktalı bordür içinde yarım dire noktasız bordür vardır. Noktasız yarım dire içinde iki dikdörtgen çerçeve içinde ve dışında kısmen silinmiş iki sıra yazı vardır.

Katalog No: 140

Levha No: 25

Envanter No: KH2013-S9

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: V2

Buluntu Kodu: ± 1005.57

Çap: 1.5 cm

Ağırlık: 1.5 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır. Yazıyı ortada bir oval ikiye ayırmıştır.

Arka Yüz: Noktasız yarım daire bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 141

Levha No: 25

Envanter No: KH2013-S27

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: Kale giriş yolu

Buluntu Kodu: Yüzey

Çap: 1.8 cm

Ağırlık: 1.1 gr

Malzeme: Gümüş

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede noktalı bordür içinde noktasız daire vardır. Noktasız daire içinde yazı kuşağı bulunur. Ortada noktasız daire içinde iki satır yazı yer alır.

Arka Yüz: Ön yüzün aynısı fakat yazılar çok silinmiştir.

Katalog No: 142

Levha No: 25

Envanter No: KH2013-S32

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: V4

Buluntu Kodu: ± 1005.51

Çap: 1.5 cm

Ağırlık: 1.1 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde kısmen silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Yarım dire noktasız bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 143

Levha No: 25

Envanter No: KH2013-S37

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1006.47

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 3.9 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır. Yazıyı ortada yatay bir çizgi ikiye ayırmıştır.

Arka Yüz: Ön yüzün aynısı.

Katalog No: 144

Levha No: 26

Envanter No: KH2013-S40

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: Y5

Buluntu Kodu: ± 1004.98

Çap: 1.2 cm

Ağırlık: 1.5 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Yarım daire noktalı bordür içinde yarısı silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 145

Levha No: 26

Envanter No: KH2014-S6

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V8A

Buluntu Kodu: ± 1005.35

Çap: 1.8 cm

Ağırlık: 1.5 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Noktasız dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Noktasız yarım daire bordür içinde kare vardır. Kareyi yatayda bir çizgi ikiye bölmüştür. Dikdörtgenlerin içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 146

Levha No: 26

Envanter No: KH2014-S18

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V11

Buluntu Kodu: ± 1005.33

Çap: 1.3 cm

Ağırlık: 1.3 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Sağlam ve korozyonludur. Noktasız dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır. Yazıyı yatayda bir çizgi ikiye ayırmaktadır.

Arka Yüz: Ortada çoğu silinmiş yazı vardır. Yazının altında çapraz çizgiler arasında birer nokta bulunmaktadır.

Katalog No: 147

Levha No: 26

Envanter No: KH2014-S20

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1006.26

Çap: 1.4 cm

Ağırlık: 1 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Sağlam ve korozyonludur. Noktasız yarım dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Noktasız yarım daire bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 148

Levha No: 26

Envanter No: KH2014-S22

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V14

Buluntu Kodu: ± 1005.66

Çap: 1.5 cm

Ağırlık: 3 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Osmanlı?

Ön Yüz: Sağlam ve korozyonludur. Noktasız dire içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Arka Yüz: Noktasız daire bordür içinde çoğu silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 149

Levha No: 26

Envanter No: KH2012-S34

Buluntu Yılı: 2012

Buluntu yeri: Z7

Buluntu Kodu: ± 1005.49

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 2 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: Selçuklu ya da Osmanlı

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. En dışta noktalı yarım daire ve onun içinde noktasız yarım daire bulunur. Merkezde karın bölgesi kısmen silinmiş stlize ejderhaya benzer bir hayvan figürü ve onun gövdesinin üzerinde 6 kollu yıldız vardır.

Arka Yüz: En dışta noktalı yarım daire ve onun içinde noktasız yarım daire bulunur. Ortada yarısı silinmiş yazı vardır.

Katalog No: 150

Levha No: 26

Envanter No: KH2013-S3

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: Z10

Buluntu Kodu: ± 1005.51

Çap: 1.6 cm

Ağırlık: 1 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: -

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Sekizgen formlu sikkenin yazıları tamamen silinmiştir.

Arka Yüz: Ön yüzün aynısı.

Katalog No: 151

Levha No: 26

Envanter No: KH2013-S36

Buluntu Yılı: 2013

Buluntu yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1006.53

Çap: 1.1 cm

Ağırlık: 1.9 gr

Malzeme: Gümüş

Dönem veya Tarih: *II. Osman*(1621-1622)

Ön Yüz: Kenarlarda küçük kırıklar vardır ve korozyonludur. Çevrede ve ortada kısmen silinmiş üç satır yazı vardır. *Sultan* ibaresi okunmaktadır.

Arka Yüz: Çevrede çoğu silinmiş yazı vardır. Ortada noktasız daire bordür içinde ortada yatay bir çizgi ile ikiye ayrılmış yazı vardır ve *H.1031* tarihi okunmaktadır.

1.4.14.4.Jeton

Katalog No: 152

Levha No: 26

Envanter No: KH2014-S27

Buluntu Yılı: 2014

Buluntu yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1005.51

Çap: 2.1 cm

Ağırlık: 1.5 gr

Malzeme: Bakır

Dönem veya Tarih: 1586-1635

Ön Yüz: Sağlam, tepede delik var ve korozyonludur. Üstte, iki noktalı daire bordürün içinde *ENB*, *HANS* ibaresi okunmaktadır. Yazıların ortasında küçük bir çiçek motifi bulunmaktadır. Ortada kemerli kare içinde haçlı globus yer almaktadır.

Arka Yüz: Üstte, iki noktalı daire bordürün içinde *TWA*, *LI*; Altta, *VON* ibaresi okunmaktadır. Üstte, yazıların ortasında küçük bir çiçek motifi bulunmaktadır. Ortada, erkek büstü, yandan tasvir edilmiştir. Başında başlık var.

Tarihlendirme Önerisi: Hans Krauwinkel II dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir.

1.4.15.Spatulalar

Katalog No: 153

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2013-M175

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.45

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Spatula

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 18 cm, gövde genişliği 1 cm, uç genişliği 7 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Başında küçük bir halka vardır. Uzun, ince ve dikdörtgen bir gövdeye sahiptir. Ucunda yassı bir plaka bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Tafel 27).

Katalog No: 154

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2014-M25

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.23

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Spatula

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 16 cm, uç genişliği 4.5 cm, gövde genişliği 0.5 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Yuvarlak kesitli gövde kesintisiz biçimde uca ve başa bağlanmaktadır. İkizkenar üçgen formulu yassı kesitli uç kısmı gövdeye doğru daralmaktadır. Baş kısmı bir kancayla oval bir halkaya bağlanmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Gaitzsch, 2005, Tafel 27).

1.4.16.Yüksükler

Katalog No: 155	Levha No: 10,27
Envanter No: KH2013-M111	Buluntu Yeri: V3A
Buluntu Kodu: ± 1005.50	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Yüksük	Malzeme: Demir

Boyut: Ağız çapı 2.5 cm, dip çapı 1 cm, yükseklik 2.5 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Konik biçimlidir. Tepede ve dipte ikişer adet düz şerit dolanmaktadır. Bu şeritlerin arasında birbirini tekrar eden kare ve dikdörtgenlerden oluşan dekoratif noktalar vardır³³.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 371; Gültekin, 2012, 112, Davidson, 1952, plate 79).

Katalog No: 156	Levha No: 10,27
Envanter No: KH2014-M8	Buluntu Yeri: V8B
Buluntu Kodu: ± 1005.24	Buluntu Yılı: 2014
Tür: Yüksük	Malzeme: Demir

Boyut: Ağız çapı 2.5 cm, dip çapı 1 cm, yükseklik 2 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Gövde huni formundadır. Dipte ve ağızda ikişer adet şerit dolanmaktadır. Bu şeritlerin arasında çökertme dikdörtgenlerden oluşan oyuklar vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 371; Gültekin, 2012, 112, Davidson, 1952, plate 79).

---

³³Papanikola&Bakirtzi (2002), s.371.

1.4.17.Yüzükler

Katalog No: 157	Levha No: 10,27
Envanter No: KH2012-M34	Buluntu Yeri: X12
Buluntu Kodu: ± 1006.93	Buluntu Yılı: 2012
Tür: Yüzük	Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş genişliği 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yüzük halkası yuvarlak formu olup yassı kesitlidir. Kaş, oval formudur ve halka, kaşa doğru kalınlaşmaktadır³⁴.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum,1983, plate 48, resim 826).

Katalog No: 158	Levha No: 10,27
Envanter No: KH2013-M44	Buluntu Yeri: Z10
Buluntu Kodu: ± 1005.19	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Yüzük	Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş genişliği 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Yüzük halkası yuvarlak formu olup yassı kesitlidir. Kaş, oval formudur ve halka, kaşa doğru kalınlaşmaktadır. Kaşın üzerinde uçları sivri yan yana üç yiv vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum,1983, plate 47, resim 817).

---

³⁴Oransay (2006), s.63-69.

Katalog No: 159

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2012-M249

Buluntu Yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.43

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Yüzük

Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş genişliği 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Yüzük halkası yuvarlak formlu olup daire kesitlidir. Kaş oval formludur ve üzerinde yaprak motifine benzer bir kabartma vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum,1983, plate 48, resim 827).

Katalog No: 160

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2013-M99

Buluntu Yeri: V3

Buluntu Kodu: ± 1005.48

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Yüzük

Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş genişliği 1 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve az korozyonludur. Yüzük halkası yuvarlak formlu olup yassı kesitlidir. Kaş, oval formludur ve kaşın üzerinde ve yanlarında geometrik bezemeler vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum,1983, plate 48, resim 827).

Katalog No: 161

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2014-M24

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.29

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Yüzük

Malzeme: Bronz

Boyut: Halka çapı 1.5 cm, kaş genişliği 0.5 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Yuvarlak kesitli halka ve oval formu, yassı kesitli kaş kısmından oluşur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Waldbaum,1983, plate 47, resim 817).

Katalog No: 162

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2011-M61

Buluntu Yeri: X7

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.78

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Malzeme: Gümüş

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş çapı 1 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Yassı kesitli halka ve kaş kısmından oluşur. Kaş kısmında açılmış gül biçiminde geometrik bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 163

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2011-M100

Buluntu Yeri: X3

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.73

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Malzeme: Gümüş

Boyut: Halka çapı 2 cm, kaş çapı 1 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Yassı kesitli halka ve oval formlu kaş kısmından oluşur. Yuvarlak halka, kaşa doğru kalınlaşmaktadır. Kaşta yazı motifi vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 164

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2011-M106

Buluntu Yeri: XYol

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.76

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Malzeme: Demir

Boyut: Halka çapı 3 cm, kaş genişliği 1.5 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Yuvarlak kesitli halka ve kaş kısmından oluşur. Halka kısmı kaşa doğru kalınlaşır. Yuvarlak formu kaş süslemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 165

Levha No: 10,27

Envanter No: KH2011-M108

Buluntu Yeri: XYol

Buluntu Kodu: ± 1002.96

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Yüzük

Malzeme: Gümüş

Boyut: Halka çapı 2.5 cm, kaş çapı 1 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Yassı kesitli halka ve kaş kısmından oluşur. Halka, dışta kaşa doğru sert bir kavis yapmaktadır. Halkanın arkasında oval bir çıkıntı bulunmaktadır. Kaş, yuvarlak formlu ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.4.18.Diğer

Katalog No: 166

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2014-M56

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1006.14

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kalıp

Malzeme: Bronz

Boyut: Genişlik 2 cm, yükseklik 3.5 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Ortada dairesel bir çukur bulunur. Yanlarda ve uçta üç tane vida deliği yer alır. Arkasında kırık tutamak kısmı vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Geç Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer

Örnek: Davidson, 1952, plate 94, resim 1577).

Katalog No: 167

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2014-M73

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.92

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kulp

Malzeme: Metal

Boyut: Genişlik 5.5 cm, yükseklik 3 cm

Tanımı: Tek parça, sağlam ve korozyonludur. Yuvarlak kemer biçimli kulbun iki ucunda çıkıntı yapmış birer halka bulunur. Dikdörtgen kesitlidir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:

Oransay, 2006, Levha 10; Gültekin, 2012, 130).

Katalog No: 168

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2011-M43

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.43

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Askı

Malzeme: Demir

Boyut: Kenar ölçüleri 13 cm

Tanımı: Sağlam ve korozyonludur. Eşkenar üçgen biçimindedir. Sağ kenarda iki adet kanca vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 169

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2013-M21

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.70

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Bıçak kını

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 4.5 cm, genişlik 2-0.5 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Üzerinde baklava desenlerin içinde küçük noktaların oluşturduğu geometrik bezemeler vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 170

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2014-M86

Buluntu Yeri: X5 Yüzey

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.08

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kulp

Malzeme: Bronz

Boyut: Genişlik 3 cm, yükseklik 4 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Başı lotus çiçeği formundadır. Lotus üzerinde küçük madalyonlar içinde oyuklar vardır. Gövde şişkindir ve üzerinde çizgisel bezeme vardır. Uç kısmı ortada bir açıklıkla ikiye bölünmüştür.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 171

Levha No: 11,28

Envanter No: KH2014-M55

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.15

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Düğme

Malzeme: Bronz

Boyut: Genişlik 1.5 cm, yükseklik 2.5 cm

Tanımı: Sağlam ve az korozyonludur. Gövde, kalp formundadır. Ön yüzde kazıma tekniğiyle çizgi motifli bordür vardır. Merkezde damla formunda bir motif görülür. Arka yüzünde, yassı kesitli dikdörtgen biçimli zincir halkası bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 172

Levha No: 28

Envanter No: KH2014-M89

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: $\pm$ 1007.12

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Metal obje

Malzeme: Demir

Boyut: Uzunluk 5 cm, genişlik 1 cm

Tanımı: Tek parça, başı kırık ve korozyonludur. Yassı kesitli gövde, uca doğru daralmaktadır. Üzerinde çapraz çizgilerden oluşan geometrik bezeme ve küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.5.Seramik

1.5.1.Ağırşaklar

Katalog No: 173

Levha No: 29

Envanter No: KH2012-Se21

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: ±1005.93

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Ađırşak³⁵

Malzeme: Kireç Taşı

Boyut: Büyük bölüm çapı 3 cm, küçük bölüm çapı 1 cm, kalınlık 1 cm

Tanımı: Sağlam, yüzeyi kararmış ve tek parçadır. Konik biçimli olan ağırşağın şişkin gövdesi üzerinde 2 tane yiv vardır. Ortada küçük bir delik bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans ve Erken Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367; Eravşar, 2011, 227-239).

Katalog No: 174

Levha No: 29

Envanter No: KH2013-Se1

Buluntu Yeri: Z9

Buluntu Kodu: ±1005.14

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ağırşak

Malzeme: Kireç taşı

Boyut: Çap 2 cm

Tanımı: Sağlam, gözenekli yüzeyi kısmen aşınmış ve tek parçadır. Yüzeyi kazıma, kısa diyagonal çizgilerle bezenmiştir³⁶.

Tarihlendirme Önerisi Bizans ve Erken Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367; Eravşar, 2011, 227-239).

---

³⁵D.Papanikola&Bakirtzi (2002). *Everyday life in Byzantium*, Atina: Pegasus Publishing and Printing S.A., s.367.

³⁶N.Ö. Fındık (2014). Anadolu arkeolojisinde bazı seramik oyuncaklar (XII-XV. yüzyıllar). *Millî Folklor*, Ankara: Sayı 101, s.256.

1.5.2.Fincanlar

Katalog No: 175

Levha No: 29

Envanter No: KH2011-Se65

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu:± 1005.80

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 4 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Beyaz hamurlu ve bej astarlıdır. Fincana ait kaidenin iç yüzünde, koyu ve açık mavi renkle yapılmış bitkisel bir bezeme vardır. Dış yüzde ise dört adet karenin birleşmesiyle oluşan geometrik bir bezeme bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 176

Levha No: 29

Envanter No: KH2013-Se12

Buluntu Yeri: V3

Buluntu Kodu: ± 1005.65

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 3.5 cm, yükseklik 2.5 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Fincana ait olan kaide, içte ve dışta krem hamurlu ve krem astarlıdır. Kaidenin iç yüzünde mavi renk boya ile daire bir bordür içinde bitkisel bezeme tasvir edilmiştir. Dışta tüm gövde, bezemesiz ve dilimlidir.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 177

Levha No: 29

Envanter No: KH2013-se-

Buluntu Yeri: V3

Buluntu Kodu: ± 1005.65

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 7 cm, kaide çapı 3.5 cm, derinlik 4.5 cm

Tanımı: On adet kırık parçanın birleşmesiyle yarısından çoğu tamamlanmıştır. Krem hamurlu ve beyaz astarlı kulpsuz fincan, dışta mavi-beyaz geometrik süslemeli, içte bezemesizdir. Dışta kaidenin ortasında büyük bir karenin içinde, yatay ve dikey çizgilerden oluşan küçük karelere bölünmüş geometrik süsleme vardır. Dışta gövde yüzeyinde ise mavi renk boya ile yapılmış çizgisel geometrik bezeme bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 178

Levha No: 30

Envanter No: KH2013-Se18

Buluntu Yeri: L1

Buluntu Kodu:± 1007.20

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 7 cm,

Tanımı: Birçok tümlenebilir³⁷ kırık parçanın birleşmesiyle kaide ve ağız kısmının bir bölümü oluşmuştur. İçte ve dışta beyaz hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dışta, kaideden ağız kenarına kadar mavi renk boya ile söğüt yaprağı biçiminde yaprak motifi görülür. Kaidenin etrafında mavi renk boya ile yapılmış birbirine paralel iki adet daire bulunur. İçte ise, kaiden tam ortasında, dokuz kollu güneş biçiminde bir motif bulunur. Kolların arasında ise simetrik olarak düzenlenmiş yaprak motifleri görülür.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

---

³⁷A.U.Türkcan (2013). *Kanlıtaş Höyük 2013 Yılı kazı çalışmaları raporu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi, s.27.

Katalog No: 179

Levha No: 30

Envanter No: KH2014-Se1

Buluntu Yeri: V8

Buluntu Kodu:± 1005.56

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ağız parçası

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, uzunluk 3 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Ağız parçası içte ve dışta krem hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dış yüzü dilimli, iç yüzü düzdür. Bu dilimlerin üstünde kazıma tekniğinde “X” biçiminde geometrik bezeme kompozisyonu vardır. İç yüzün ağız kısmında açık mavi renk boya ile yapılmış düz bir çizgi kuşağı görülür.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 180

Levha No: 30

Envanter No: KH2014-Se11

Buluntu Yeri: V8A

Buluntu Kodu: ± 1005.28

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 6.5 cm, uzunluk 9 cm

Tanımı: Kırık ve on üç parçadır. Gövde parçaları içte ve dışta krem hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dışta, mavi, siyah ve kırmızı boya ile bitkisel dal, yaprak ve çiçek motifleri görülmektedir. İçte ise bezeme yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 181

Levha No: 30

Envanter No: KH2014-Se326

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1005.21

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Fincan

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 3 cm, uzunluk 1.5 cm

Tanımı: Kırık ve üç parçadır. Ağız ve gövde parçaları içte ve dışta beyaz hamurlu ve krem astarlıdır. Dışta, siyah, sarı, yeşil ve kırmızı renk boyalarla yapılmış geometrik süsleme programı görülmektedir. İçte ise ağız kenarında mavi renk iki çizginin arasında yeşil, siyah ve kırmızı renklerle yapılmış çizgisel tarzda, geometrik ve bitkisel bezemeler bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.5.3.Hayvan Figürlü Oyuncaklar

Katalog No: 182

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2011-Se53

Buluntu Yeri: X10

Buluntu Kodu: ±1006.22

Buluntu yılı: 2011

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, yükseklik 6 cm

Tanımı: Boyundan kırık, gövde yok ve başın yan taraflarında küçük kırıklar mevcuttur. At başının göz ve burun çukurları oyularak yapılmıştır. Kırmızı hamurlu ve tek renk yeşil sırlıdır.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

Katalog No: 183

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2011-Se54

Buluntu Yeri: X6

Buluntu Kodu: ±1005.88

Buluntu yılı: 2011

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 9 cm, yükseklik 5 cm

Tanımı: Kulakların üstü ve bacakların uçları kırıktır. Hayvan figürünü dört ayaklıdır. Sırtı ile yukarı kalkmış kuyruk arasında üfleme deliği bulunmaktadır. Gövdenin ve başın kaba işlenmesinden dolayı hangi hayvana benzediği kesin olarak saptanamamıştır. Ama bir koyun ya da köpek olması kuvvetle muhtemeldir. Kırmızı hamurlu, yüzeyi yarısına kadar krem rengi astarlı ve yeşil sırla kaplanmıştır³⁸.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

Katalog No: 184

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2012-Se1

Buluntu Yeri: Y2

Buluntu Kodu: Yüzey

Buluntu yılı: 2012

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 3.5 cm, yükseklik 4.5 cm

Tanımı: Tek parça, sırları dökülmüş ve boyundan kırıktır. Tek renk yeşil sırlı ve kırmızı hamurludur. Yüzde detayları işlenmeyen hayvan başının burnu dışa doğru çıkıntı yapmış ve gözleri çukurdur. Bu hayvan başı büyük olasılıkla bir köpeğe aittir.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

---

³⁸N.Ö. Fındık (2014). Anadolu arkeolojisinde bazı seramik oyuncaklar (XII-XV. yüzBuluntu yıllar). *Millî Folklor*, Ankara: Buluntu yılı 26, Sayı 101, s.256.

Katalog No: 185

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2012-Se7

Buluntu Yeri: Z6

Buluntu Kodu: 1005.19

Buluntu yılı: 2012

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, yükseklik 3.5 cm

Tanımı: Tek parça ve boyundan kırıktır. Kırmızı hamurlu ve tek renk yeşil sırlıdır. Yüzde detayları işlenmeyen koç başının iki yanında boynuz biçimli çıkıntılar bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

Katalog No: 186

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2012-Se22

Buluntu Yeri: X9

Buluntu Kodu: 1007.11

Buluntu yılı: 2012

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 3 cm, yükseklik 4 cm

Tanımı: Tek parça, burnu, kulakları ve boynu kırıktır. Kırmızı hamurlu ve tek renk yeşil sırlıdır. Yüzde detayları çok işlenmemiş ama koyuna ait olması muhtemeldir. Gözleri oyuk yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

Katalog No: 187

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2012-Se63

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: -

Buluntu yılı: 2012

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, yükseklik 5 cm

Tanımı: Tek parça, boyundan kırık ve gözleri aşınmıştır. Tek renk yeşil sırlı ve kırmızı hamurludur. Göz ve kulaklarının olduğu kısım oyuktur. Burun uzun ve sivridir. Bir ata ya da horoza ait olması muhtemeldir.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

Katalog No: 188

Levha No: 12,31

Envanter No: KH2012-Se54

Buluntu Yeri: Y6D (S3)

Buluntu Kodu: 1004.78

Buluntu yılı: 2012

Tür: Seramik oyuncak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4.5 cm, yükseklik 6 cm

Tanımı: Tek parça ve boyundan kırıktır. Kırmızı hamurlu ve açık kahve sırlıdır. Uzun bir burun ve düz bir boynu vardır. Yüzün detayları işlenmemiştir ve kulakları kısadır. At başı olması muhtemeldir.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Fındık, 2014, 61-62).

1.5.4.Kapaklar

Katalog No: 189

Levha No: 32

Envanter No: KH2013-Se9

Buluntu Yeri: V7

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.70

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kapak

Malzeme: Seramik

Boyut: Çap 7 cm, yükseklik 6 cm

Tanımı: Tek parça, küçük kırıklar var ve sırn çoğu dökülmüştür. Krem hamurlu ve tek renk koyu yeşil sırlı olan kapak üzerinde bezeme yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.5.5.Kaseler

Katalog No: 190

Levha No: 32

Envanter No: KH2012-Se70

Buluntu Yeri: Y3B

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.42

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 8.5 cm, gövde çapı 12.5 cm, derinlik 7 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu oluşan derin kase, kırmızı hamurludur. İç yüzeyinde, birbirine paralel yatay yivler vardır ve içte ve dışta bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Böhlendorf&Arslan, 2005, 283).

Katalog No: 191

Levha No: 32

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: X8

Buluntu Kodu: ± 1006.05

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 5 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kaseye ait kaide parçası kırmızı hamurlu ve sarı sırlıdır. Kaidenin iç yüzünde sgraffito³⁹ tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, geometrik bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

Katalog No: 192

Levha No: 32

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu: ± 1004.10

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 4 cm

Tanımı: Tek parça ve kırıktır. Kaseye ait kaide parçası kırmızı hamurlu ve sarı sırlıdır. Kaidenin iç yüzünde sgraffito tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, dikdörtgen ve karelerin oluşturduğu geometrik bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

---

³⁹Papanikola&Bakirtzi (2002), s.118.

Katalog No: 193

Levha No: 32

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: Z4 (S-2)

Buluntu Kodu: ± 1004.70

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 7 cm, uzunluk 12 cm, kaide çapı 9 cm

Tanımı: Tek parça ve ortadan kırıktır. Kaseye ait kaide, kırmızı hamurludur. Kaidenin iç yüzünde sgraffito tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, merkezden çevreye doğru açılan dikey şeritlerin oluşturduğu geometrik bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

Katalog No: 194

Levha No: 33

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu: ± 1004.33

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 18.5 cm, uzunluk 15 cm, kaide çapı 8.5 cm

Tanımı: İki parça ve ağız kenarları yoktur. Tabağa ait kaide, kırmızı hamurludur. İç yüzde sgraffito tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, merkezden çevreye doğru açılan dikey şeritlerin oluşturduğu geometrik bezeme vardır. Dış yüzde krem astar üzerine açık yeşil sır uygulanmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66).

Katalog No: 195

Levha No: 33

Envanter No: KH2012-Se17

Buluntu Yeri: Z5

Buluntu Kodu:± 1005.44

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 12 cm, genişlik 11 cm, kaide çapı 8 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kaseye ait olan parça, kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. İçte yeşil, sarı ve kahverengi boyalarla sgraffito dekorlu geometrik ve bitkisel bezeme vardır. Dışta krem astarlı ve sırsızdır. İçte kaide yüzeyinde birbirine paralel üç çizginin oluşturduğu madalyon içinde iri papatya motifi yer almaktadır. Madalyonun etrafında birbirinin tekrarı üçgen bezemeler bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 196

Levha No: 34

Envanter No: KH2012-Se29

Buluntu Yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.36

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 6 cm, genişlik 11 cm, derinlik 2 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Yayvan kaseye ait olan kaide parçası, kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. İçte yeşil, sarı ve kahverengi boyalarla sgraffito dekorlu geometrik bezeme vardır. Dışta krem astarlı ve sırsızdır. İçte kaide yüzeyinde iç içe üç daireden yanlara açılan kahverengi bordürlü şeritler görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 197

Levha No: 34

Envanter No: KH2012-Se58

Buluntu Yeri: Y6D (S 3)

Buluntu Kodu: ± 1004.70

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 13 cm, genişlik 4 cm, derinlik 2 cm

Tanımı: Kırık ve 5 parçadır. Kaseye ait olan parçalar, kahverengi hamurlu ve krem astarlıdır. İçte yeşil, sarı ve kahverengi boylarla sgraffito dekorlu geometrik ve bitkisel bezeme vardır. Dışta krem astarlı ve sırsızdır. İçte kaide ve ağız yüzeyinde yatay ve dikey çizgilerden oluşan kahverengi bordürlü çizgiler ve aralarda ikili yaprak motifleri görülür.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 198

Levha No: 34

Envanter No: KH2013-Se15

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1007.24

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 23 cm, kaide çapı 7 cm, derinlik 7 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından fazlası oluşan derin kase, kırmızı hamurlu ve bej astarlıdır. İçte, sarı ve kahverengi boya ile kahverengi bordürlü geometrik ve bitkisel bezeme görülmektedir. İç yüzeyde yanmalardan kaynaklı siyah kalın şeritler bulunmaktadır. Dış yüzün ağız kısmında, krem astar ve sarı sır izleri görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: 13-14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 571; Dark, 2001, resim 53).

Katalog No:199

Levha No: 35

Envanter No: KH2013-Se24

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu:± 1006.90

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız uzunluğu 10 cm, dip çapı 8 cm, derinlik 2.5 cm

Tanımı: Kırık ve iki parçadır. Derin çanak, kırmızı hamurlu ve bej astarlıdır. İçte, sarı ve kahverengi boya ile kahverengi bordürlü geometrik ve bitkisel bezeme görülmektedir. İç yüzde yanmalardan kaynaklı siyah kalın şeritler bulunmaktadır. Dış yüzün ağız kısmında, krem astar ve sarı sır izleri görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 200

Levha No: 35

Envanter No: KH2014-Se4

Buluntu Yeri: V8A

Buluntu Kodu:± 1005.32

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kaide

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 7.5 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kırmızı hamurlu ve beyaz astarlıdır. Kaidenin iç yüzünde sgraffito tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, geometrik bezeme vardır. Kaidenin dış yüzü astarsız ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

Katalog No: 201

Levha No: 35

Envanter No: KH2014-Se137

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: ± 1005.09

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 4 cm, ağız çapı 10 cm, derinlik 4 cm

Tanımı: Birçok kırık parçanın birleştirilmesi sonucu tamamına yakını tümlenmiştir. Kase, geniş ağızlı, şişkin gövdeli ve kaidelidir. İçte ve dışta kırmızı hamurlu, krem astarlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 186).

Katalog No: 202

Levha No: 36

Envanter No: KH2014-Se235

Buluntu Yeri:

Buluntu Kodu: ± 1005.05

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ağız ve gövde parçası

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 20 cm, uzunluk 12 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. Parçanın iç yüzünde sgraffito tekniğinde kahverengi, sarı ve açık yeşil renkli, volütlerden ve baklava desenlerden oluşan geometrik bezeme vardır. Parçanın dış yüzü tek renk yeşil sırlıdır.

Tarihlendirme Önerisi: Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

Katalog No: 203

Levha No: 36

Envanter No: KH2014-Se136

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: ± 1005.09

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ağız ve gövde parçası

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 13 cm, uzunluk 13 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. Parçanın dış yüzünde sgraffito tekniğinde kahverengi ve açık yeşil renkli, çizgisel üslupta geometrik bezeme vardır. Parçanın iç yüzü tek renk yeşil sırlıdır.

Tarihlendirme Önerisi: Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 126).

Katalog No: 204

Levha No: 36

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu: ± 1004.70

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Derin Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 10 cm, derinlik 9.5 cm, kaide çapı 9 cm, ağız çapı 26 cm

Tanımı: Kırık ve beş parçanın birleşmesi sonucu oluşmuştur. Kırmızı hamurlu, yeşil sırlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:

Özçatal, 2013, 4; Akpınar, 2006, 73, 75).

Katalog No: 205

Levha No: 36

Envanter No: KH2012-Se19

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu:± 1006.05

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Derin kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 9 cm, derinlik 10.5 cm, ağız çapı 19 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu oluşan derin kase, kırmızı hamurlu, içi yeşil sırlı ve bej astarlıdır. Dış yüzeyin ağız kısmında krem astar ve yeşil sır izleri görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans ya da Erken Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367; Eravşar, 2011, 227-239).

Katalog No: 206

Levha No: 37

Envanter No: KH2013-Se5

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.79

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Ağız ve gövde parçası

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 7 cm, genişlik 4 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. İçte ve dışta beyaz hamurlu ve beyaz astarlıdır. İç yüzde mavi renk boya ile küçük ve büyük boyutlarda yaprak ve çiçek motifleri yapılmıştır. Dış yüzde ise, yine mavi renk boya ile siyah bordür içinde yaprak motifi görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans ya da Erken Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367; Eravşar, 2011, 227-239).

Katalog No: 207

Levha No: 37

Envanter No: KH2012-Se78

Buluntu Yeri: Y3B

Buluntu Kodu: ± 1005.25

Buluntu Yılı: 2012

Tür:

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 20 cm, genişlik 12 cm

Tanımı: Kırık ve iki parçadır. Gövde ve ağız parçaları kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. İçte koyu yeşil tek renk sırlı ve dışta küf yeşili tek renk sırlıdır. İçte ve dışta geniş açılmış yivler vardır be bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 14. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Dark, 2001, 31).

Katalog No: 208

Levha No: 37

Envanter No: KH2012-Se71

Buluntu Yeri: Y6A

Buluntu Kodu: ± 1004.80

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 8 cm, derinlik 6 cm

Tanımı: Kırık ve 14 parça halinde bulunmuştur. Kasenin bir bölümü ağızdan kaideye kadar tamamlanmıştır. Kahverengi hamurlu ve krem astarlıdır. İç ve dış yüzeyde mavi boya ile yapılmış bitkisel bezemeler bulunmaktadır. Kaidenin iç ve dış yüzünde iç içe 3 çizgisel daire biçiminde motif, yer almaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 209

Levha No: 38

Envanter No: KH2013-Se8

Buluntu Yeri: V2

Buluntu Kodu: ± 1005.55

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 7 cm, yükseklik 4 cm

Tanımı: Ortadan kırık ve tek parçadır. Kaide parçası, içte ve dışta krem hamurlu ve beyaz astarlıdır. İçte kaide yüzeyinde, siyah renkli bordür içinde, açık mavi renkle stilize lotus çiçeği tasvir edilmiştir. Dışta, kaideden gövdeye doğru siyah bir bordürden çıkan ve birbirinin tekrarı olan, siyah bordürlü ve mavi renkli yaprak motifi kuşağı bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

Katalog No: 210

Levha No: 38

Envanter No: KH2013-Se14

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1007.08

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Kase

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 8 cm

Tanımı: Kaidenin ortasında küçük bir kırık vardır. Astarın çoğu dökülmüş ve tek parçadır. Kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. İçte kahverengi ve mavi renk boya ile uzun dallardan çıkan yaprak motifleri tasvir edilmiştir. Dışta sırsız ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

1.5.6.Kupalar

Katalog No: 211	Levha No: 38
Envanter No: KH2013-Se20	Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1006.76	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Kupa	Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 7 cm, kaide çapı 5 cm, derinlik 7 cm

Tanımı: Birçok kırık parçanın birleştirilmesi sonucu tamamına yakını tümlenmiştir. Kaideli, şişkin gövdeli ve tek kulpludur. Kırmızı hamurlu, krem astarlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 124).

1.5.7.Pişirme Kapları

Katalog No: 212	Levha No: 38
Envanter No: KH2012-Se74	Buluntu Yeri: Y3
Buluntu Kodu: ± 1005.30	Buluntu Yılı: 2012
Tür: Pişirme Kabı	Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 29 cm, kaide çapı 23 cm, derinlik 6 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu oluşan pişirme kabı, kahverengi hamurludur. Ağız çevresinde, karşılıklı dört adet delikli tutamakları olan derin kap, bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: Erken Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 58).

Katalog No: 213

Levha No: 39

Envanter No: KH2012-Se73

Buluntu Yeri: Z5

Buluntu Kodu: ± 1005.10

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 14 cm, gövde çapı 19 cm, derinlik 6.5 cm

Tanımı: Kırık ve üzerinde yanık izleri vardır. Üç parçanın birleşmesi sonucu oluşmuştur ve yayvandır. Kahverengi hamurlu pişirme kabının üzerinde herhangi bir bezeme unsuru yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Böhlendorf&Arslan, 2005, 278).

Katalog No: 214

Levha No: 39

Envanter No: KH2013-Se17

Buluntu Yeri: V3

Buluntu Kodu: ± 1006.02

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 19 cm, dip çapı 18 cm, derinlik 21 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından çoğu oluşan pişirme kabı kahverengi hamurludur. Şişkin gövdeli ve derindir. Dışta, gövde ile ağız arasında, karşılıklı iki kulp ve iki tutamak vardır. Kabın üzerinde herhangi bir bezeme yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 43, resim 33-34, 50).

Katalog No: 215

Levha No: 39

Envanter No: KH2013-Se26

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1006.89

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 10 cm, dip çapı 10 cm, derinlik 12 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından çoğu oluşan pişirme kabı kahverengi hamurludur. Şişkin gövdeli ve derindir. Dışta, gövde ortasında birbirinin tekrarı, sol anahtarı biçiminde geometrik kabartma motifler bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Dark, 2001, 43, 50).

Katalog No: 216

Levha No: 40

Envanter No: KH2014-Se324

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1005.60

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 10 cm, yükseklik 16 cm, dip çapı 7 cm

Tanımı: Birçok kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından çoğu tümlenmiştir. Testi formunda, kısa boyunlu, şişkin gövdeli ve tek kulpludur. Kırmızı hamurlu, sırsız ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 10-11. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 347; Böhlendorf&Arslan, 2005, 283).

Katalog No: 217

Levha No: 40

Envanter No: KH2014-Se348

Buluntu Yeri: V10

Buluntu Kodu: ± 1005.40

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 29 cm, derinlik 8 cm, dip çapı 23

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu, tamamına yakını oluşan pişirme kabı kahverengi hamurludur. Yayvan, yuvarlak formlu ve çok derin değildir. İçte ve dışta üzerinde herhangi bir bezeme veya sır yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Böhlendorf&Arslan, 2005, 278).

Katalog No: 218

Levha No: 40

Envanter No: KH2014-Se424

Buluntu Yeri: V14

Buluntu Kodu: ± 1005.60

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 33 cm, uzunluk 38 cm, derinlik 5 cm

Tanımı: Kırık ve üç parçadır. Dikdörtgen biçimli pişirme kabı, açık kahverengi hamurlu, bezemesiz ve sırsızdır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 219

Levha No: 40

Envanter No: KH2014-Se210

Buluntu Yeri: V13

Buluntu Kodu: ± 1007.93

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Pişirme kabı

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 9 cm, uzunluk 11 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kahverengi hamurlu, bezemesiz ve sırsızdır. İç yüzeyde tarak ucu ile çizgisel geometrik süsleme oluşturulmuştur.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.5.8.Sürahiler

Katalog No: 220

Levha No: 41

Envanter No: KH2013-Se25

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: ± 1006.90

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Sürahi

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 8 cm, derinlik 15 cm, gövde çapı 12 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından fazlası oluşan şişkin gövdeli ve kaideli vazo, kırmızı hamurludur. İçte sırsız ve astarsız, dışta, kaidenin üst kısmından itibaren krem astarlı ve sgraffito tekniğinde kahverengi bordürlü geometrik bezeme görülmektedir. Gövdede birbirine paralel ikişer çizgi içinde su dalgası biçiminde geometrik bir bezeme yer alır. Boyun bölümüne doğru ise kaş kemer biçiminde bordürlerin içine akıtma tekniği ile damla motifleri yapılmıştır. Bu kemerlerin arasında uzunlamasına şeritler bulunur. Siyah renkli bu şeritler ve damlalar yanmalardan kaynaklı siyahlaşmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 221

Levha No: 41

Envanter No: KH2013-Se21

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu:± 1006.86

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Sürahi

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 9 cm, genişlik 8 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Boyun ve gövde parçasıdır. Kırmızı hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dış yüzde mavi renk boya ile yatay ve dikey çizgilerden oluşan yaprak ve geometrik şekiller tasvir edilmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

1.5.9.Tabaklar

Katalog No: 222

Levha No: 41

Envanter No: KH2012-Se56

Buluntu Yeri: Y6D(S 3)

Buluntu Kodu: ± 1004.89

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 10 cm, genişlik 7 cm

Tanımı: Kırık ve iki parçadır. Tabağa ait olan ağız parçaları kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. İçte yeşil, sarı ve kahverengi boyalarla sgraffito dekorlu geometrik bezeme vardır. Dışta tek renk yeşil sırlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 13. yüzyıl Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 118; Dark, 2001, 66; Fındık, 2014, 173).

Katalog No: 223

Levha No: 41

Envanter No: KH2011-Se57

Buluntu Yeri: X7

Buluntu Kodu:± 1005.79

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 35 cm, kaide çapı 21 cm, derinlik 2 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu oluşan yayvan tabak, kırmızı hamurlu ve bej astarlıdır. Kademeli gövdeli ve dışa çekik geniş kenarlı ağız vardır⁴⁰. Tabağın iç yüzünde yeşil, kahverengi ve sarı renklerle sgraffito tekniğinde bitkisel ve geometrik bezeme vardır. Merkezde beş yapraklı bir çiçek motifi görülür. Yaprakların aralarında ve ağız kenarındaki üçgenlerin içinde volüt motifleri bulunmaktadır. Yaprakların ortasına sarmal çizgi motifi yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta ve Geç Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir,

(Benzer Örnek: Dark, 2001, 66).

Katalog No: 224

Levha No: 42

Envanter No: KH2012-Se55

Buluntu Yeri: Y-6D (S 3)

Buluntu Kodu: ± 1004.94

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Ağız çapı 29 cm, kaide çapı 9 cm, derinlik 6 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu yarısından çoğu oluşan yayvan tabak, kahverengi hamurlu, krem astarlı ve tek renk yeşil sırlıdır. Dışta ağız ve gövdenin ortasına kadar krem astarlı ve yeşil sırlıdır. İçte ağız kenarında ikili dikey çizgilerle oluşmuş geometrik bezeme görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Osmanlı dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek:

Özçatal, 2013, 4; Akpınar, 2006, 73, 75).

---

⁴⁰S.Gök (2011). Akdeniz ticaretinin önemli belge buluntuları: Seramikler. *Sanat Tarihi Dergisi*. 20 (2), s.94.

Katalog No: 225

Levha No: 42

Envanter No: KH2011-Se-

Buluntu Yeri: X9

Buluntu Kodu: ± 1005.56

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlikleri ve uzunlukları 7-3 cm arasındadır

Tanımı: Kırık ve 5 parçadır. Beyaz hamurlu yayvan bir tabağa ait ağız parçalarıdır. Tabağın iç yüzeyinin ağız kenarında, mavi renkli iki çizgi dolaşmaktadır. İç yüzde, mavi-beyaz renkli geometrik ve bitkisel bezeme vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 80, 81).

Katalog No: 226

Levha No: 42

Envanter No: KH2012-Se2

Buluntu Yeri: X13

Buluntu Kodu:± 1006.12

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 6 cm, uzunluk 8.5 cm

Tanımı: Kırık ve iki parçadır. Beyaz hamurlu ve beyaz astarlıdır. Tabağa ait olan ağız parçalarının iç ve dış yüzünde Mavi-Beyaz renkli boya ile yapılmış iç içe geçmiş geometrik daireler ve bitkisel süsleme bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 80, 81, 90, 97).

Katalog No: 227

Levha No: 43

Envanter No: KH2013-Se5

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.69

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 7 cm, uzunluk 3.5 cm

Tanımı: Kırık ve üç parçanın birleşmesi sonucu oluşan ağız parçasıdır. Krem hamurlu, beyaz astarlı ve şeffaf sırlıdır. İç yüzde mavi-beyaz boyalarla çiçek ve yapraklardan oluşan bitkisel bezeme yapılmıştır. Dış yüzün ağız kenarında koyu mavi bir çizginin altında mavi renk boya ile rumi motifi görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 80, 81).

Katalog No: 228

Levha No: 43

Envanter No: KH2013-Se4

Buluntu Yeri: L2

Buluntu Kodu: ± 1006.63

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Tabak

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 9 cm, genişlik 4 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Ağız parçası, krem hamurlu ve krem astarlıdır. İçte, yatay çizgi bordürlerin arasına, krem astar üzerine mavi, kırmızı ve açık yeşil boyalarla yaprak ve çiçek motifleri yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 62).

1.5.10.Testiler

Katalog No: 229

Levha No: 43

Envanter No: KH2011-Se58

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu:± 1004.27

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Testi

Malzeme: Seramik

Boyut: Yükseklik 29 cm, ağız çapı 9 cm, kaide çapı 10 cm

Tanımı: Birçok kırık parçanın birleştirilmesi sonucu tamamına yakını tümlenmiştir. Testi, ince uzun boyunlu, şişkin gövdeli ve tek kulpludur. Kırmızı hamurlu, kırmızı astarlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 11. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Böhlendorf&Arslan,2005, 281).

Katalog No: 230

Levha No: 43

Envanter No: KH2012-Se68

Buluntu Yeri: X15

Buluntu Kodu: ± 1005.89

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Testi

Malzeme: Seramik

Boyut: Kaide çapı 7.5 cm, gövde çapı 25 cm, yükseklik 21 cm

Tanımı: Birçok tümlenebilir kırık parçanın birleştirilmesi sonucu oluşan tek kulplu testi, kırmızı hamurlu ve sırsızdır. Şişkin gövdeli, kaideli ve uzun boyunludur. Gövdenin boyuna yakın kısmında birbirine paralel iki yatay yiv vardır ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 11. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Böhlendorf&Arslan, 2005, 281).

Katalog No: 231

Levha No: 43

Envanter No: KH2013-Se30

Buluntu Yeri: V3A

Buluntu Kodu: ± 1005.68

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Testi

Malzeme: Seramik

Boyut: Dip çapı 10 cm, yükseklik 29 cm, boyun çapı 7 cm, gövde çapı 17 cm

Tanımı: Birçok kırık parçanın birleştirilmesi sonucu tamamına yakını tümlenmiştir. Testi, ince uzun boyunlu, şişkin gövdeli ve kulpsuzdur. Kırmızı hamurlu, kırmızı astarlı ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.5.11.Tütün Lülesi ve Lüle Parçaları

Katalog No: 232

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2011-Se56

Buluntu Yeri: X8-X9 arası

Buluntu Kodu: ± 1004.32

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Yükseklik 4 cm, çap 2 cm

Tanımı: Tek parça, kenar ve çanak arası kırıktır. Çokgen bir kenar kısmı bulunan lüle, kaideli ve yassı yuvarlak çanaklıdır⁴¹. Çokgen kenarda, iki dikey küçük çizgi kuşağı arasında, yazı motifi vardır.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

---

⁴¹G.Ayhan (2009). Başur höyük kazısı lüle buluntuları, *XIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul: Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş s.53.

Katalog No: 233

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2012-Se27

Buluntu Yeri: Y4A

Buluntu Kodu: ± 1005.40

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu çanak çapı 5 cm, duman yolu ağız çapı 2 cm

Tanımı: Tek parça, çanakta ve duman yolu açıklığında küçük kırıklar vardır. Silindirik bir kenar kısmı bulunan lüle, dilimli çanağa sahiptir. Duman yolu açıklığında yuvarlak ve düz bir silme⁴² bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 234

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2012-Se61

Buluntu Yeri: Y3

Buluntu Kodu: ± 1005.88

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Yükseklik 5 cm, çap 2.5 cm

Tanımı: Tek parça, çanak ve yuva kırıktır. Silindirik bir kenar kısmı bulunan lüle, kırmızı hamurlu ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

---

⁴²E.Altınsapan, A.Deveci ve A. Gerengi (2005). Osmanlı dönemi Bilecik kenti çarşı alanı kazılarında çıkartılan tütün ve nargile lüleleri, III. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri Eskişehir, İstanbul: Türk Seramik Derneği Yayını, s.458.

Katalog No: 235

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2012-T45

Buluntu Yeri: X17

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.77

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Yükseklik 2.5 cm, çanak ağız çapı 2 cm, duman yolu ağız çapı 1.5 cm, uzunluk 5 cm

Tanımı: Tek parça, çanakta ve duman yolu açıklığında kırıklar vardır. Silindirik bir kenar kısmı bulunan lüle, dilimli çanağa sahiptir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 236

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2012-T54

Buluntu Yeri: Y5E

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.35

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 1.5 cm, uzunluk 2 cm

Tanımı: Tek parça, kenar ve çanak arası kırıktır. Silindirik bir kenar kısmı bulunan lüle, kaideli ve süzgeç çanaklıdır. Çanaktaki yivler içinde kare oyuklar bulunmaktadır. Kaide ile çanak arasında korniş benzeri geometrik süsleme kuşağı, tüm kaideyi sarmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 237

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-Se2

Buluntu Yeri: Y7

Buluntu Kodu: ± 1005.66

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 2 cm, duman yolu uzunluğu 4 cm

Tanımı: Tek parça, kenarı ve duman yolu açıklığı kırıktır. Kaideli, basık yuvarlak çanaklı ve çokgen kenar kısmı vardır. Kırmızı hamurlu lüenin çanakla kenarı arasında çiçek motifleri görülür.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 238

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-Se7

Buluntu Yeri: L3

Buluntu Kodu: ± 1007.26

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 2 cm, duman yolu uzunluğu 4.5 cm

Tanımı: Tek parça, kenarı ve duman yolu açıklığı kırıktır. Silindirik kenarı ve basık yuvarlak çanağı vardır. Kenar ile çanak arasında dışa taşkın bilezik bulunur. Kırmızı hamurlu lüenin çanağı dilimlidir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 239

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-Se13

Buluntu Yeri: V3

Buluntu Kodu: ± 1005.84

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 1.5 cm, duman yolu uzunluğu 2 cm

Tanımı: Tek parça, kenarı ve duman yolu açıklığı kırıktır. Silindirik kenarı ve basık yuvarlak çanağı vardır. Kenar ile çanak arasında kazıma tekniğinde kabartmalar bulunur. Bu kabartmaların hemen üzerine kazıma ile iki adet yiv yapılmıştır. Sarı hamurlu lülenin kaidesi yuvarlaktır.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 240

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-Se22

Buluntu Yeri: V4

Buluntu Kodu: ± 1005.68

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Uzunluk 5 cm, yükseklik 3 cm, çanak ağız çapı 2.5 cm, duman yolu ağız çapı 2 cm

Tanımı: Tek parça, kenarda ve duman yolunda kırıklar vardır. Kısa ve silindirik kenarı olan lüle, basık yuvarlak çanaklıdır. Çanağın tüm yüzeyinde birbirinin tekrarı olan kazıma tekniği ile yapılmış geometrik süsleme bulunmaktadır. Sarı hamurlu lülenin omurga kısmında mühür yer almaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 241

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-T7

Buluntu Yeri: L3

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.56

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 2 cm, duman yolu uzunluğu 3 cm

Tanımı: Tek parça, kenarı ve duman yolu açıklığı kırıktır. Silindirik kenarı ve basık yuvarlak çanağı vardır. Kenar ile çanak arasında ve kaidede korniş kuşağı bulunur. Çanağın üzerindeki kazıma tekniği ile kare ve dikdörtgen oyuklar süsleme kompozisyonunu oluşturmuştur. Sarı hamurlu lülenin çanağı dilimlidir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 242

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-T8

Buluntu Yeri: L3

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.63

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Çanak çapı 2.5 cm, yükseklik 3 cm

Tanımı: Tek parça, kenar ve çanak kırıktır. Silindirik kenar ve basık yuvarlak çanağı vardır. Sarı hamurlu lülenin çanakla kenarı arasında kazıma tekniği ile birbirinin tekrarı, yan yana dizilmiş oval geometrik süsleme görülür.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

Katalog No: 243

Levha No: 13,44

Envanter No: KH2013-T19

Buluntu Yeri: X1

Buluntu Kodu: ± 1005.75

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Seramik

Boyut: Duman yolu ağız çapı 2 cm, duman yolu uzunluğu 3 cm

Tanımı: Tek parça, çanak ve duman yolu kırıktır. Silindirik kaideyi düz bir bilezik sarmaktadır. Kırmızı hamurlu ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

1.5.12.Diğer

Katalog No: 244

Levha No: 45

Envanter No: KH2014-Se8

Buluntu Yeri: V8

Buluntu Kodu: Yüzey

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 3.5 cm, uzunluk 4 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Ağız ve gövde parçası içte ve dışta kırmızı hamurlu ve krem astarlıdır. Dış yüzde, birbirine paralel ikişer yiv aralarındaki boşluklara kabartma nokta motifleri yapılmıştır.

Tarihlendirme Önerisi: 10-11. yüzyıl Bizans Dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek; Öztaşkın, 2013, 408, resim 270).

Katalog No: 245

Levha No: 45

Envanter No: KH2014-Se325

Buluntu Yeri: V15

Buluntu Kodu: ± 1005.92

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, uzunluk 5 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Gövde parçası içte ve dışta krem hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dışta, yeşil ve siyah boya ile balık sırtı biçimli bir motif vardır. Hemen üstte ise kırmızı boya ile yapılmış nokta motifleri görülmektedir. İçte bezeme yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 246

Levha No: 45

Envanter No: KH2014-Se6

Buluntu Yeri: V8B

Buluntu Kodu: ± 1005.35

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, uzunluk 3 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Gövde parçası içte ve dışta krem hamurlu ve beyaz astarlıdır. Dışta, siyah, mavi ve açık yeşil boyalar ile bitkisel bezemeler görülmektedir. İçte ise bezeme yoktur.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 247

Levha No: 45

Envanter No: KH2014-Se7

Buluntu Yeri: V8

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.60

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 4 cm, uzunluk 3 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Gövde parçası içte ve dışta kırmızı hamurlu ve beyaz astarlıdır. Parçanın dış yüzünde açık ve koyu mavi renk boya ile kalın çizgili geometrik bezeme bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 248

Levha No: 45

Envanter No: KH2014-Se153

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.05

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 5 cm, uzunluk 7 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Ağız ve gövde parçası içte ve dışta krem hamurlu, beyaz astarlı ve şeffaf sırlıdır. Dışta siyah boya ile yapılmış yatay şeritler arasında kırık dal ve kemer biçimli geometrik süslemeler vardır. İçte ise mavi boya ile yapılan kalın çizgiler ve nokta motifleri görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 249

Levha No: 46

Envanter No: KH2014-Se330

Buluntu Yeri: V14

Buluntu Kodu: ± 1005.90

Buluntu Yılı: 2014

Tür: -

Malzeme: Seramik

Boyut: Genişlik 6 cm, uzunluk 7 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Gövde ve dip parçası içte ve dışta kırmızı hamurlu ve beyaz astarlıdır. İç yüzde siyah renk boya ile geometrik bezeme oluşturulmuştur. Dış yüz astarlı, sırsız ve bezemesizdir.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 250

Levha No: 46

Envanter No: KH2014-Se201

Buluntu Yeri: V12

Buluntu Kodu: ± 1005.29

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Çini parçaları

Malzeme: Seramik

Boyut: Büyük parça genişlik 14 cm, uzunluk 9.5 cm, kalınlık 1.5 cm;

küçük parça genişlik 10 cm, uzunluk 8 cm, kalınlık 1.5 cm

Tanımı: Kırık ve iki parçadır. Kahverengi hamurlu ve beyaz astarlıdır. Ön yüzde, koyu mavi, firuze, kırmızı ve yeşil boylarla, natüralist üslupta çiçek açmış bahar dalı ve şakayık içinde lale motifleri yapılmıştır⁴³.

Tarihlendirme Önerisi: 16. yüzyıl İznik örnekleriyle benzerlik gösterir,(Benzer Örnek: Carswell, 1998, 71).

---

⁴³M.Sözen ve U.Tanyeli (1999). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi, s.274.

Katalog No: 251

Levha No: 46

Envanter No: KH2014-Se138

Buluntu Yeri:

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.02

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Kiremit

Malzeme: Pişmiş toprak

Boyut: Genişlik 29 cm, uzunluk 31 cm, kalınlık 1.5 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Kahverengi hamurlu ve kareye yakın dikdörtgen biçimli kiremit plak halinde⁴⁴dir. Yanlarda suyun akması için ince oluklar vardır.

Tarihlendirme Önerisi: -

---

⁴⁴Sözen ve Tanyeli (1999), s.132.

1.6.Taş

1.6.1.Ağırşaklar

Katalog No: 252

Levha No: 14,47

Envanter No: KH2012-T12

Buluntu Yeri: Z7

Buluntu Kodu: ± 1004.98

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Ağırşak

Malzeme: Kireç Taşı

Boyut: Büyük bölüm çapı 3 cm, küçük bölüm çapı 2 cm, kalınlık 1 cm

Tanımı: Sağlam, yüzeyi kararmış ve tek parçadır. Huni formunda olan ağırşağın ortasında küçük bir delik vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367).

Katalog No: 253

Levha No: 14,47

Envanter No: KH2014-T2

Buluntu Yeri: V8A

Buluntu Kodu: ± 1007.89

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Ağırşak

Malzeme: Kireç taşı

Boyut: büyük bölüm ağız çapı 2.5 cm, Küçük bölüm ağız çapı 2 cm, kalınlık 2 cm

Tanımı: Sağlam, yüzeyi kararmış ve tek parçadır. Yuvarlak formu ağırşağın ortasında bir delik vardır. Ortada birbirine paralel, kazıma tekniğinde yapılmış iki çizgi bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Bizans dönemi, (Benzer örnek: Papanikola&Bakirtzi, 2002, 367) .

1.6.2.Baskı Aleti

Katalog No: 254	Levha No: 14,47
Envanter No: KH2013-T17	Buluntu Yeri: L4
Buluntu Kodu: ± 1006.50	Buluntu Yılı: 2013
Tür: Baskı aleti	Malzeme: Lüle Taşı

Boyut: Uzunluk 6 cm , yükseklik 2,5 cm.

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Silindirik formda olan taş objenin tüm yüzeyi kazıma tekniğinde çizgisel geometrik bezemelerle süslenmiştir. Bu bezemeler, dikey şeritler halinde ayrılmış alanların içine zik zak, nokta ve birbirini takip eden üçgenler şeklinde düzenlenmiştir.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.6.3.Mimari Plastik Parçalar

Katalog No: 255	Levha No: 48
Envanter No: KH2012-T76	Buluntu Yeri: Y5C
Buluntu Kodu: ± 1004.98	Buluntu Yılı: 2012
Tür: Mezar steli	Malzeme: Mermer

Boyut: Genişlik 52 cm, yükseklik 70 cm

Tanımı: Stel dört yönden kırık ve tek parçadır. Uzunlamasına dikdörtgen formludur. Ortada kabartma madalyon içerisinde bir figür vardır. Madalyonun altında dört sıra yazıt bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Roma dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Parman ve Parla, 2003, s.369, Res.1).

Katalog No: 256

Levha No: 48

Envanter No: KH2011-T11

Buluntu Yeri: X4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.00

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Mezar steli

Malzeme: Mermer

Boyut: Uzunluk 30 cm, genişlik 23 cm

Tanımı: Kırık haldedir. Üst kısımda alçak kabartma üçgen alınlık içinde, hayvan başı bulunur. Üçgen alınlığın altında üç sıra yazı yer almaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Tarihlendirme Önerisi: Roma dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Parman ve Parla, 2003, s.369, Res.1).

Katalog No: 257

Levha No: 48

Envanter No: KH2012-T85

Buluntu Yeri: Y3B

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.96

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Mezar steli

Malzeme: Mermer

Boyut: Genişlik 54 cm, yükseklik 70 cm

Tanımı: Stel alttan ve üstten kırık haldedir ve uzunlamasına dikdörtgen formludur. Ortada alçak kabartma yarım işlenmiş bir motif bulunur. Altta ince kazıma ile yazıt vardır.

Tarihlendirme Önerisi: Roma dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Parman ve Parla, 2003, s.369, Res.1).

Katalog No: 258

Levha No: 49

Envanter No: KH2012-T62

Buluntu Yeri: Y5B

Buluntu Kodu: ± 1005.32

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Balüster

Malzeme: Mermer

Boyut: Uzunluk 105 cm, genişlik 27 cm, yükseklik 30 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Uzunlamasına dikdörtgen formludur. Soffit motiflidir. Yan yüzlerde levha delikleri vardır. Tepede haç motifi bulunur.

Tarihlendirme Önerisi: Erken Dönem Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Parman, 2002, Lev.51, Fot. 56).

Katalog No: 259

Levha No: 49

Envanter No: KH2012-T26

Buluntu Yeri: Z8

Buluntu Kodu: ± 1005.80

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Korkuluk levhası?

Malzeme: Mermer

Boyut: Uzunluk 20 cm, genişlik 10 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Üzerinde iç içe iki yarım daire içinde üç çiçek yaprağı bulur.

Tarihlendirme Önerisi: Orta Dönem Bizans örnekleriyle benzerlik gösterir, (Parman, 2002, Lev.951, Fot. 119).

Katalog No: 260

Levha No: 49

Envanter No: KH2014-T-

Buluntu Yeri: V11

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.25

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Çifte sütünce

Malzeme: Mermer

Boyut: Uzunluk 70 cm, genişlik 40 cm, kalınlık 6 cm

Tanımı: Kırık ve tek parçadır. Uzunlamasına dikdörtgen biçimli mezar çifte sütuncenin sağ tarafında, alçak kabartma, yarım daire ve düz başlıklı bir sütünce bulunmaktadır.

Tarihlendirme Önerisi: Erken Dönem Bizans Örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Arslan, 2014, Kat.No. 67, Res.No: 75).

1.6.4.Oyun Taşları

Katalog No: 261

Levha No: 50

Envanter No: KH2011-T8

Buluntu Yeri: Z4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1004.03

Buluntu Yılı: 2011

Tür: Oyun taşı

Malzeme: Kireç taşı

Boyut: Çap 1,5 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Daire formunda olan oyun taşı, günümüz oyun masketlerine benzemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot&Iverson, 2012, 294).

Katalog No: 262

Levha No: 50

Envanter No: KH2012-T4

Buluntu Yeri: Z5

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.10

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Oyun taşı

Malzeme: Mermer

Boyut: Çap, 2 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Daire formunda olan oyun taşları, günümüz oyun misketlerine benzemektedir. Bu yıl yapılan kazılarda bu oyun taşından toplamda 7 adet bulunmuştur. Form açısından birbirinin aynısı olan oyun taşlarının ölçüleri 1-2 cm arasında değişmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

Katalog No: 263

Levha No: 50

Envanter No: KH2013-T10

Buluntu Yeri: L4

Buluntu Kodu: $\pm$ 1006.93

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Oyun taşı

Malzeme: Mermer

Boyut: Çapı 1.5 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Daire formunda olan oyun taşı, günümüz oyun misketlerine benzemektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

Katalog No: 264

Levha No: 50

Envanter No: KH2014-T14

Buluntu Yeri: V9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1004.94

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Oyun taşı

Malzeme: Mermer

Boyut: Çap, 1.5 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Daire formlu oyun taşı, günümüz misketlerine benzemektedir. 2014 yılı kazılarında bu oyun taşından toplam 17 adet bulunmuştur. Boyutları 1-1,5 cm arasında değişmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer Örnek: Lightfoot, 2012, 275).

1.6.5.Sapan Taşları

Katalog No: 265

Levha No: 50

Envanter No: KH2012-T1

Buluntu Yeri: Y2

Buluntu Kodu: Yüzey

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Sapan taşı

Malzeme: Taş

Boyut: Çapı 8 cm

Tanımı: Tek parça ve gözenekli yüzeyi yer yer aşınmıştır. Daire formundadır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 266

Levha No: 50

Envanter No: KH2012-T74

Buluntu Yeri: Y5D

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.22

Buluntu Yılı: 2012

Tür: Sapan taşı

Malzeme: Taş

Boyut: Çap 8 cm

Tanımı: Tek parça ve gözenekli yüzeyi yer yer aşınmıştır. Daire formundadır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 267

Levha No: 50

Envanter No: KH2013-T1

Buluntu Yeri: Z9

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.26

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Sapan taşı

Malzeme: Gri mermer

Boyut: Çapı 5 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Ortasında küçük bir oyuk vardır. Daire formundadır. 2013 yılı kazı çalışmalarında toplam iki adet sapan taşı bulunmuştur. Form ve boyut bakımından birbirinin aynısıdır.

Tarihlendirme Önerisi: -

Katalog No: 268

Levha No: 50

Envanter No: KH2014-T19

Buluntu Yeri: V11A

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.17

Buluntu Yılı: 2014

Tür: Sapan taşı

Malzeme: Mermer

Boyut: Çap 3 cm

Tanımı: Sağlam ve tek parçadır. Sarı renkte olan sapan taşı, eliptik formdadır. 2014 yılı kazılarında toplam üç adet sapan taşı bulunmuştur. Form ve boyut bakımından birbirinin aynısıdır.

Tarihlendirme Önerisi: -

1.6.6.Tütün Lülesi

Katalog No: 269

Levha No: 50

Envanter No: KH2013-T6

Buluntu Yeri: V6A

Buluntu Kodu: $\pm$ 1005.85

Buluntu Yılı: 2013

Tür: Lüle

Malzeme: Lüle Taşı

Boyut: Duman yolu ağız çapı 2 cm, duman yolu uzunluğu 4 cm, çanak ağız çapı 2.5 cm, yükseklik 4 cm

Tanımı: Tek parça, duman yolu açıklığı ve çanak ağızı kırıktır. Silindirik kenarı ve silindir çanağı vardır. Lülenin yüzeyinde kazıma tekniği ile çizgisel geometrik süslemeler görülmektedir.

Tarihlendirme Önerisi: 17-19. yüzyıl örnekleriyle benzerlik gösterir, (Benzer örnek: Altınsapan, Deveci ve Gerengi, 2005, 453-465; Ayhan, 2009, 55-57; Ayhan, 2010, 17-19).

2.Değerlendirme

Anadolu, tarihi süreci boyunca farklı kültürler ve toplumlar tarafından hep istilalara ve savaşlara maruz kalmıştır. Anadolu'nun tarih öncesi ve tarihi dönemlerinde kurulan devletler de kendi toplumlarının güvenliğini sağlamak amacıyla kentlerini korunaklı duvarlarla çevirmişlerdir. Özellikle Anadolu'nun İlk Çağ uygarlıkları, kentlerini yüksek ve kalın surlarla çevreleyerek koruma altına almışlardır. Hitit ve Roma döneminde, Anadolu'nun fiziki olarak kentleşme sürecinin olduğu ve bu kentlerin genellikle yüksek tepe ve doğal korunaklı dik kaya yerleşimlerinin üzerinde konumlandığı görülmektedir. Anadolu'daki Ortaçağ kale yerleşimlerinin de genellikle stratejik önemi olan bölgelerde inşa edildiği görülmektedir. Eskişehir Karacahisar Kalesi de kurulduğu bölgeye hakim bir plato üzerine, Ortaçağ'da inşa edilmiştir.

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazı çalışmaları X, Y, Z, L ve V alanları olmak üzere beş ayrı bölgede gerçekleştirilmiştir.

2009 yılı kazı çalışmalarında ana giriş kapısı ile aynı aksta yer alan ve iç surun ortasında bulunan, geniş bir kapı açıklığı ortaya çıkartılmıştır. Bu kapının iki yanında kuzey güney doğrultuda uzanan kalın bir iç sur duvarı bulunmuştur. Bu sur duvarı, güneyde ve kuzeyde moloz taş örgülü ve yarım daire planlı birer burçla desteklenmiştir. 2009 yılı kazı çalışmalarında ortaya çıkartılan bu iç sur duvarının kapısının güneyindeki alana X, kuzeyindeki alana da Y adı verilmiştir. Yine 2009 yılı kazı çalışmalarında, iç sur duvarının ve kalenin güneybatısındaki düz alana yapılan çok bölümlü yapı ise Z alanı olarak adlandırılmıştır (Res. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11).

2011-2012 yıllarında yapılan kazılar sonucunda bu alanlar genişlemiş, 2013 yılı kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan ve X alanının doğusundaki duvarın doğu yüzünde kalan bölüm, L alanı olarak adlandırılmıştır. Yine 2013 yılı kazı çalışmaları sırasında ortaya çıkarılan ve Y alanının doğusunda bulunan bölüm ise V alanı olarak isimlendirilmiştir (Res. 13, 14, 15).

2011 yılı kazı çalışmaları; X ve Z alanlarında olmak üzere iki farklı bölgede gerçekleştirilmiştir. Çalışmalara öncelikle yüzeydeki ot ve moloz taşların temizliği ile başlanmıştır. X alanı, kalenin ana giriş kapısına paralel uzanan ve giriş yönü eksenini kuzey-güney doğrultusunda dik kesen iç surun güney kanadını oluşturmaktadır. Ayrıca bu alandaki mekanların hemen doğusunda yer alan ikinci iç surun batı yüzüne bitişik

olarak yapılan mekanları da kapsamaktadır. Bu alandaki mekanların doğu duvarları yine kalın bir duvara bitişik olarak yapılmıştır. Kalenin güney sur duvarının iç sur ile kesiştiği noktada doğuya doğru bir daralma yaparak devam ettiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca X alanındaki çalışmalar sonucunda ortaya çıkan mekanların yan yana sıralanması ve karşılıklı konumlanmaları, mekanlar arasında bir sokak dokusunu meydana getirmiştir (Res.14).

Batı yönde iç sur duvarına yaslanan ve birbirine bitişik olarak yapılan bu mekanlar, genellikle doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen planlı bir alana oturmaktadır. Bu mekanların çoğunda, mekanı kuzey-güney doğrultuda ikiye bölen birer duvar hattı bulunmaktadır (Res. 15).

X7, X8 ve X9 nolu mekanlarda birer giriş açıklığı bulunmasına karşın bu alandaki diğer mekanlarda herhangi bir giriş açıklığı yoktur (Res. 14).

X3 nolu mekanda 38x1.40 cm ölçülerinde, kısmen tahrip olmuş, günümüze ulaşan kısımlardan zeminin tuğla döşemeli olduğu anlaşılan bir ocak nişi bulunmaktadır.

X4 nolu mekanın zeminin kireç harçlı bir tabaka ile kaplı olduğu ancak, bu kireç harçlı zeminin çökmelere bağlı olarak eğimli bir yapıya sahip olduğu anlaşılmıştır.

X5 nolu mekanın kuzeydoğu köşesinde X3 nolu mekandaki ocağa oranla daha küçük olan 75x106 cm. ölçülerinde bir ocak nişi bulunmaktadır.

X10 nolu mekanın batı duvarına açılmış, 72x103 cm ölçülerinde bir ocak bulunmaktadır.

X alanında, 2011-2014 yılları arasındaki kazı çalışmaları sonucunda, toplamda 15 mekan ortaya çıkarılmıştır. Bu mekanların çoğunun sıkıştırılmış kahverengi toprak zemin üzerine moloz taşla örülmüş kuru duvar örgüsüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, bu mekanların yaslandığı iki iç sur duvarının da küçük taş ve kum katkılı kireç harçlı sıvayla kaplandığı anlaşılmıştır (Res. 14).

2011 yılı kazı çalışmaları, ikinci alan olarak belirlenen ve 2009 yılında Z alanı olarak adlandırılan çok bölümlü yapıda da devam etmiştir. Bu çalışma alanında, 6x6 metre ölçülerinde kare bir alana oturan ve Z4 olarak adlandırılan tek bir mekan ortaya çıkarılmıştır. Z4 nolu mekanda gerçekleştirilen kazı çalışmaları sonucunda, 2009 yılında yapılan çalışmalarda ortaya çıkartılan ve yapının güney kanadını oluşturan mekanın tamamı ortaya çıkartılmıştır. Mekanın ortasına yapılan ocağın güneyine yerleştirilen tek

sıra duvar hattı, mekanı ikiye bölmekte ve batıya bakan ocak ile mekanın doğu bölümü arasında, bir bölüntü meydana getirmektedir. Çalışmalar esnasında mekanın güney duvar dibinde bir kapı ya da nişe ait olabileceği düşünülen kireç taşından yapılmış üzerinde kabartma rozet çiçek motiflerinin işlendiği söve ve lento parçaları bulunmuştur. Mekanın duvarları, kuru duvar tekniğinde moloz taşla örülmüştür (Res. 11).

2012 yılı kazı çalışmaları; X, Y ve Z alanları olmak üzere üç farklı alanda devam ettirilmiştir.

X alanı 2012 yılı kazı çalışmaları, 2011 yılında kazılan mekanların hemen karşısındaki alanda gerçekleştirilmiştir. Yüzeydeki ot ve moloz taşların temizliği yapıldıktan sonra, mevcut duvar izlerinden mekanların sınırları belirlenmiş ve kazılara başlanmıştır. Bu alanda toplam 7 mekan ortaya çıkarılmıştır. Doğu yönde kalın bir duvara dayanan ve çoğunlukla doğu batı doğrultulu dikdörtgen bir alana oturan mekanlar birbirine bitişik olarak yapılmıştır. Moloz taş duvar örgüsüne sahip olan bu mekanların zemini, kahverengi sıkıştırılmış topraktan oluşmuştur (Res. 17).

X16 nolu mekanın batı duvarında, 80x90 cm ölçülerinde, yarım daire planlı ve kireç taşından yapılmış bir ocak nişi olduğu tespit edilmiştir (Res. 54).

X12, X14, X15 ve X17 nolu mekanlarda birer giriş açıklığı yer almaktadır.

2012 yılı Y alanı kazı çalışmaları, 2009 yılı kazı çalışmalarında Y1 olarak adlandırılan mekannın kuzeyinde bulunan alanın ve iç surun bu bölümde kalan kısımlarının açığa çıkartılmasına yöneliktir. Yüzeydeki ot ve moloz taş temizliğinden sonra kazı çalışmaları başlamış ve sürdürülen çalışmalarda 6 mekan ortaya çıkartılmıştır. Kuzey-güney doğrultuda uzanan iç surun kuzey kanadının, uç kısımda batıya doğru bir kırılma yaparak devam ettiği anlaşılmıştır. Bu kırılmanın olduğu yer ile dış surun birleştiği noktada moloz taş örgülü ve yarım daire planlı bir burç yer almaktadır. Y alanındaki mekanlar, X alanındaki mekanlarda olduğu gibi batı yönde iç surla dayanmış ve birbirine bitişik olarak yapılmıştır. Bu mekanlar, doğu batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen bir alana oturmuştur. Bu alandaki mekanların içinde, mekanı kuzey güney yönde dik kesen duvarlar bulunmaktadır (Res. 16).

Y2, Y3, Y4 ve Y7 nolu mekanların doğu cephelerinde, dışarıya açılan birer giriş açıklığı bulunmaktadır. Y2, Y3 ve Y4 nolu mekanlarda duvarlara açılmış ocak nişleri yer almaktadır (Res. 55).

Y6 ve Y7 nolu mekanlar, Y alanı içindeki diğer mekanlara oranla mimari veri ve küçük buluntu açısından özel bir öneme sahiptir. Y6 nolu mekanın tüm duvarları, küçük taş ve kum katkılı beyaz kireç harçla sıvanmış ve yoğun bir mermer devşirme malzeme kullanılmıştır. Özellikle mekanın batısındaki dikdörtgen bölümün duvarlarında ve döşemesinde, büyük boyutlu mermerden düzgün kesme taş kullanılmıştır. Bu bölümün duvarları da pembemsi kalın bir sıva ile kaplanmıştır. Bu sıvaların çoğu bitki ve ağaç kökleri tarafından zamanla aşınmış ve dökülmüştür. Ayrıca, bu bölümde kazılar esnasında kabartma figür işlemeli mezar steli, yaprak işlemeli mimari plastik parçalar ve diğer mekanlara oranla çok fazla su testisi parçaları bulunmuştur. Bunlara ek olarak, Y6 nolu mekandaki kazılar sırasında, bol miktarda beyaz, kalın sıva üzerine yapılmış, sarı, siyah ve kırmızı bordürlü fresko parçaları da ele geçmiştir (Res. 22, 23, 24, 25).

İç surun kuzey ucundaki kırılmanın olduğu yer Y7 nolu mekandır. Bu mekanda da bol miktarda düzgün kesme taş ve mermer mimari plastik parçalar, devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Doğu batı doğrultusunda uzanan duvarlarla dört bölüme ayrılan mekanın kuzeybatı köşesinde, üst üste konulmuş düzgün kesme taşlarla oluşturulan ve burca çıkmayı sağlayan basmaklar ortaya çıkarılmıştır (Res. 27, 29).

2012 yılı Z alanındaki kazı çalışmaları, önceki yıllardan kaldığı yerden devam etmiştir. Bu kazı çalışmaları sonucunda, çok bölümlü bir plan şeması gösteren yapının batısındaki iki mekan, açığa çıkarılmıştır. Z5 ve Z6 olarak adlandırılan mekanların doğu duvarları, 2011 yılında açığa çıkarılan mekanın batı duvarına yaslanmaktadır. Z5 nolu mekan, doğu batı doğrultulu, Z6 nolu mekan ise kuzey güney doğrultulu dikdörtgen bir alana oturmaktadır. Z7 ve Z8 olarak adlandırılan mekanlar ise yapının kuzey yönündeki mekanlardır (Res. 30, 31).

Z5 nolu mekanın batı duvarında, 55x80 cm ölçülerinde içi tuğla örgülü bir ocak nişi bulunmuştur.

Z8 nolu mekanın kuzey duvar ortasında 35x105 cm ölçülerinde içi tuğla örgülü, zemini kireç taşı döşemeli bir ocak ortaya çıkartılmıştır (Res. 58).

2013 yılı kazı çalışmaları; V, L ve Z alanları olmak üzere üç farklı alanda devam ettirilmiştir. V alanı olarak adlandırılan bölüm, 2012 yılı kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan Y alanının doğusundaki mekanları kapsamaktadır. V alanı düz bir alanda birbirine bitişik olarak “L” biçiminde sıralanmış 7 mekandan oluşmaktadır. Bu mekanlar, batıda ve güneyde, mekan duvarlarından daha kalın bir duvara

yaslanmaktadır. V5 nolu mekan hariç, diğer mekanların içinde herhangi bir bölüntü olmamıştır (Res. 32, 33, 37, 41).

Kuzey güney doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan V1 nolu mekanın doğusunda bir ocak nişi ortaya çıkarılmıştır.

Doğu batı doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan V3 nolu mekanın güneydoğu köşesinde bir ocak nişi ortaya çıkarılmıştır.

Doğu batı doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan V5 nolu mekanın doğusunda bir ocak nişi ortaya çıkarılmıştır.

Bu alanda yer alan V1, V5 ve V6 nolu mekanlarda giriş açıklığı bulunmaktadır.

2013 yılı kazı çalışmalarında L alanı olarak adlandırılan bölüm, 2012 yılı kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan X alanının doğusundaki duvarın doğu yüzündeki mekanları kapsamaktadır. L alanı, birbirine bitişik olarak sıralanmış 4 mekandan oluşmaktadır. Bu mekanlar, batıda mekan duvarlarından daha kalın bir duvara yaslanmaktadır (Res. 34, 36).

Doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı bir alana oturan L1 nolu mekanın güneydoğu köşesinde bir giriş açıklığı bulunmaktadır.

Kuzey güney doğrultusunda dikdörtgen planlı bir alana oturan L2 nolu mekanın doğu duvarında bir giriş açıklığı bulunmaktadır.

Kareye yakın dikdörtgen planlı bir alana oturan L3 nolu mekanın doğu duvarının ortasında 70x75 cm ölçülerinde bir ocak nişi ortaya çıkartılmıştır.

Kuzey güney doğrultusunda uzanan ve yamuk dikdörtgen planlı bir alana oturan L4 nolu mekanın, güney sur duvarına yaslanmaktadır. Kuzey güney yönlü atılan bir duvarla mekan, ikiye bölünmüştür. Bu mekanın batı duvarından güney sur duvarına atılan bir duvarla, mekanın güneybatı köşesinde üçgen bir bölüm oluşmuştur. Kazı çalışmaları sırasında bu bölüm içinden çok fazla kül, hayvan kemiği ve seramik kap parçaları ele geçirilmiştir (Res.38).

L4 nolu mekanın kuzeydoğu köşesinde bir giriş açıklığı ve doğu duvarın ortasında bir ocak nişi bulunmaktadır (Res. 39).

Z alanı 2013 yılı kazı çalışmaları, 2012 yılında ortaya çıkarılan mekanların kuzeyindeki mekanların açığa çıkarılmasına yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu kazılar sonucunda Z9 ve Z10 olarak adlandırılan iki mekan ortaya çıkarılmıştır (Res. 35, 40).

Doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı bir alana oturan Z9 nolu mekanın güneydoğu köşesinde bir kapı açıklığı bulunmaktadır.

Z9 nolu mekanın kuzeydoğusunda yer alan ve doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı bir alana oturan Z10 nolu mekanın kuzey duvar ortasında bir kapı açıklığı bulunmaktadır.

Z alanındaki mekanların duvarları, kuru duvar tekniğinde düzensiz moloz taş örgülüdür. Z9 ve Z10 nolu mekanların duvarları yine moloz taş örgülü olmasına karşın daha nitelikli ve özenli bir işçilik sergilemektedir.

Y alanı ile V alanı arasındaki sokak dokusu da 2013 yılı kazı çalışmaları sonucunda açığa çıkarılmıştır. Y alanı sokak dokusu, X alanındaki sokak gibi kuzey güney doğrultulu uzanan dar bir yapıya sahiptir (Res. 37).

2014 yılı kazı çalışmaları; sadece V alanında gerçekleştirilmiştir. 2013 yılı kazıları sonucunda bu alanın güney ve batısındaki mekanlar ortaya çıkarılmıştır. 2014 yılındaki kazılarda ise kuzeyde ve doğuda yer alan mekanlar açığa çıkarılmıştır. Bu alandaki kazılar sonucu toplamda 8 mekan ortaya çıkartılmıştır. V alanındaki bu mekanlar, ters “L” biçiminde birbirine bitişik olarak yapılmış ve doğuda V7 nolu mekanla birleşmiştir. V alanındaki tüm mekanlar, V6 ile V10 arasındaki dar bir girişten sonra, bir orta avluya açılmaktadır. V8, V9, V11 ve V12 nolu mekanlar, kuzey sur duvarına dayanmaktadır. V12, V13, V14 ve V15 nolu mekanlar ise doğuda kalın bir sur duvarına dayanmaktadır (Res. 41, 42, 43, 44, 46, 47).

V8 nolu mekanın kuzey duvarı, ana sur duvarına paralel bir biçimde yapılmıştır. Bu duvar hattı, ana sur duvarı boyunca diğer mekanlarda da zemin seviyesinde tek sıra duvar sırası olarak izlenebilmektedir.

2011-2014 yılı kazı çalışmaları neticesinde ana giriş kapısına ve birbirine paralel uzanan iki iç sur duvarının olduğu anlaşılmıştır (Res. 47).

İzlerden anlaşıldığı üzere, batı yöndeki birinci iç sur duvarlarının ortasına yatay bir şekilde ahşap hatıllar atılmıştır (Res. 20, 28). İç sur duvarı, kullanılan malzeme ve işçilik kalitesi bakımından diğer mekanlara oranla daha özenli yapılmıştır. Büyük boyutlu moloz taşlarla örülmüş iç sur duvarı, tüm mekan duvarlarından daha kalındır. Bu iç sur duvarının, beyaz kireç katkılı çakıl harçla sıvanmış ve duvar araları moloz taşlarla düzensiz bir şekilde doldurulmuştur. İç sur duvarının güney kanadının kuzey ve

güney uçları, moloz taş örgülü ve yarım daire planlı birer burçla desteklenmiştir (Res. 47).

Birinci iç sur duvarı ile giriş kapısı arasında bulunan ikinci iç sur duvarı da birinci iç sur duvarı gibi kuzey güney doğrultulu uzanmakta ve duvar kalınlığı diğer mekanlara oranla daha fazladır. Yapım tekniği bakımından birinci sur duvarıyla aynıdır.

2011-2014 yılı kazı çalışmaları sonrasında ortaya çıkarılan mekanların duvar kalınlıkları 60-90 cm arasında değişiklik göstermektedir. Duvarların iç ve dış yüzleri moloz taşın düz tarafı gelecek şekilde konulmuş ve duvar araları moloz taş ve tuğla kırıkları ile doldurulmuştur. Mekanların giriş açıklıklarının yan taşları genellikle daha düzgün ve büyük taşlar konularak örülmüştür.

Kazı çalışmaları sonrası açığa çıkarılan mekanların giriş açıklıkları 70-120 cm arasında değişmektedir.

Z alanı hariç, diğer dört çalışma alanı, Giriş Bölümünde yer almaktadır. Giriş bölümüne bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşıldığında, bir tarafı kalın duvarlara yaslanan bu mekanların birbirleriyle statik ilişki içinde olduğu düşünülebilir.

Kazı sonunda ortaya çıkartılan tüm mekanların duvarlarının üzerine, ortalama bir ya da iki sıra taş örülerek ve duvar aralarına toprak ve moloz taş doldurularak, duvarlar sağlamlaştırılmaya ve korunmaya alınmıştır (Res. 48).

Kalenin giriş kapısının cephesi, düzgün kesme taş ve dört sıra tuğla ile moloz taş örgülüdür. Kale duvarının iç yüzü ise tamamıyla moloz taş duvar örgüsüne sahiptir (Res. 59, 60).

Kalenin batı ucundaki duvar ve yarım daire planlı burç da kısmen sağlam olarak günümüze ulaşmıştır. Tamamıyla moloz taş duvar örgüsüne sahip olan sur duvarı ve burçta çakıl katkılı kireç harç kullanılmıştır. Bu sur duvarında doğu-batı doğrultusunda atılmış ikili ahşap hatıllar hala görülebilmektedir (Res. 49, 50, 61).

Kalenin güneybatı ucunda yer alan ve kısmen sağlam olarak günümüze gelen daire planlı burç ise yatay yerleştirilmiş 5 sıra tuğla-moloz taş almaşık teknikte örülmüştür. Burçtaki dökülen taşların izlerinden görüldüğü üzere, çakıl katkılı kireç harç kullanılmıştır. Burcun üst kısımlarında ise doğu batı doğrultusunda atılmış ahşap hatıl yuvalarının delikleri bulunmaktadır (Res. 51, 52).

Ortaçağ'da Anadolu'da inşa edilen kaleler genellikle, önemli yol ağının kenarlarında, ticari faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerin güvenliğini sağlayan

noktalarda veya inanç bakımından kutsal sayılan kentlerin korunması amacıyla yüksek bir tepe ya da sarp bir kaya üzerine konumlanmıştır. Bu tepeler ya da kayalar, fiziki olarak çoğunlukla üzerinde bulunduğu coğrafyaya hakim noktalardadır. O yüzden Ortaçağ'da, bir tepe ya da kaya üzerine kale inşa edilecekse o alanın stratejik bakımdan mutlaka bir önemi vardı. Bu kaleler, üzerinde bulunduğu tepenin ya da kayanın topografyasına uygun bir şekil almış ve etrafları kalın duvarlarla çevrelenmiştir.

Savunma bakımından kolaylık sağlaması açısından eğimli tepeler ve dik kayalar üzerine inşa edilen Ortaçağ kalelerinin kalın duvarları, burç ve kulelerle desteklenmiştir. Kalenin savunma bakımından daha zayıf olabilecek bölümleri ise daha yüksek ve kalın duvarlarla örülmüştür. Saldırının yoğun bir şekilde gelebileceği noktalar, daha dayanıklı olan düzgün kesme taş malzeme ile örülmüş ve kalın burçlarla desteklenmiştir. Nitekim Karacahisar Kalesi'nin giriş kapısı, doğudaki düzlük alan üzerine inşa edilmiştir. Kaleye gelebilecek en tehlikeli saldırı da bu yönden yapılabilirdi. Bu nedenle kalenin savunma bakımından en zayıf bölgesi doğu yöndeki giriş cephesi, harç katkılı kalın bir duvarla örülmüş ve yarım daire planlı dört burçla desteklenmiştir.

Bizans devleti, Anadolu'da hakim olduğu toprakları kontrol altında tutabilmek için Thema adı verilen askeri bölgelere ayırmıştır. Bu Thema sistemindeki toprakların korunması için de bölgeyi her yerden görebilecek yüksek tepelere müstahkem karargah birliklerinin konuşlandığı kaleler inşa edilmiştir. Bu kaleler, Bizans devletinde VII. ve VIII. yüzyılda Arap akınlarına karşı hem savunma hem de dumanla ve ateşle haberleşme görevi görmüşlerdir.

Karacahisar Kalesi de kuzey, güney ve batı yönde eğimli ve yüksek bir tepe üzerinde konumlanmış olması bakımından Arap akınları sırasında hem savunma hem de haberleşme görevi gören küçük bir askeri garnizon olmalıydı. Çünkü, Karacahisar Kalesi'nin kurulduğu tepe, Tarsus-İstanbul arasındaki dumanla ve ateşle haberleşme ağının tam üzerinde yer almaktadır. Kütahya ve Şarhöyük arasındaki haberleşme hattında bulunan Karacahisar Kalesi'nden yakılan bir ateş, Kütahya'da İncik Köyü ile Çobanlar Köyü arasında yer alan Kayser Kale'den kolayca görülebilmekte ve ana istasyonlara haber hızlıca ulaştırılabilmekteydi. Karacahisar Kalesi'nde yapılan arkeolojik kazılar neticesinde ele geçen bazı buluntular, kalenin Arap Akınları sırasında kullanılmış olabileceğini doğrular niteliktedir. Örneğin, Erken Bizans dönemine tarihlenen Balüster, 606/607 yıllarına tarihlenen Phokas sikkesi, Erken Bizans

döneminde örneklerini gördüğümüz kemik zar ve bazı metal buluntuların bu görüşü desteklediği öne sürülebilir.

Arap akınlarından sonra XI. yüzyıldan itibaren Türk akınlarına karşı Anadolu'daki topraklarını savunmak isteyen Bizans devleti, var olan kaleleri onarmış ve güçlendirmiş ya da yeni kaleler inşa etmiştir. Karacahisar Kalesi'nin de bu dönemde onararak güçlendirilen Bizans kalelerinden biri olduğunu giriş cephesindeki izlerden anlaşılmaktadır. Kale giriş kapısının bulunduğu doğu cephesinde ve burçlar üzerinde görülen moloz taş duvar örgüsünün, üç sıra geniş tuğla dizisi ve düzgün kesme taş kaplamanın XII. yüzyıldaki güçlendirme çalışmaları sırasında yapıldığını düşünmekteyiz. Ayrıca, yapılan kazılar sonucu ele geçen ve orta Bizans dönemine tarihlenen birçok küçük buluntu da kalenin Orta Bizans döneminde yoğun bir kullanımı olduğunu göstermektedir.

Karacahisar Kalesi'nin 1288 yılında Osman Bey tarafından savaşarak fethedilmesiyle kalenin Türk dönemi yerleşimi başlamıştır. Fetihden sonra, kalede hızlı ve yoğun bir Türk yerleşimi söz konusu olmuştur. Özellikle kalenin giriş bölümü ve Z alanının kuzeyindeki yoğun yapı izleri bu yerleşimin yoğunluğunu göstermektedir. Bunların yanında, kazılar sonucu ele geçen Erken Osmanlı dönemine tarihlenen sikkeler ve XVI. yüzyıla tarihlenen seramik buluntuların çok yoğun bir şekilde görülmesi bu düşünceyi doğrulamaktadır.

Giriş bölümünde yapılan kazılar neticesinde, kuzey güney doğrultusunda uzanan ve kalenin giriş kapısına paralel olarak yapılan iki sur duvarı ortaya çıkarılmıştır. Bu iç sur duvarlarının ve bu sur duvarlarına yaslanan ve birbirine bitişik olarak yapılan mekanların Türk dönemi yapısı olduğu düşünülmektedir.

Giriş bölümünün batısında yer alan birinci surun güney ve kuzey kanadında yer alan X ve Y alanlardaki mekan duvarlarının başlangıç seviyeleri birbirinden farklı kotlarda yapılmıştır. Y kanadındaki sur, iki farklı yerde kırılma yapmaktadır. Y3 nolu mekanın iç surla dayanan duvarında, sonradan kapatıldığı anlaşılan bir kapının varlığı tespit edilmiştir. Bu alanda yer alan mekanların içindeki bölüntü yapan bazı duvarlar, mekan sınırını belirleyen duvarlardan daha üst kotta başlamaktadır. Y alanındaki mekanlarda, giriş bölümündeki diğer mekanlara oranla çok fazla mermer mimari plastik parça kullanılmıştır. Tüm bu bilgiler, bu sur duvarlarının ve ona bağlı mekanların, farklı

zamanlarda işleve göre şekillendiği ve farklı evrelere ait olduğu düşüncesindeyiz. Bu çıkarımlar, L ve V alanları için de geçerlidir.

Karacahisar ile ilgili yapılan daha önceki yayınlarda, Fatih Sultan Mehmed'in fermanıyla Karacahisar halkının kaleden, aşağıda Porsuk Çayı'nın kenarında yer alan Karacaşehir Köyü'ne yerleştiği yönünde bilgiler bulunmaktadır. Buna karşın son kazılarda ele geçen buluntular, kaledeki yaşamın tam anlamıyla bitmediğini göstermektedir. Özellikle 1621-1622 yılına tarihlenen Osmanlı sikkesi, 1585-1634 yılları arasına tarihlenen Alman jetonu ve XVII-XIX. yüzyıla tarihlenen tütün lüleleri gibi buluntular, bu görüşü doğrulamaktadır.

Osmanlı kronikleri, kalede Bizans dönemine ait bir kilisenin olduğu ve bu kilisenin, kalenin fethinden sonra mescide çevrildiği bilgisini vermektedir. Ancak, kalede bu güne kadar yapılan kazılar neticesinde, henüz ibadet işlevinin gerçekleştiği böyle bir mekan bulunamamıştır.

2011-2014 yılları arasında Karacahisar Kalesi'nde gerçekleştirilen kazılar sonucunda toplam 1467 adet küçük buluntu envanterlenmiştir. Bunlardan Ahşap, 8 adet; Kemik, 27 adet; Taş, 136 adet; Cam, 112 adet; Sikke, 244 adet; Metal, 731 adet ve Seramik ise 209 adettir.

Ahşap buluntuların çok az sayıda gelmesi, doğal koşulların etkisinden kaynaklı tahrip ve yok olduğunu düşündürmektedir. Bunun yanında ahşabın dayanıksız olması ve çabuk yanması gibi etmenler de etkili olmuş olabilir.

Karacahisar Kalesi kazı çalışmaları sonucunda ele geçen kemik buluntuların, Y ve Z alanında diğer alanlara göre daha yoğunlukta olduğu görülmektedir. Kemik buluntular, ahşap buluntulara oranla sayıca biraz daha fazladır. Bıçak sapı, imame, zar ve yüzük türü buluntulardan yola çıkarak günlük kullanıma yönelik objeler olduğu düşünülebilir. Bu kemik buluntulardan süs objelerinin bazılarının üzerinin kazıma ve kakma tekniği ile işlendiği görülmektedir.

Karacahisar Kalesi kazı çalışmaları sırasında ele geçen lülelerin bir tanesi hariç diğerleri pişmiş toprak malzemeyle yapılmıştır ve çoğu kırıktır. Alanlara genellikle eşit dağılmıştır. Bu lülelerin çoğu basit formlu, kırmızı ve sarı hamurludur. Tütün içmek için kullanılan bu lülelerin üzerine kazıma tekniğinde geometrik bezemeler yapılmıştır. Bu lülelerin üzerinde, tarihlendirmeye ilişkin herhangi bir veri bulunmamaktadır. Buna karşın Karacahisar Kalesi lüle örneklerinin Anadolu'daki benzerlerinden ve tütünün

Osmanlı devletindeki kullanım yıllarından yola çıkarak, XVII-XIX. yüzyıllar arasında yapılmış olduğu düşünülebilir.

Yapılan kazılar sonucunda seramikten yapılmış hayvan figürlü oyuncak buluntular dikkat çekicidir. Z alanında yoğunluk gösteren oyuncaklar koç, at, köpek ve koyun gibi hayvanların formunda yapılmıştır. Düdük olarak kullanılan ve kısmen sağlam olan koyun formu oyuncak dışında, diğerlerinin sadece baş kısımları sağlam olarak kaldığından işlevini saptamak mümkün olmamıştır. Ama büyük olasılıkla Osmanlı döneminde çocuklar için yapılmış oyuncaklar olduğu düşüncesindeyiz.

Yapılan kazılar neticesinde ele geçen ağırşaklar, alanlara neredeyse eşit dağılmıştır. Seramik, metal ve taştan yapılmış olan bu ağırşaklar, kalede yün eğirme, örgü ve dokuma gibi unsurların varlığına işaret etmektedir.

Karacahisar Kalesi kazılarında ele geçen taş buluntular; Y ve V alanlarında yoğunluk göstermektedir. Tanımlanabilen taş buluntulardan oyun taşları ve mimari plastik parçalar sayıca daha fazladır. Lüle taşından yapılmış bir pipo ve silindirik gövdeli ve üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış geometrik bezemelerin yer aldığı baskı objesi bu buluntular arasında farklı unsurlardır. Ayrıca haç kabartmalı balüsterin, Erken Bizans dönemi örnekleriyle benzerlik göstermesi de kalenin kullanım evrelerine ilişkin önemli veriler sunmaktadır. 2012 yılı kazı çalışmaları sonucunda, Y alanında devşirme olarak kullanılmış mimari plastik parçalar ve fresko parçaları da kalenin Osmanlı dönemi öncesindeki kullanım evrelerine ilişkin önemli ipuçları sağlamaktadır.

Kazı çalışmaları sonucunda ele geçen ok uçlarının, Y ve Z alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Farklı form, ağırlık ve boyutlarda olan ok uçları, Karacahisar Kalesi'ndeki çatışmanın en önemli unsuru olarak düşünülmektedir. Çatışmanın yanında Ortaçağ'da avlanmada da kullanılan ok uçlarının Y alanında sayıca çok az olduğu tespit edilmiştir.

Karacahisar Kalesi'nde cam buluntuların X ve Z alanlarında yoğunluk gösterdiği anlaşılmıştır. Daha çok günlük kullanım kaplarına ait gövde, ağız ve kaide parçalarının yanı sıra takı amacıyla süs objelerinde kullanılan boncukların sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bu cam buluntular, kazı çalışmaları sırasında, sürahi, kadeh ve şişe gibi objelere ait kırık parçalar halinde ele geçmiştir. Ağırlıklı olarak, koyu mavi, çimen ve su yeşili, kahverengi ve koyu yeşil renklerde dir.

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazılarda bulunan sikkeler, kalenin kullanım evrelerine ilişkin yazılı olarak tarih veren tek ve en önemli buluntu grubudur. Sikke yoğunluğu, diğer alanlara oranla çok daha fazla bir şekilde Z alanında görülmektedir. Ayrıca, 5 adet olan Bizans sikkesinin 4 tanesi ve 2 adet Haçlı sikkesi de Z alanında bulunmuştur. Z alanındaki mekanlar, hem sikke yoğunluğu hem de diğer buluntu türlerinin daha nitelikli olmasıyla öbür mekanlardan ayrılmaktadır. X, Z ve V alanlarındaki sikke yoğunluğu, bu mekanların sürekli ve yoğun bir şekilde kullanıldığının da işareti olarak düşünülebilir.

Karacahisar Kalesinde bulunan sikkeler, daha çok bakırdan yapılmıştır. Bu sikkelerdeki yazının sikkeye uygulanışı, noktalı ve noktasız daire ve yarım daire bordür gibi unsurlar bakımından, özellikle İlhanlı, Aydınogulları ve diğer Türk Beylikleri sikkeleriyle çok yakın benzerlikler göstermektedir. Bu benzerlikler, Osmanlı Beyliğinin bu beyliklerle; siyasi, askeri ve ticari ilişkiler içinde olduğunu da düşündürmektedir. Okunabilen sikkelerin verdiği önemli ip uçlarından yola çıkarak Karacahisar Kalesinde, IX. yüzyıl ile XV. yüzyıl arasında yoğun bir iskan olduğu düşünülebilir. Sikkelerin ve diğer buluntuların değerlendirilmesi sonucunda XV. yüzyıldan sonra kalenin kullanımının azaldığı ileri sürülebilir.

Karacahisar Kalesi'nde ele geçen sikkelerde, Erken dönem Osmanlı sikkelerinde olduğu gibi sikkenin malzemesi, formu açısından ve yazı, geometrik ve bitkisel kompozisyonun uygulanışı bakımından çok büyük farklılıklar görülmemektedir. Erken Dönem Osmanlı sikkelerindeki bu durum, Anadolu'daki XIII, XIV ve XV. yüzyılların ortasına değin iç içe geçmiş çeşitli kültürel zenginliğin bir göstergesi sayılabilir.

Ticaretin temel unsuru olan sikke, ticari bir değişim aracı olmaktan çok basıldığı dönemin ekonomik, sosyal, dini ve kültürel yapısını yansıtan, bir nevi belge özelliği taşımaktadır. Sikkeler, neredeyse her dönemde belge niteliğinin yanı sıra ait olduğu hükümdarlığın sembolü de olmuştur. Osmanlı devletinde, diğer İslam devletlerinde olduğu gibi tahta çıkan sultan ilk olarak kendi adına sikke bastırmıştır. Osmanlı kroniklerinde Osman Bey'in Karacahisar Kalesi'nde sikke bastırıldığı yönünde bilgiler verilmektedir. Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılları arasındaki kazılarda Osman Bey adına kesilmiş bir sikke bulunamamıştır.

Karacahisar Kalesindeki kazılar sonucu ele geçen metal buluntular diğer buluntu türlerine oranla en çok çeşitlilik gösteren grubu oluşturmaktadır. Bu metal buluntuların

X ve Z alanlarında yoğunluk gösterdiği görülmektedir. Daha çok ok ucu, bıçak ucu ve ahşap ile ilişkili unsurların yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Kazılan alanlarda, irili ufaklı bol miktarda çivi, raptiye, menteşe, halka, kanca, gibi örneklerin mekanlarda dağınık bir şekilde ve sayıca çok fazla bulunması, ahşap üzerine uygulanan metal unsurların çok yoğun olduğunu göstermektedir.

Karacahisar Kalesi 2011-2014 yılı kazı sezonlarında ele geçen en yoğun buluntu grubu seramiklerdir. Seramik buluntuların X ve Z alanlarında diğer alanlara göre daha yoğun olduğu görülmektedir. Hayvan figürlü seramik oyuncakların Z alanında diğer alanlara oranla çok fazla olduğu görülmektedir. Buna karşın tüm ve tüme yakın kapların alanlara neredeyse eşit dağıldığı görülmektedir.

Bu seramikler önceki yıllarda yapılan kazılarda çıkarılan seramik buluntular ile form, desen, hamur, sır, renk ve kullanım açısından benzerlik göstermektedir.

Kap türlerinden tabak, kase, testi ve pişirme kaplarının sayı bakımından çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kazısı tamamlanan mekanlarda en yoğun olarak ele geçen seramik kaplar; kırmızı hamurlu ve sırsız testi ve kupalar, tek renk yeşil sırlı kase ve tabaklar, tek renk sarı sırlı kase ve tabaklar, mavi-beyaz tabaklar, beyaz hamurlu fincanlar, kahverengi hamurlu pişirme kapları, sarı, yeşil ve kahverengi Sgraffito dekorlu, tabak ve kaselerdir.

Sgraffito bezemeli kaplarda kahverengi bordürlerle çevreli bitkisel ve geometrik motifler çok sık kullanılmıştır. Sgraffito dekorlu kaplarda daha çok, yeşil, sarı ve kahverengi boyalar kullanılmıştır. En sık tekrarlanan motifler, içbükey kenarlı üçgenler, spiraller, ardı ardına sıralanmış birbirini kesen diyagonal çizgilerin oluşturduğu dörtgenler, stilize yaprak ve çiçek desenleridir. Kapların dış yüzleri genellikle sade bırakılmıştır.

Seramik kapların hamuru, sert, gözenekli-gözeneksiz, sık dokulu, yoğun miktarda mika, az miktarda kireç ve taşçık katkıdır. Astar olarak beyaz ve krem astar yoğunlukta kullanılmıştır.

Çalışılan alanlarda bulunan ve XIV.-XVII yüzyıla tarihlenen Milet işi', 'Mavi-Beyaz' ve 'Rodol işi' olarak anılan üretim grupları da ele geçmiştir.

Karacahisar Kalesi 2001-2014 yılları arasındaki kazı çalışmaları sonucunda, 21 adet seramik kabın tamamına yakını ya da çoğunluğu tümlenmeye çalışılmıştır. Bunlar

arasında, testiler, tabaklar, kaseler, pişirme kapları, fincanlar ve bir adet kupa bulunmaktadır.

Kalede yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkan bulgular, kale ve çevresinin muhtemelen Karacaşehir'e taşınan insanlar tarafından tahrip edildiğini, kale surları ve kalede yer alan mimari unsurların, inşaat malzemelerinin, köyde yapılan yeni konutlarda kullandıklarını ve bunun yanı sıra, köy halkının daha basit ihtiyaçlarını, örneğin hayvan otlatma ve barındırma işlevlerini karşılamak için kaledeki mimari bakiyeleri 20. yüzyıla kadar kullandıklarını göstermektedir.

Ekler

Ek.1 Tablolar ve Grafikler

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Kulp	1					1
Ağırşak	1			1		2
Diğer	2		2	1		5
TOPLAM	4		2	2		8

Tablo 1. Karacahisar Kalesi Ahşap Buluntu Tablosu

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Yüzük		1	5	1	1	8
Ustura	1					1
İmame	1					1
Zar			1			1
Düğme			1			1
Bıçak sapı				1	1	2
Diğer	2	5	3	1	2	13
TOPLAM	4	6	10	3	4	27

Tablo 2. Karacahisar Kalesi Kemik Buluntu Tablosu

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Mimari plastik	3	17		2	1	23
Oyun Taşı	2	5	2	4	17	30
Sapan Taşı		1	8		3	12
Boncuk			1	2	1	4
Lüle taşı					1	1
Pipo	1	1		2	1	5
Ağırşak			1		1	2
Baskı Aleti				1		1
Diğer	6	38	11	2	1	59
Toplam	12	63	23	12	27	136

Tablo 3. Karacahisar Kalesi Kazısı Taş Buluntu Tablosu

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Bilezik Parçası	2	1	1		1	5
Yüzük Parçası					2	2
Küpe	1				1	2
Mozaik Parçası			4	2		6
Boncuk	2	3	8	1	3	17
Kolye Ucu			1			1
Kulp Parçası			1	1	1	3
Boyun Parçası					2	2
Diğer	29	3	27	6	9	74
TOPLAM	34	7	42	10	19	112

Tablo 4. Karacahisar Kalesi Kazısı Cam Buluntu Tablosu

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
İslami	42	30	105	21	38	236
Bizans			4		1	5
Haçlı			2			2
Jeton					1	1
TOPLAM	42	30	111	21	40	244

Tablo 5. Karacahisar Kalesi Kazısı Sikke Buluntu Tablosu

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Ahşap Aksamı	3	1	1	5	7	17
Ok ucu	15	7	30	32	13	97
Yüzük	7		7		2	16
Bıçak Ucu	9	12	2	10	11	44
Bıçak Kını				1		1
Kemer Tokası	3	1	5	3	4	16
Ağırlık	4	2				6
Nal	16	3	3	1	22	45
Kanca				2	4	6
Menteşe	19	3	1	2	2	27
Halka	13	7	6	2	6	34
Törpü		1				1
Raptiye			33			33
Kilit parçası	7	1	1		1	10
Büyük Çivi	1		4	4	3	12
İğne	3		6	1		10
Düğme		1	13		1	15
Küpe					1	1
Kalıp					1	1
Ustura	1			1		2
Kolye ucu		1			2	3
Çuvaldız	1	1	3	6	1	12
Eğe		1		1		2
Kapı sürgüsü	1	1				2
Yüksük	1				2	3

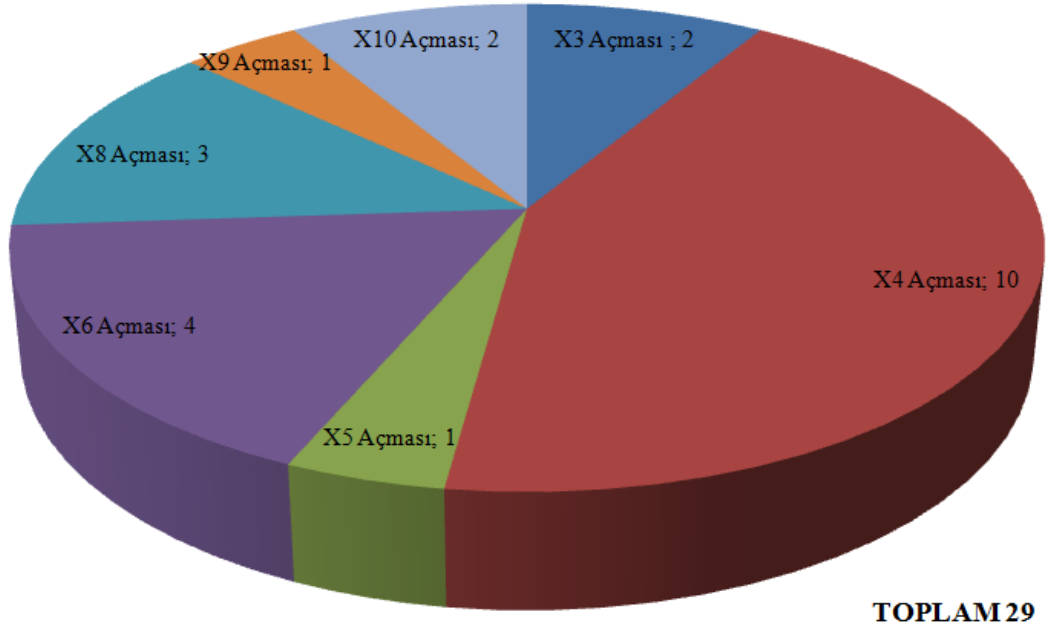
Kulp Parçası		2	1		2	5
Çekiç başı		1				1
Şiş		1		1		2
Çan	1	2	1	1		5
Anahtar	3	1			3	7
Tas				1	1	2
Kap parçası	1				3	4
Mızrak Ucu			1		2	3
Spatula				1	1	2
Diğer	93	54	68	30	39	274
TOPLAM	202	104	186	105	134	731

Tablo 6. Karacahisar Kalesi Kazısı Metal Buluntu Tablosu

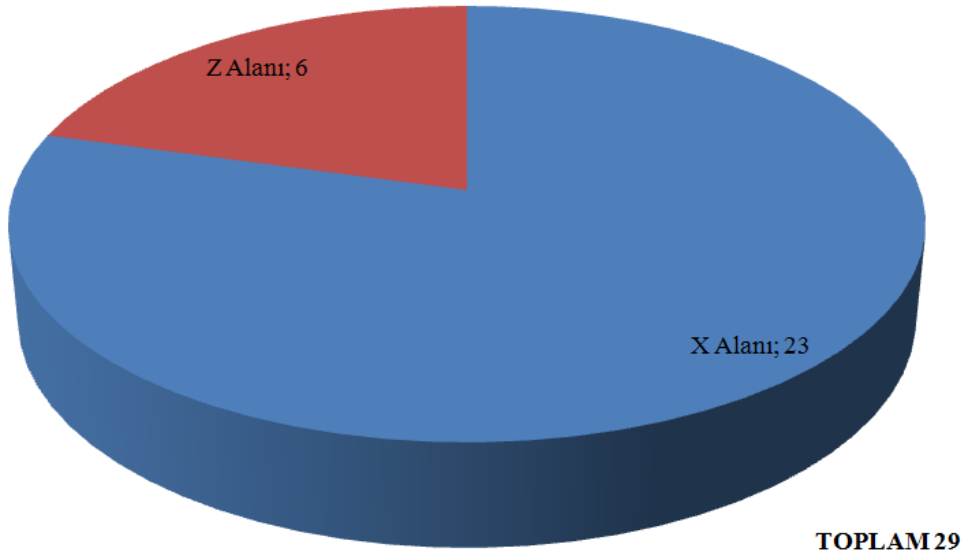

Tür	Kazı Alanı					Sayı
	X	Y	Z	L	V	
Hayvan Figürlü Oyuncak	5	2	13			20
Tüm ve Tüme Yakın Kaplar (Su Testisi, Tabak, Pişirme Kabı, Kase, Kupa)	6	8	2	7	5	28
Tütün Lülesi ve Parçaları	1	2	3	2	2	10
Ağırsak			1		1	2
Pitos Parçaları		4	3	1	2	10
Künk	1			2	2	5
Kapak	1			1	2	4
Kandil Parçası	1				1	2
Kulp	1				4	5
Çini					2	2
Kiremit					3	3
Diğer	49	17	25	10	17	118
TOPLAM	65	33	47	23	41	209

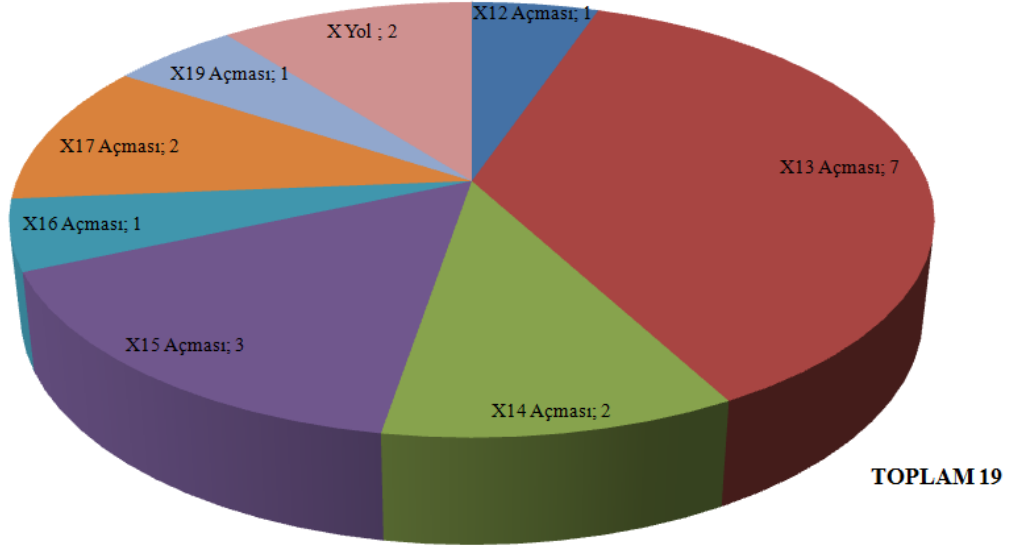
Tablo 7. Karacahisar Kalesi Kazısı Seramik Buluntu Tablosu

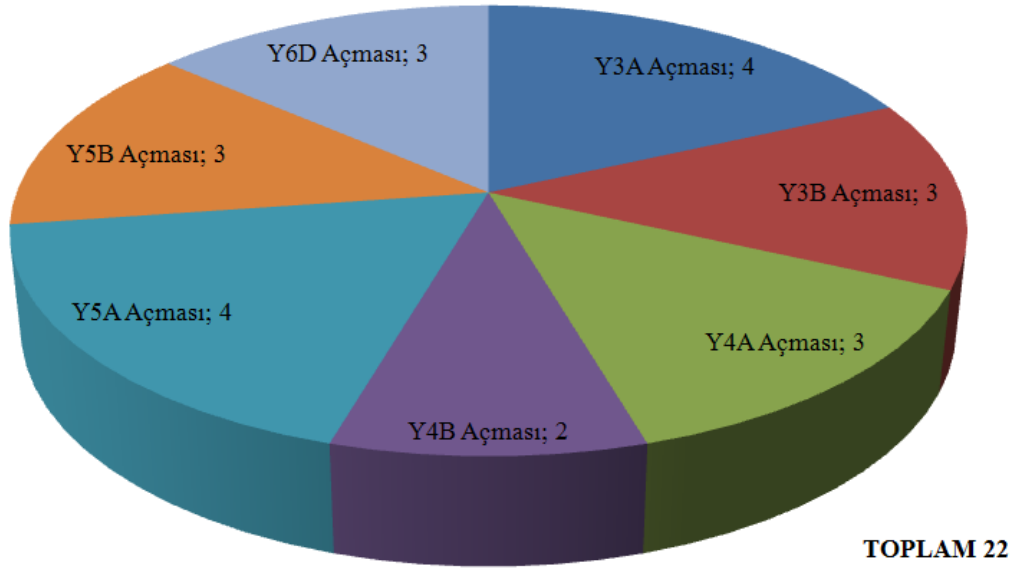
Grafik 1. 2011 Yılı X Alanı Sikke Dağılım Grafiği

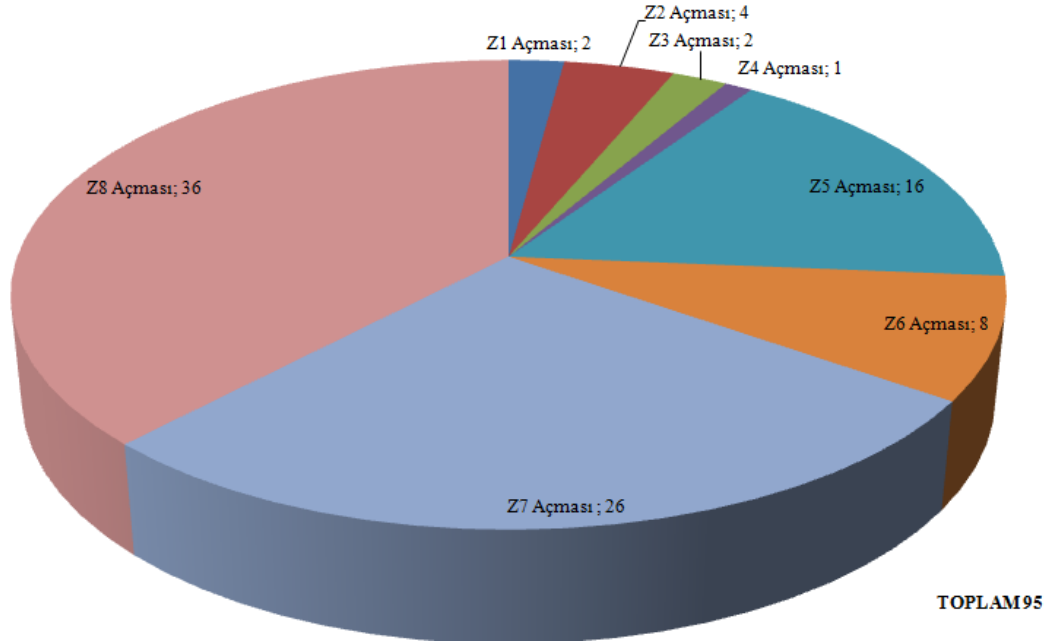
Grafik 2. 2011 Yılı X ve Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği

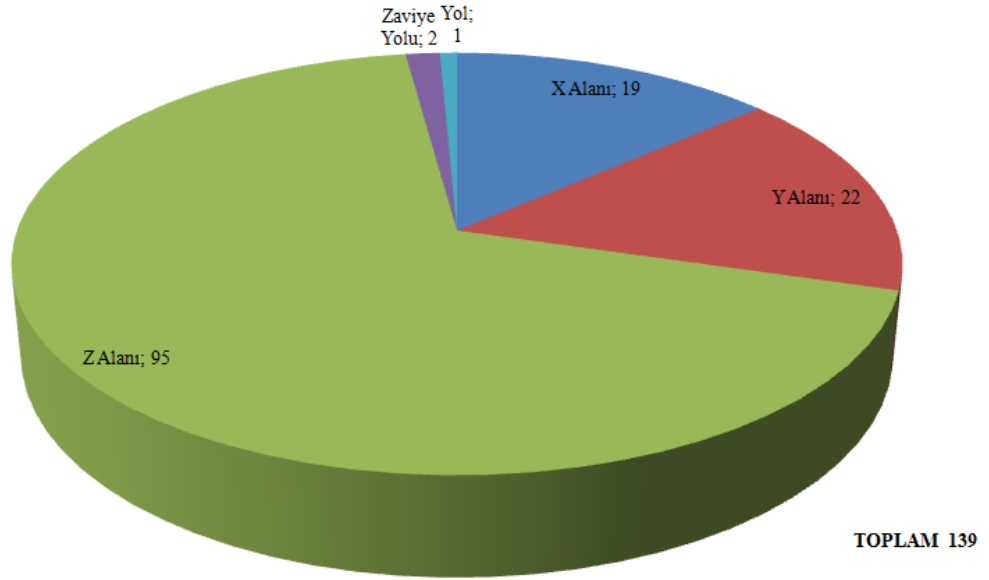
Grafik 3. 2012 Yılı X Alanı Sikke Dağılım Grafiği

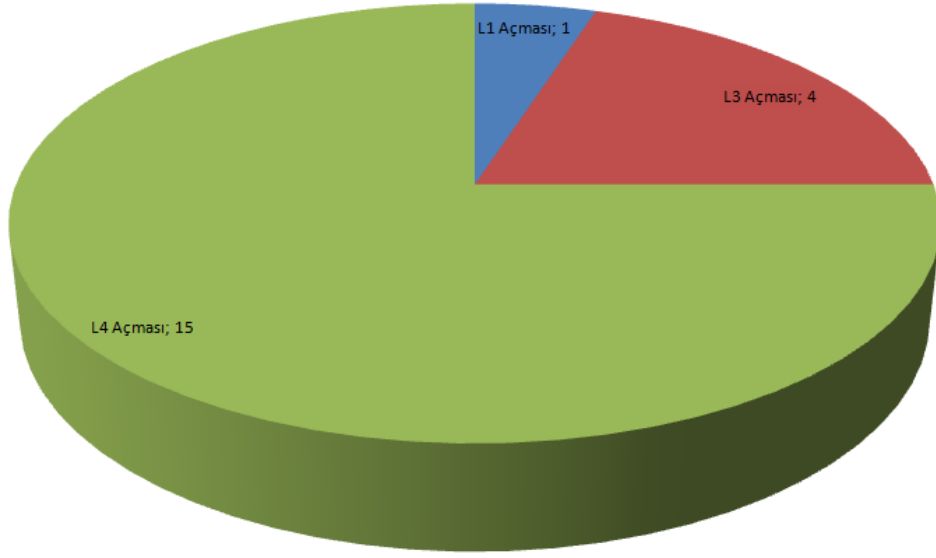
Grafik 4. 2012 Yılı Y Alanı Sikke Dağılım Grafiği

Grafik 5. 2012 Yılı Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği

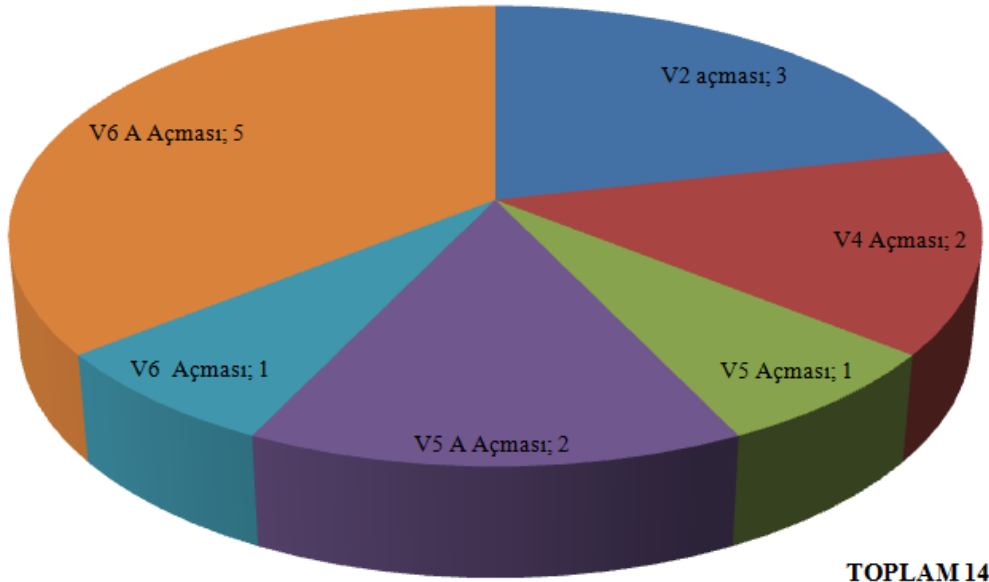

Grafik 6. 2012 Yılı Genel Sikke Dağılım Grafiği

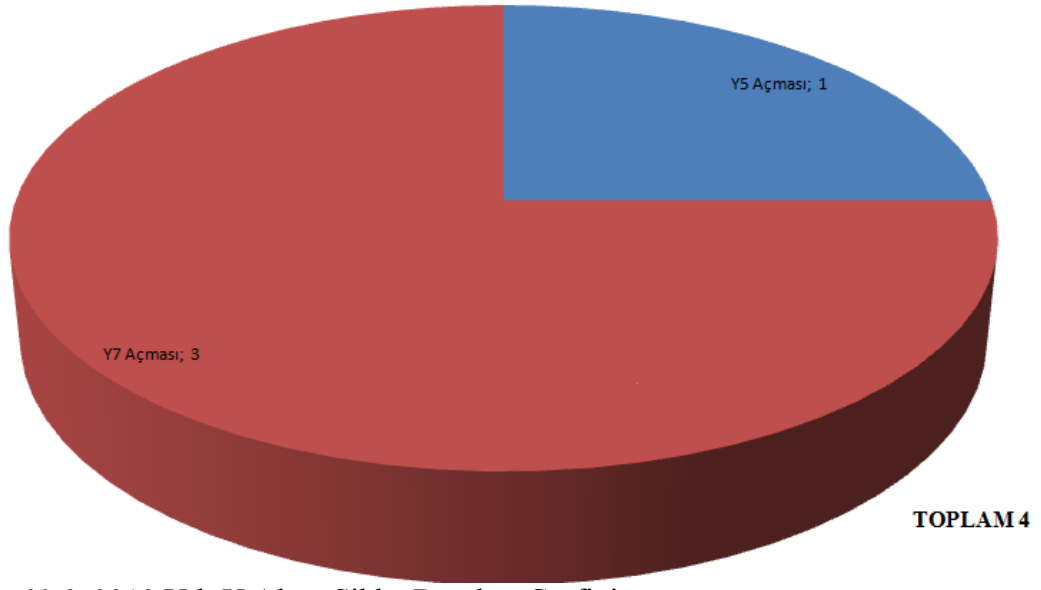
TOPLAM 20

Grafik 7. 2013 Yılı L Alanı Sikke Dağılım Grafiği

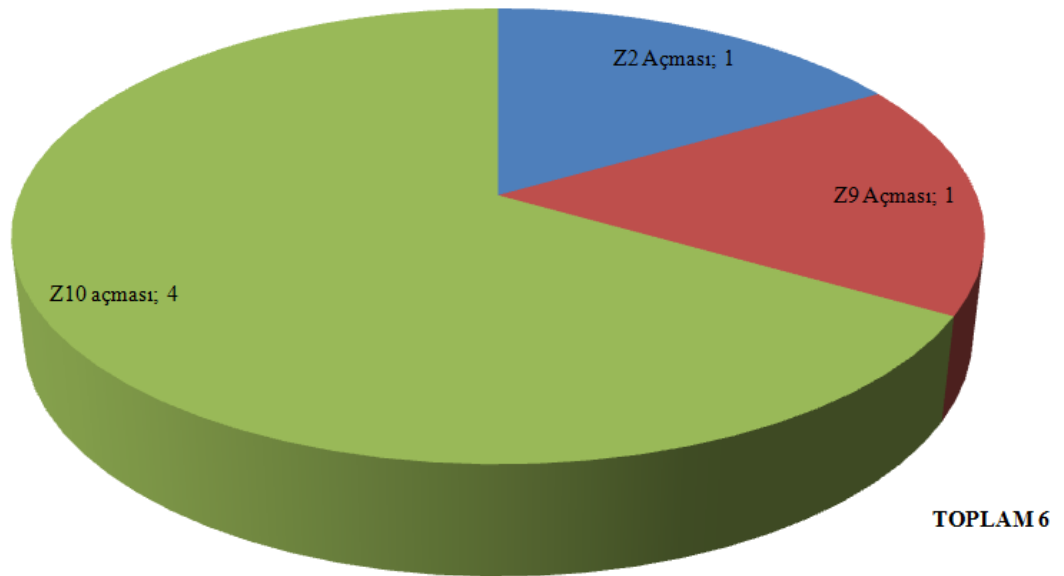

TOPLAM 14

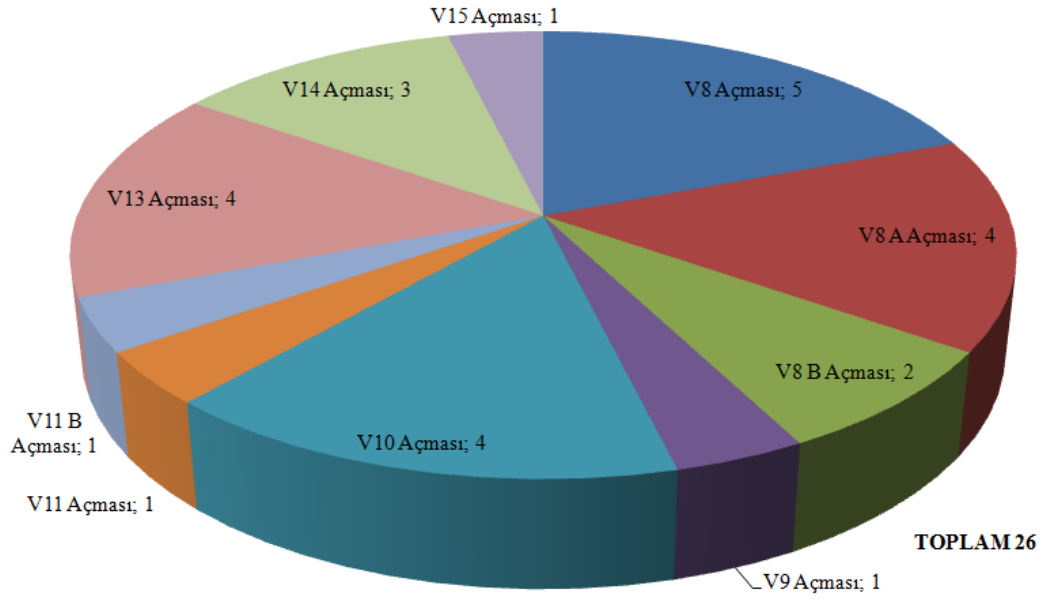
Grafik 8. 2013 Yılı V Alanı Sikke Dağılım Grafiği

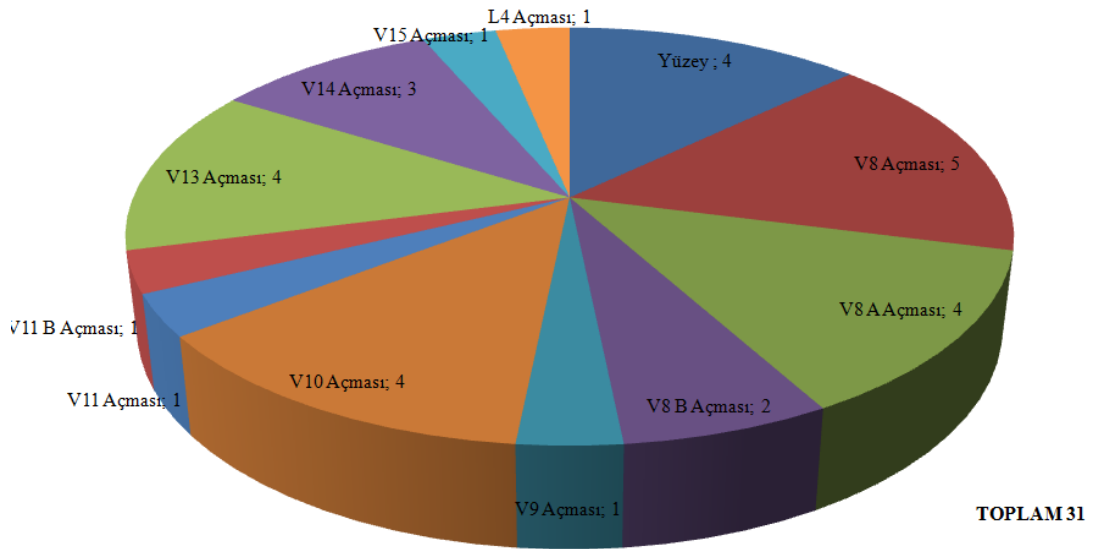
Grafik 9. 2013 Yılı Y Alanı Sikke Dağılım Grafiği

Grafik 10. 2013 Yılı Z Alanı Sikke Dağılım Grafiği

Grafik 11. 2014 Yılı V Alanı Sikke Dağılım Grafiği

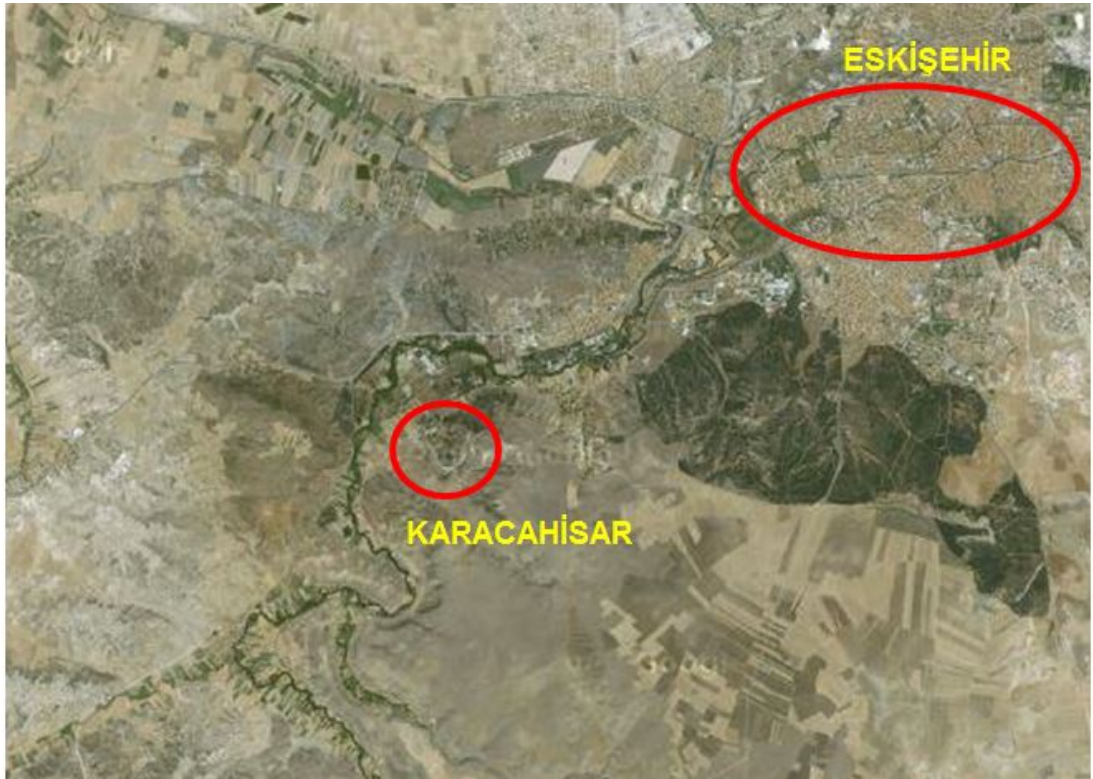

Grafik 12. 2014 Yılı Genel Sikke Dağılım Grafiği

Harita ve Çizimler

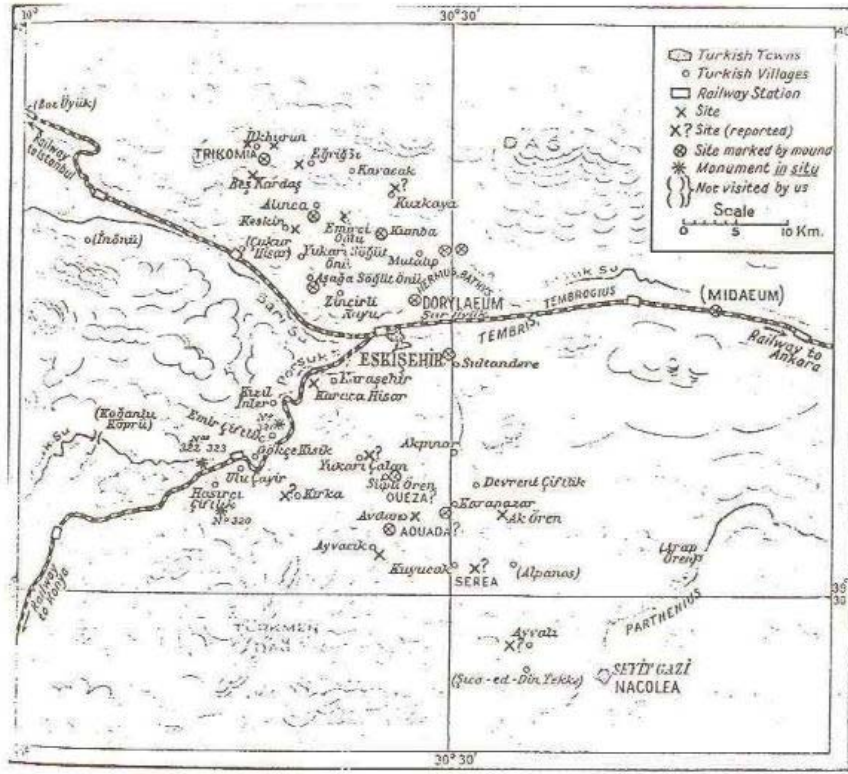

Harita 1. Türkiye Haritası Üzerinde Eskişehir ve Karacahisar Kalesi (https://www.google.com.tr/search?q=bo%C5%9F+iller+haritas%C4%B1&espv=2&biw=1517&bih=714&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0CAYQ_AUoAWoVChMI8PzJ4tquxwIVBFwaCh3oVQ95&dpr=0.9#imgrc=OmS8E1Lt0zwGpM%3A)

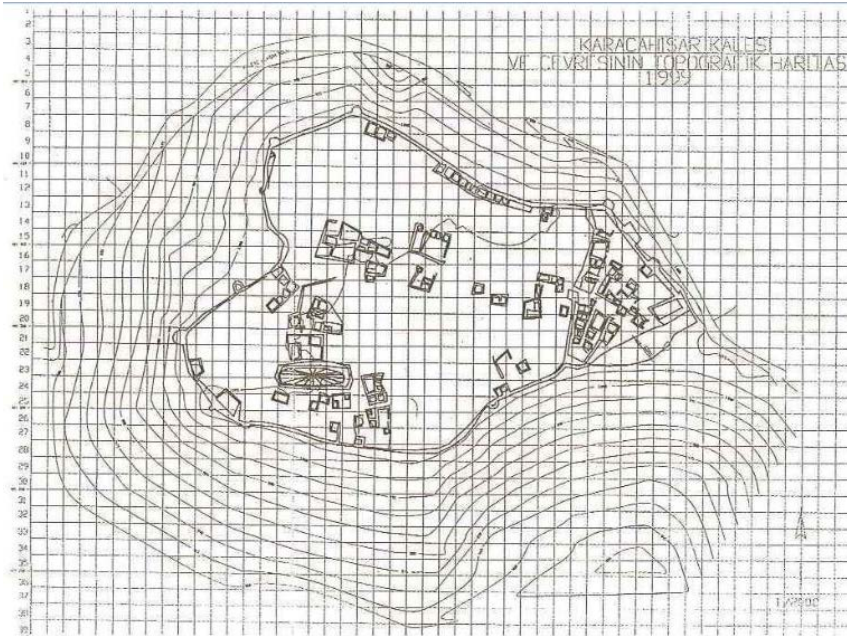

Harita 2. Eskişehir Kent Merkezi ile Karacahisar Kalesini Gösteren Harita (Google Earth)

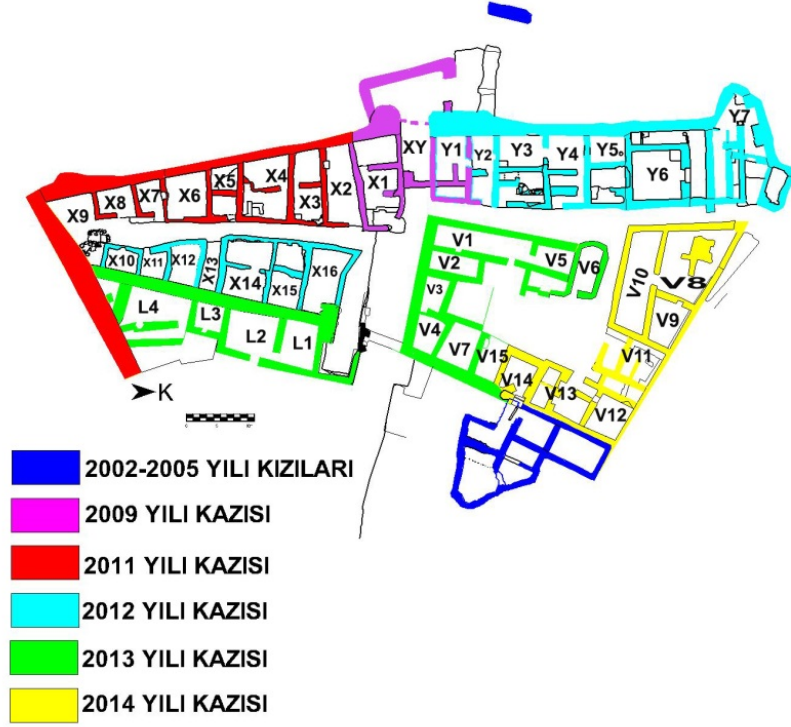

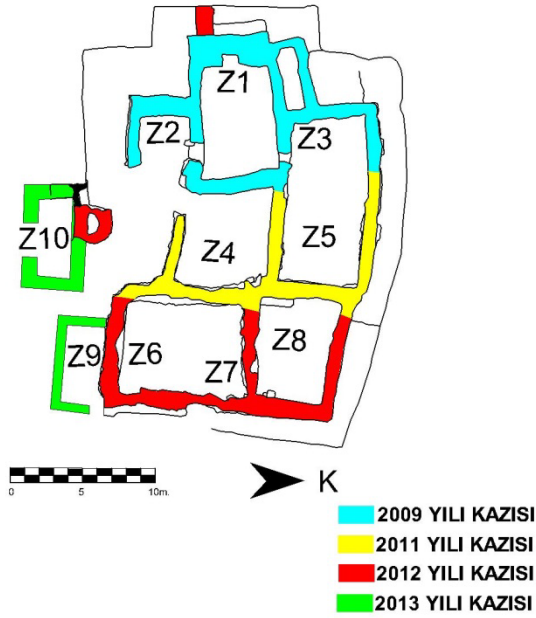
Harita 3. Eskisehir ve Karacahisar'ın Konumu (Parman, 2005)

Harita 4. Karacahisar Kalesi ve Çevresinin Topografik Haritası 1999 (Parman, 2005)

Çizim 1. Karacahisar Kalesi Giriş Bölümü Planı (Ali Gerengi)

Çizim 2. Karacahisar Kalesi Z Alanı Planı (Ali Gerengi)

KARACAHİSAR KALESİ

GİRİŞ KAPISI RESTİTÜSYON DENEMESİ

Çizim 3. Karacahisar Kalesi Giriş Kapısı Restitüsyon Çizimi (Emre Duman)

Resimler

Resim 1. Karacahisar Kalesi Hava Fotoğrafi 2000

Resim 2. Karacahisar Kalesinin Kurulduğu Plato 2013

Resim 3. Karacaşehir Mahallesi 2013

Resim 4. Karacahisar Kalesi'nin Coğrafi Konumu 2013

Resim 5. Karacahisar Kalesi'nin Kuzeyden Görünüşü 2013

Resim 6. X ve Y Alanları Kazı Çalışmaları Öncesi Durumu 2009

Resim 7. 2009 Yılı Kazıları Sonrası X ve Y Alanlarının Durumu

Resim 8. İç Sur Giriş Kapısının 2009 Kazıları Sonrası Durumu

Resim 9. İç Sur Kapısı Burcu 2009

Resim 10. Z Alanının 2009 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 11. Z Alanının 2011 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 12. Y Alanının 2012 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 13. X Alanı Doğu Bölüm 2012 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 14. X Alanı Genel 2012

Resim 15. X Alanının 2012 Kazıları Sonrası Güneyden Görünümü

Resim 16. Y Alanı Genel 2012

Resim 17. X Alanı Sokak Dokusu 2012

Resim 18. Y Alanı Sur Duvarı Kuzey Ucu 2012

Resim 19. Y Alanı 3 No'lu Mekan Duvarındaki Kapı Sövesi Detay 2012

Resim 20. Y Alanı 4 Nolu Mekan Duvarındaki Ahşap Hatıl Yuvası ve Sıva Örneği 2012

Resim 21. Y Alanı 4 No'lu Mekan'daki Kesme Taş Söveler 2012

Resim 22. Y Alanı 6 No'lu Mekan 2012

Resim 23. Y Alanı 6 No'lu Mekan 2012

Resim 24. Y Alanı 6 No'lu Mekandaki Mermer Döşeme 2012

Resim 25. Y Alanı 6 No'lu Mekandaki Kapı Eşiği 2012

Resim 26. Y Alanı 5 No'lu Mekandaki Tandır 2012

Resim 27. Y Alanı 7 No'lu Mekandaki Burç 2012

Resim 28. Y Alanı Sur Duvarı Hatıl Yuvası 2012

Resim 29. Y Alanı 7 No'lu Mekandaki Mimari Plastik Parçalar 2012

Resim 30. Z Alanı 2012 Kazıları Sonrası Batıdan Görünümü

Resim 31. Z Alanı 2012 Kazıları Sonrası Güneyden Görünümü

Resim 32. V Alanının 2013 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 33. V Alanının 2013 Kazıları Sonrası Durumu

Resim 34. L Alanının 2013 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 35. Giriş Bölümü ve Z Alanı Genel Görünümü 2013

Resim 36. Giriş Bölümü Hava Fotoğrafi 2013

Resim 37. Y Alanı ile V Alanı Arasındaki Sokak Dokusu 2013

Resim 38. L Alanı 4 No'lu Mekan Üçgen Kısım 2013

Resim 39. L Alanı 4 No'lu Mekan Ocak 2013

Resim 40. Z Alanı Hava Fotoğrafi 2013

Resim 41. V Alanının 2014 Kazıları Öncesi Durumu

Resim 42. V Alanının 2014 Kazıları Sonrası Durumu

Resim 43. V Alanı Kuzey Sur Duvarına Bitişik Mekanlar 2014

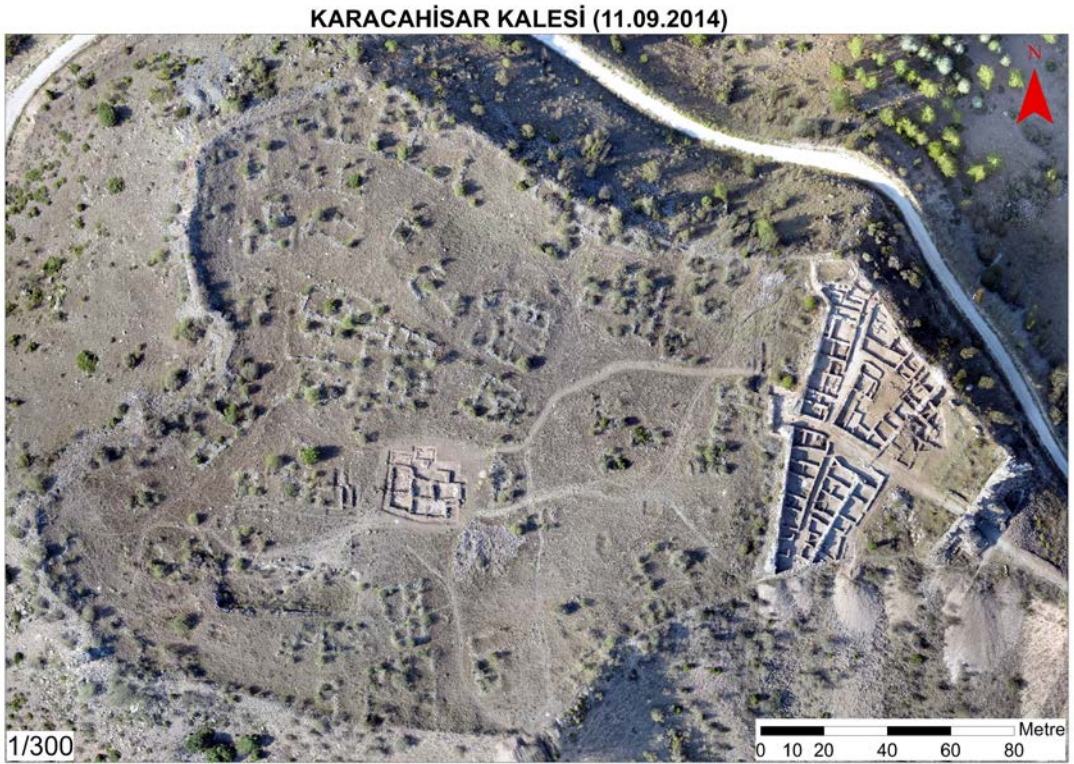

Resim 44. V Alanı Kalın Duvara Bitişik Mekanlar 2014

Resim 45. V Alanı Kuzey Sur Duvarının Temelindeki Tek Sıra Duvar Dizisi 2014

Resim 46. Karacahisar Kalesi Hava Fotoğrafi 2014

Resim 47. Giriş Bölümünün 2014 Kazıları Sonrası Durumu 2014

Resim 48. Duvar Sağlama Çalışması 2014

Resim 49. Kalenin Batı Yönündeki Burç 2014

Resim 50. Kalenin Batı Yönü Sur Duvarındaki Ahşap Hatıllar 2014

Resim 51. Kalenin Güneybatı Yönündeki Burç 2014

Resim 52. Kalenin Güneybatı Yönündeki Burcun Ahşap Hatlı Deliği 2014

Resim 53. X Alanı 2 No'lu Mekandaki Ocak 2012

Resim 54. X Alanı 16 Nolu Mekandaki Ocak 2012

Resim 55. Y Alanı 2 Nolu Mekandaki Ocak 2012

Resim 56. Z Alanı 7 No'lu Mekandaki Ocak 2012

Resim 57. Z Alanı 8 No'lu Mekandaki Ocak 2013

Resim 58. Giriş Duvarı İç Yüzü 2014

Resim 59. Giriş Cephesi Güney Burç 2014

Resim 60. Giriş Cephesi Kuzey Burç 2014

*Resim 61.*Kalenin Batı Yöündeki Sur Duvarı 2014

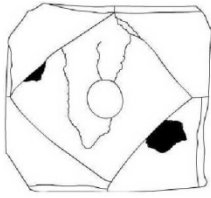
Levha Listesi

	<u>Sayfa</u>
Levha 1. Karacahisar Kalesi Ahşap ve Cam Çizimleri.....	232
Levha 2. Karacahisar Kalesi Kemik ve Metal Çizimleri.....	233
Levha 3. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	234
Levha 4. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	235
Levha 5. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	236
Levha 6. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	237
Levha 7. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	238
Levha 8. Karacahisar Kalesi Ok Ucu Çizimleri.....	239
Levha 9. Karacahisar Kalesi Ok Ucu Çizimleri.....	240
Levha 10. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	241
Levha 11. Karacahisar Kalesi Metal Çizimleri.....	242
Levha 12. Karacahisar Kalesi Hayvan Figürlü Oyuncak Çizimleri.....	243
Levha 13. Karacahisar Kalesi Lüle Çizimleri.....	244
Levha 14. Karacahisar Kalesi Taş Çizimleri.....	245
Levha 15. Karacahisar Kalesi Ahşap ve Cam Fotoğrafları.....	246
Levha 16. Karacahisar Kalesi Kemik ve Metal Fotoğrafları.....	247
Levha 17. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	248
Levha 18. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	249
Levha 19. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	250
Levha 20. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	251
Levha 21. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	252
Levha 22. Karacahisar Kalesi Ok Ucu Fotoğrafları.....	253
Levha 23. Karacahisar Kalesi Ok Ucu Fotoğrafları.....	254
Levha 24. Karacahisar Kalesi Sikke Fotoğrafları.....	255
Levha 25. Karacahisar Kalesi Sikke Fotoğrafları.....	256
Levha 26. Karacahisar Kalesi Sikke Fotoğrafları.....	257
Levha 27. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	258
Levha 28. Karacahisar Kalesi Metal Fotoğrafları.....	259
Levha 29. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	260
Levha 30. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	261

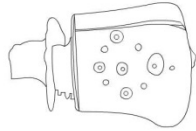
Levha 31. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	262
Levha 32. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	263
Levha 33. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	264
Levha 34. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	265
Levha 35. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	266
Levha 36. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	267
Levha 37. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	268
Levha 38. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	269
Levha 39. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	270
Levha 40. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	271
Levha 41. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	272
Levha 42 .Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	273
Levha 43. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	274
Levha 44. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	275
Levha 45. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	276
Levha 46. Karacahisar Kalesi Seramik Çizim ve Fotoğrafları.....	277
Levha 47. Karacahisar Kalesi Taş Fotoğrafları.....	278
Levha 48. Karacahisar Kalesi Taş Çizim ve Fotoğrafları.....	279
Levha 49. Karacahisar Kalesi Taş Çizim ve Fotoğrafları.....	280
Levha 50. Karacahisar Kalesi Taş Çizim ve Fotoğrafları.....	281

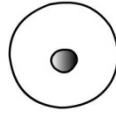
LEVHA 1

Kat. No: 1

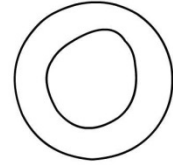
Kat. No: 2

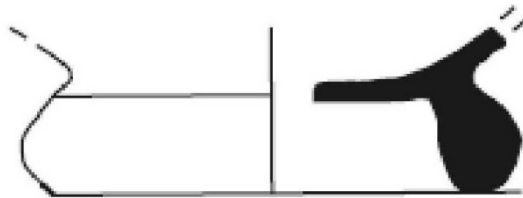
Kat. No: 3

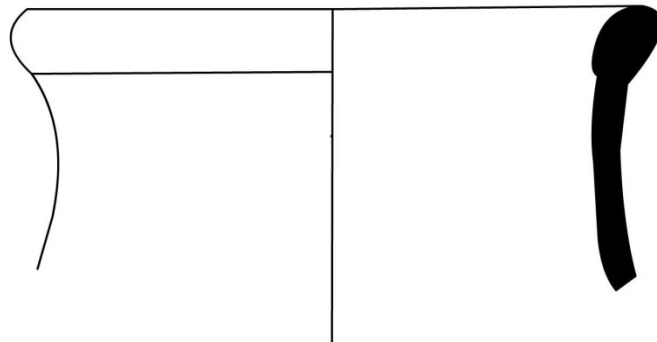
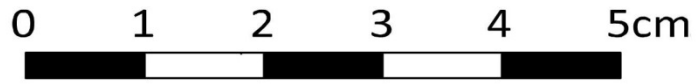
Kat. No: 7

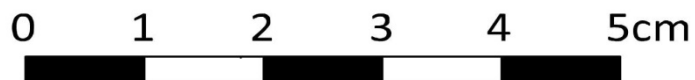
Kat. No: 13

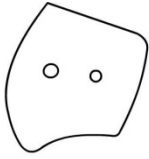
Kat. No: 10

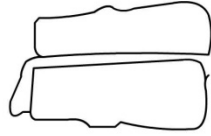
Kat. No: 11

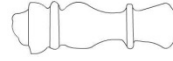
LEVHA 2

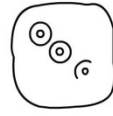
Kat. No: 14

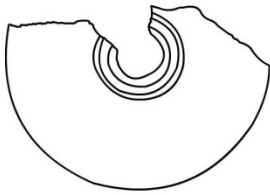
Kat. No: 15

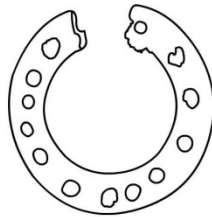
Kat. No: 16

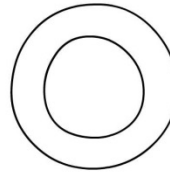
Kat. No: 17

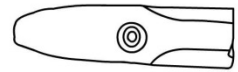
Kat. No: 18

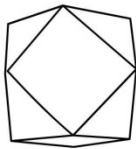
Kat. No: 19

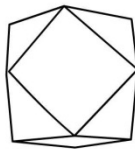
Kat. No: 20

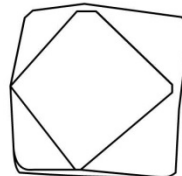
Kat. No: 21

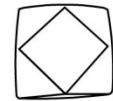
Kat.No: 22

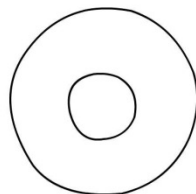
Kat.No: 23

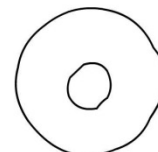
Kat.No: 24

Kat.No: 25

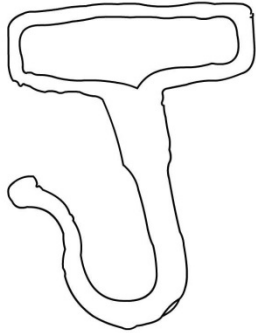
Kat. No: 26

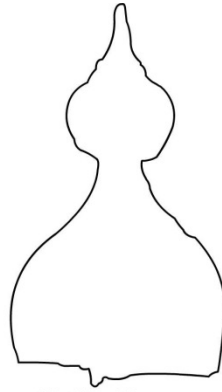
Kat. No: 27

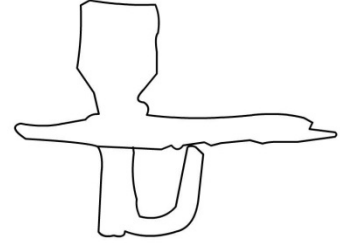
LEVHA 3

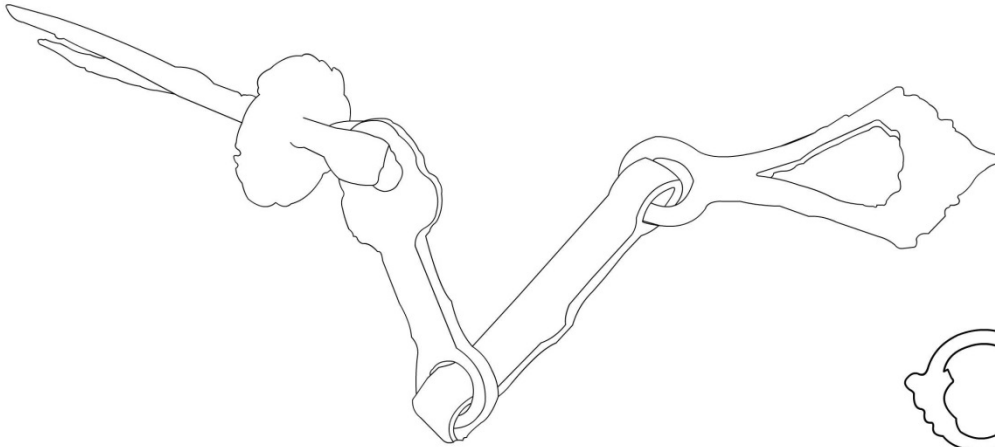
Kat.No: 28

Kat.No: 29

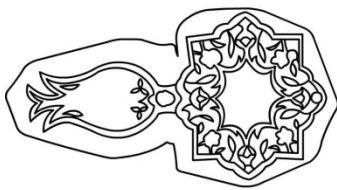
Kat.No: 30

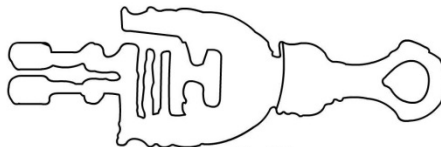
Kat.No: 31

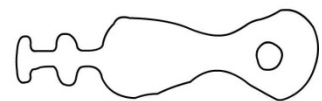
Kat.No: 32

Kat.No: 33

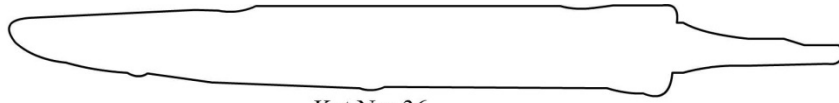
Kat.No: 34

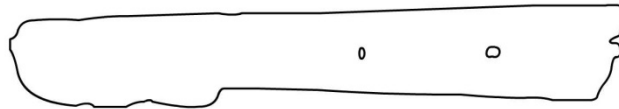
Kat.No: 35

LEVHA 4

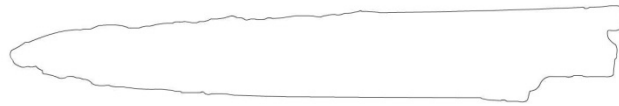
Kat.No: 36

Kat.No: 37

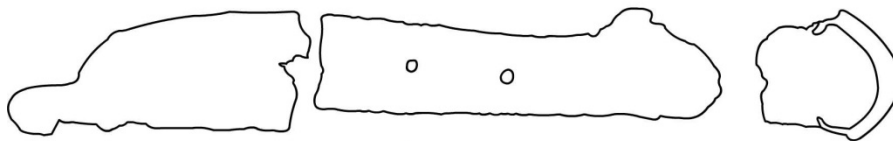
Kat.No: 38

Kat.No: 39

Kat.No: 40

Kat.No: 41

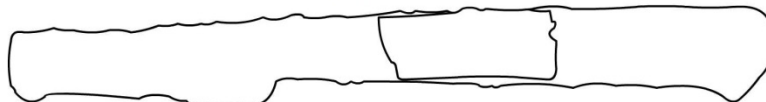
Kat.No: 42

Kat.No: 43

Kat.No: 44

Kat.No: 45

LEVHA 5

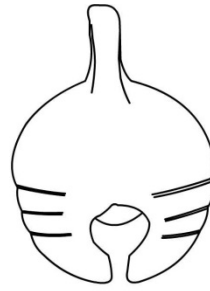
Kat.No: 46

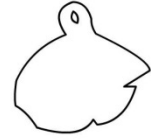
Kat.No: 47

Kat.No: 48

Kat.No: 49

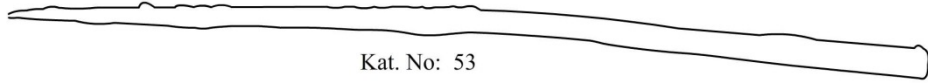
Kat.No: 50

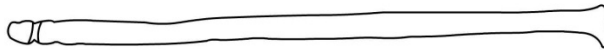
Kat. No: 51

Kat. No: 52

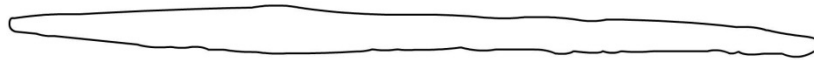
Kat. No: 53

Kat. No: 54

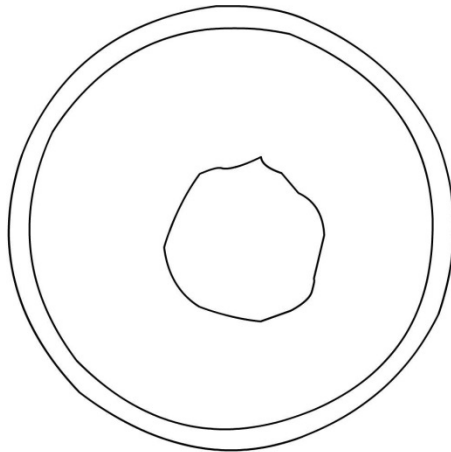
Kat. No: 55

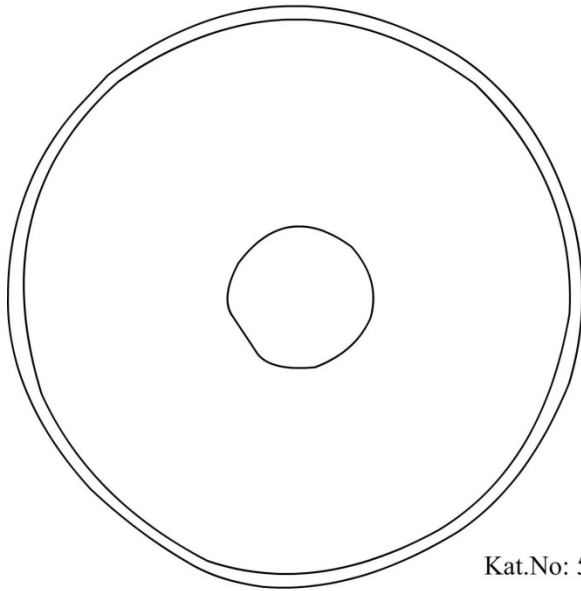
Kat. No: 56

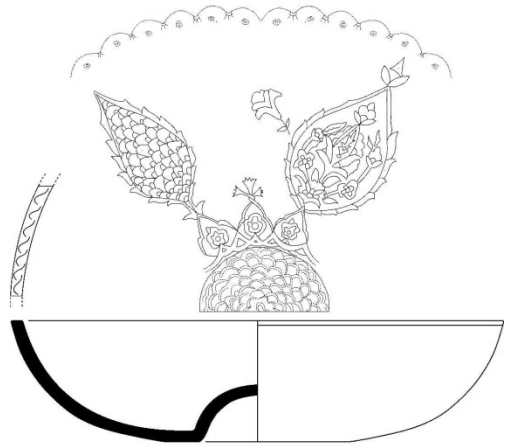
LEVHA 6

Kat.No: 57

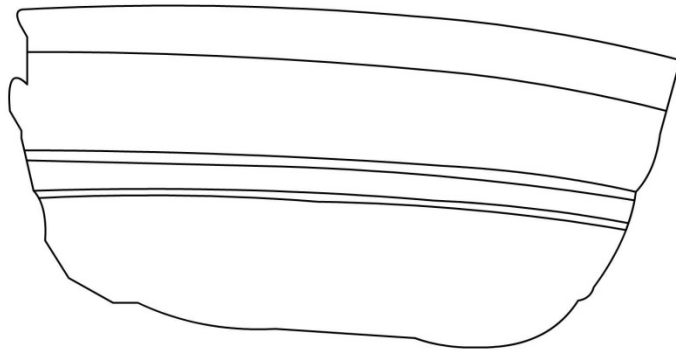

Kat.No: 58

0 1 2 3 4 5cm

0 1 2 3 4 5cm

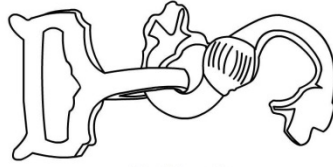
Kat.No: 59

0 1 2 3 4 5cm

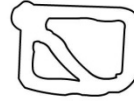
LEVHA 7

Kat.No: 60

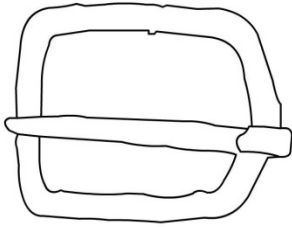
Kat.No: 61

Kat.No: 62

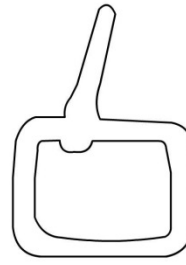
Kat.No: 63

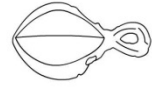
Kat.No: 64

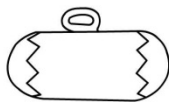
Kat.No: 65

Kat.No: 66

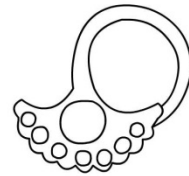
Kat.No: 67

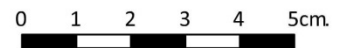
Kat.No: 68

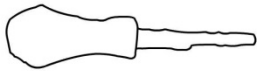
Kat.No: 69

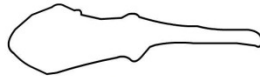
Kat.No: 70

LEVHA 8

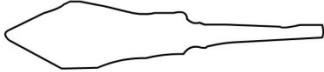
Kat. No: 71

Kat. No: 72

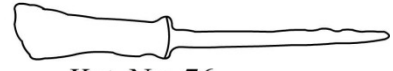
Kat. No: 73

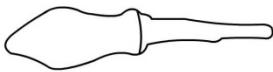
Kat. No: 74

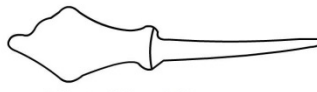
Kat. No: 75

Kat. No: 76

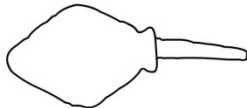
Kat. No: 77

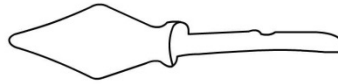
Kat. No: 78

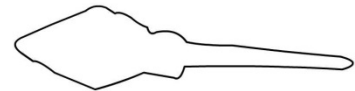
Kat. No: 79

Kat. No: 80

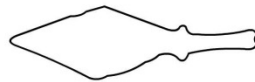
Kat. No: 81

Kat. No: 82

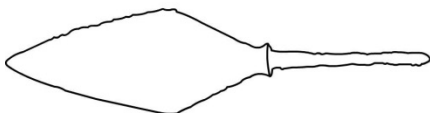
Kat. No: 83

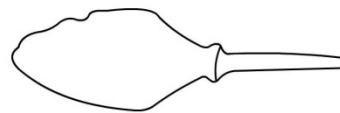
Kat. No: 84

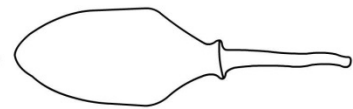
Kat. No: 85

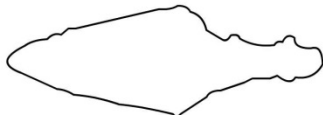
Kat. No: 86

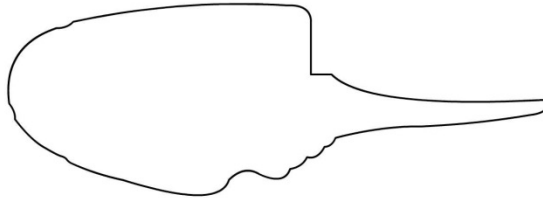
Kat. No: 87

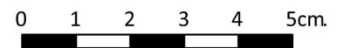
Kat. No: 88

Kat. No: 89

Kat. No: 90

LEVHA 9

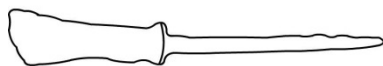
Kat. No: 91

Kat. No: 92

Kat. No: 93

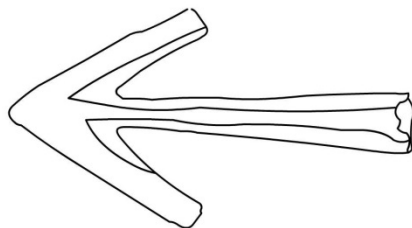
Kat. No: 94

Kat. No: 95

Kat. No: 96

Kat. No: 97

Kat. No: 98

Kat. No: 99

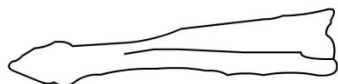
Kat. No: 100

Kat. No: 101

Kat. No: 102

Kat. No: 103

Kat. No: 104

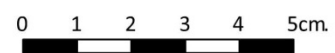
Kat. No: 105

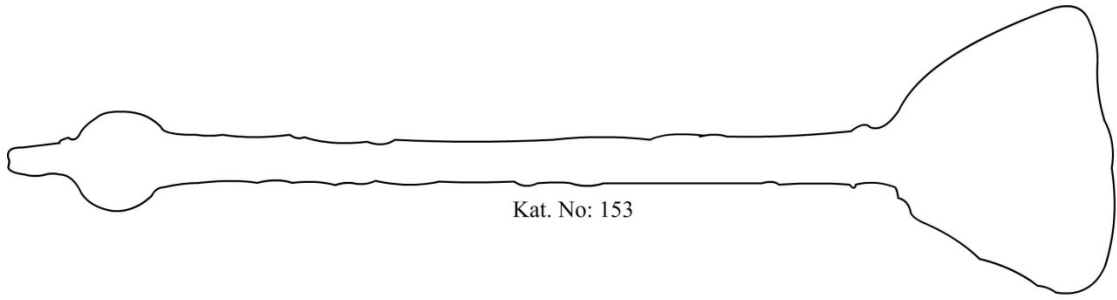
Kat. No: 106

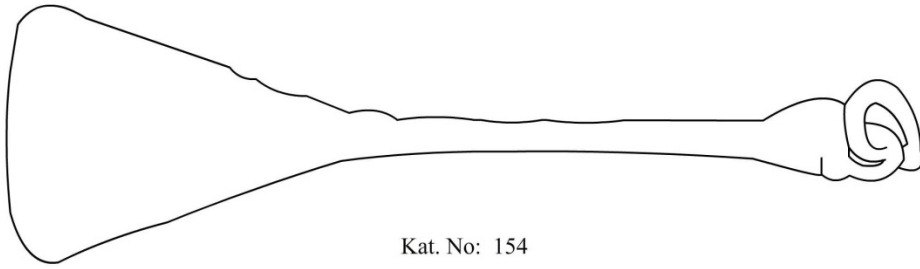
Kat. No: 107

LEVHA 10

Kat. No: 153

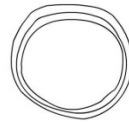
Kat. No: 154

Kat.No: 155

Kat.No: 156

Kat.No: 157

Kat.No: 158

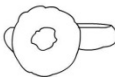
Kat.No: 159

Kat.No: 160

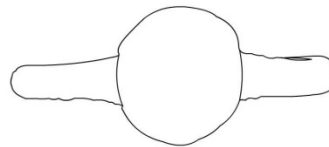
Kat.No: 161

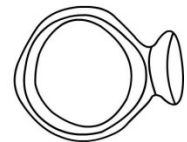
Kat.No: 162

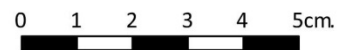
Kat.No: 163

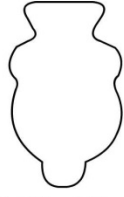
Kat.No: 164

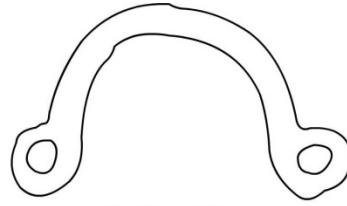
Kat.No: 165

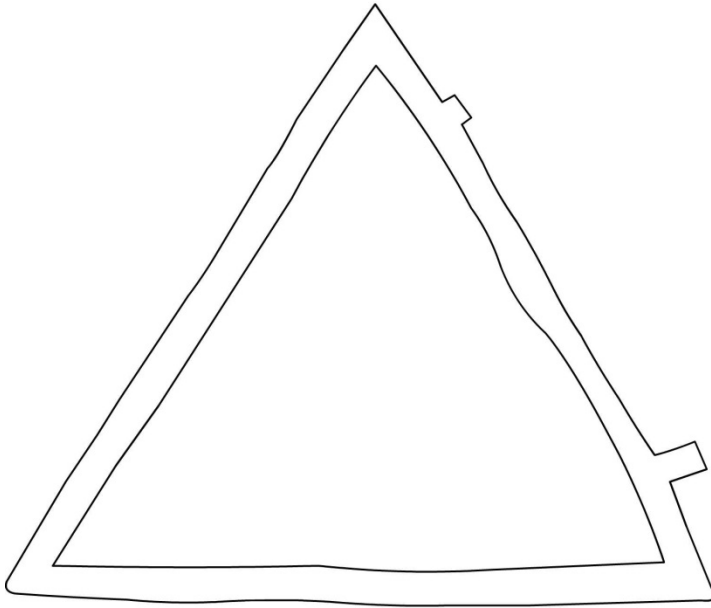
LEVHA 11

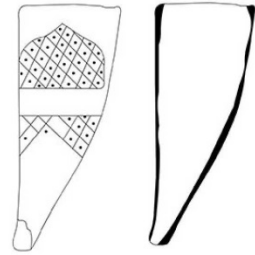
Kat.No: 166

Kat.No: 167

Kat.No: 168

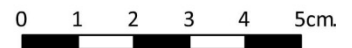
Kat.No: 169

Kat.No: 170

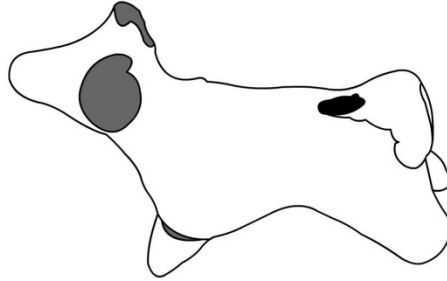
Kat.No: 171

LEVHA 12

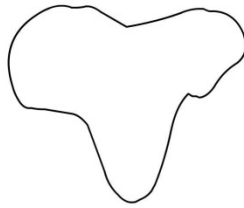
Kat. No: 182

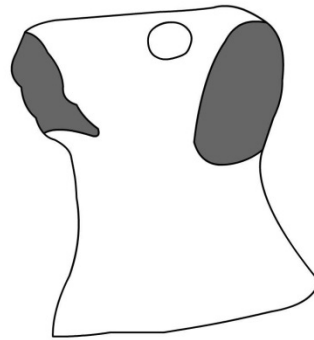
Kat. No: 183

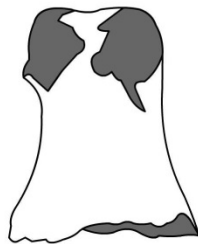
Kat. No: 184

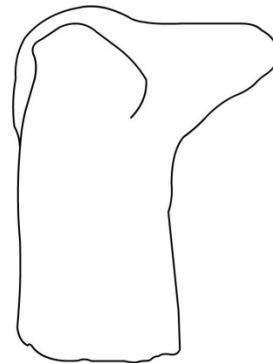
Kat. No: 185

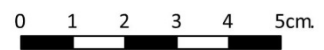
Kat. No: 186

Kat. No: 187

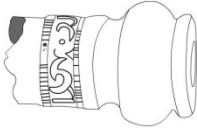

Kat. No: 188

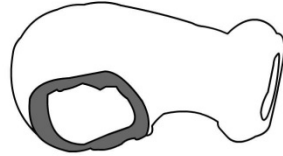

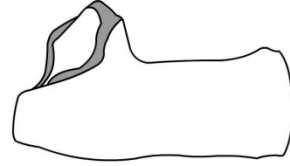
LEVHA 13

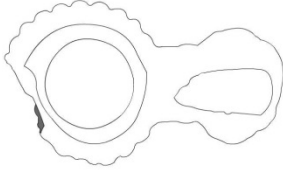
Kat No: 232

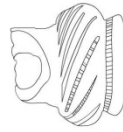
Kat No: 233

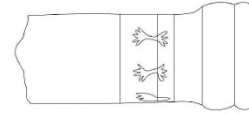
Kat No: 234

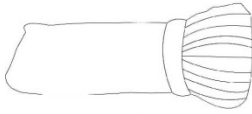
Kat No: 235

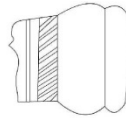
Kat No: 236

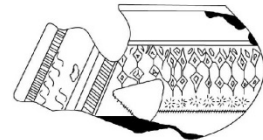
Kat No: 237

Kat No: 238

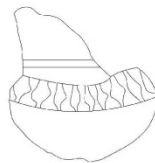
Kat No: 239

Kat No: 240

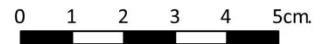
Kat No: 241

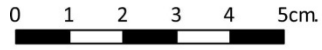
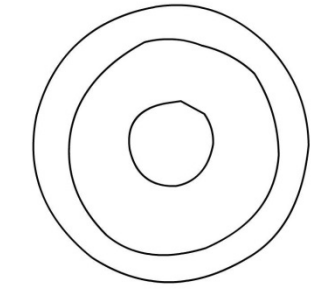
Kat No: 242

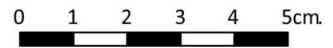
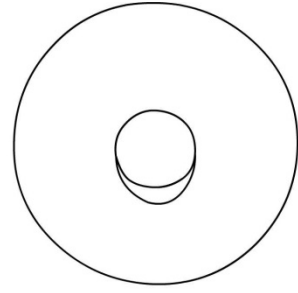
Kat No: 243

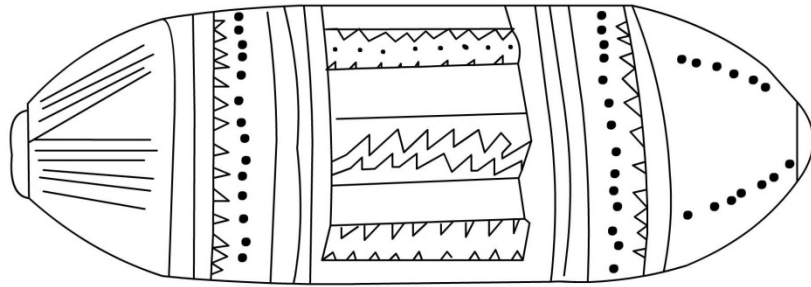
LEVHA 14

Kat No: 252

Kat No: 253

Kat No: 254

LEVHA 15

Kat No: 1

Kat No: 2

Kat No: 3

Kat No: 4

Kat No: 5

Kat No: 6

Kat No: 7

Kat No: 8

Kat No: 9

Kat. No: 10

Kat. No: 11

Kat. No: 12

Kat. No: 13

LEVHA 16

Kat. No: 14

Kat. No: 15

Kat. No: 16

Kat. No: 17

Kat. No: 18

Kat. No: 19

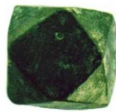
Kat No: 20

Kat No: 21

Kat.No: 22

Kat.No: 23

Kat.No: 24

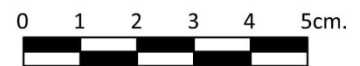
Kat.No:25

Kat No: 26

Kat No: 27

LEVHA 17

Kat.No: 28

Kat.No: 29

Kat.No: 30

Kat.No: 31

Kat.No: 32

Kat.No: 33

Kat.No: 34

Kat.No: 35

LEVHA 18

Kat.No: 36

Kat.No: 37

Kat.No: 38

Kat.No: 39

Kat.No: 40

Kat.No: 41

Kat.No: 42

Kat.No: 43

Kat.No: 44

Kat.No: 45

Kat.No: 46

Kat.No: 47

Kat.No: 48

Kat.No: 49

Kat.No: 50

Kat.No: 51

Kat.No: 52

Kat.No: 53

Kat.No: 54

Kat.No: 55

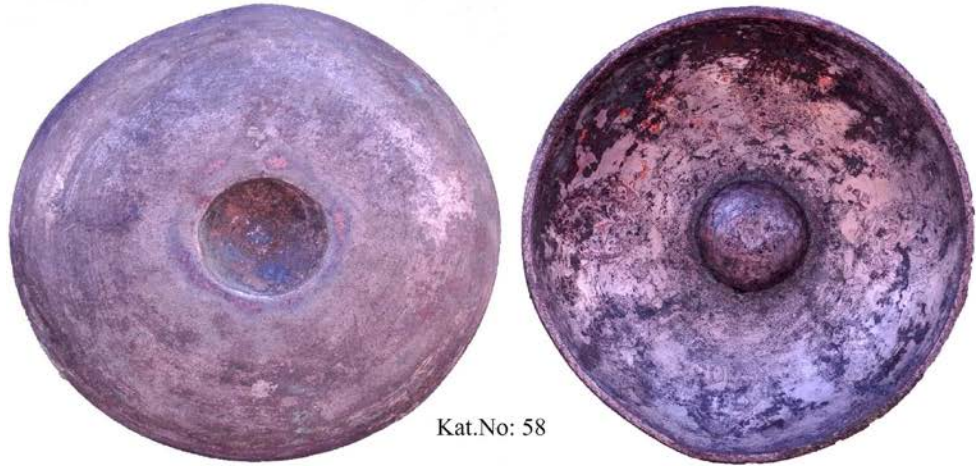
Kat.No: 56

Kat.No: 57
0 1 2 3 4 5cm.

Kat.No: 58
0 1 2 3 4 5cm.

Kat.No:59
0 1 2 3 4 5cm.

LEVHA 21

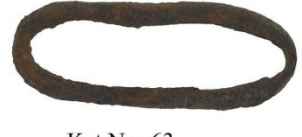
Kat.No: 60

Kat.No: 61

Kat.No: 62

Kat.No: 63

Kat.No: 64

Kat.No: 65

Kat.No: 66

Kat.No: 67

Kat.No: 68

Kat.No: 69

Kat.No: 70

LEVHA 22

Kat. No: 71

Kat. No: 72

Kat. No: 73

Kat. No: 74

Kat. No: 75

Kat. No: 76

Kat. No: 77

Kat. No: 78

Kat. No: 79

Kat. No: 80

Kat. No: 81

Kat. No: 82

Kat. No: 83

Kat. No: 84

Kat. No: 85

Kat. No: 86

Kat. No: 87

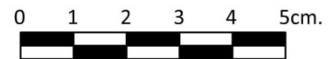
Kat. No: 88

Kat. No: 89

Kat. No: 90

LEVHA 23

Kat. No: 91

Kat. No: 92

Kat. No: 93

Kat. No: 94

Kat. No: 95

Kat. No: 96

Kat. No: 97

Kat. No: 98

Kat. No: 99

Kat. No: 100

Kat. No: 101

Kat. No: 102

Kat. No: 103

Kat. No: 104

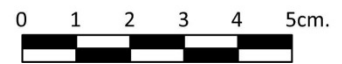
Kat. No: 105

Kat. No: 106

Kat. No: 107

LEVHA 24

Kat. No: 108

Kat.No: 109

Kat. No: 110

Kat. No: 111

Kat. No: 112

Kat. No: 113

Kat. No: 114

Kat. No: 115

Kat. No: 116

Kat. No: 117

Kat. No: 118

Kat.No: 119

Kat. No: 120

Kat. No: 121

Kat. No: 122

Kat.No: 123

Kat. No: 124

Kat. No: 125

Kat.No: 126

Kat. No: 127

Kat. No: 128

LEVHA 25

Kat. No: 129

Kat. No: 130

Kat. No: 131

Kat. No: 132

Kat. No: 133

Kat. No: 134

Kat. No: 135

Kat. No: 136

Kat. No: 137

Kat. No: 138

Kat. No: 139

Kat. No: 140

Kat. No: 141

Kat. No: 142

Kat. No: 143

LEVHA 26

Kat. No: 144

Kat.No: 145

Kat. No: 146

Kat. No: 147

Kat. No: 148

Kat. No: 149

Kat. No: 150

Kat. No: 151

Kat.No: 152

Kat.No: 153

Kat.No: 154

Kat.No: 155

Kat.No: 156

Kat.No: 157

Kat.No: 158

Kat.No: 159

Kat.No: 160

Kat.No: 161

Kat.No: 162

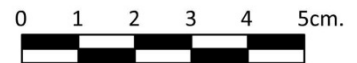
Kat.No: 163

Kat.No: 164

Kat.No: 165

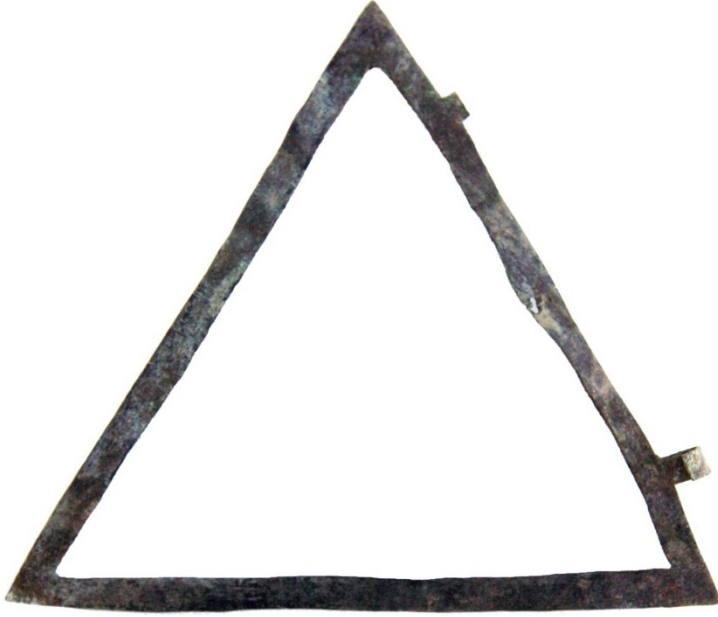
LEVHA 28

Kat.No: 166

Kat.No: 167

Kat.No: 168

Kat.No: 169

Kat.No: 170

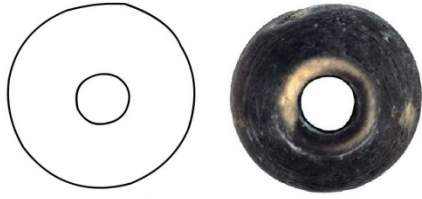
Kat.No: 171

Kat.No: 172

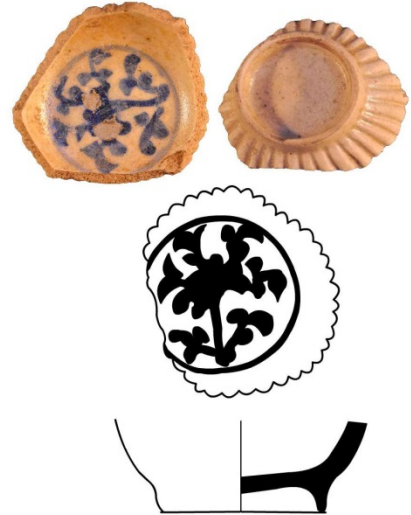
Kat No: 173

Kat No: 174

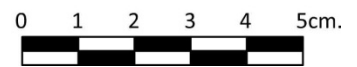
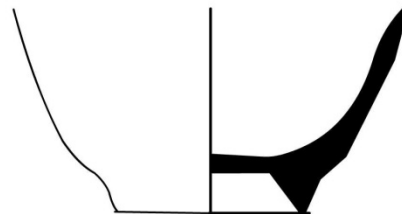
Kat.No: 175

Kat.No: 176

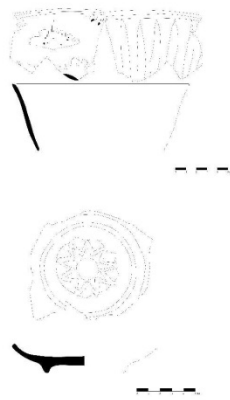
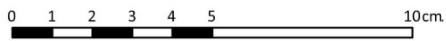
Kat.No: 177

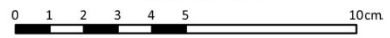
LEVHA 30

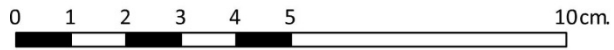
Kat.No: 178

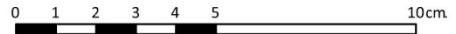
Kat.No: 179

Kat.No: 180

Kat.No: 181

LEVHA 31

Kat No: 182

Kat No: 183

Kat No: 184

Kat No: 185

Kat No: 186

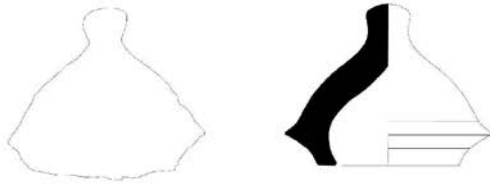
Kat No: 187

Kat No: 188

LEVHA 32

Kat.No: 189

Kat.No: 191

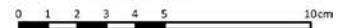

Kat.No:190

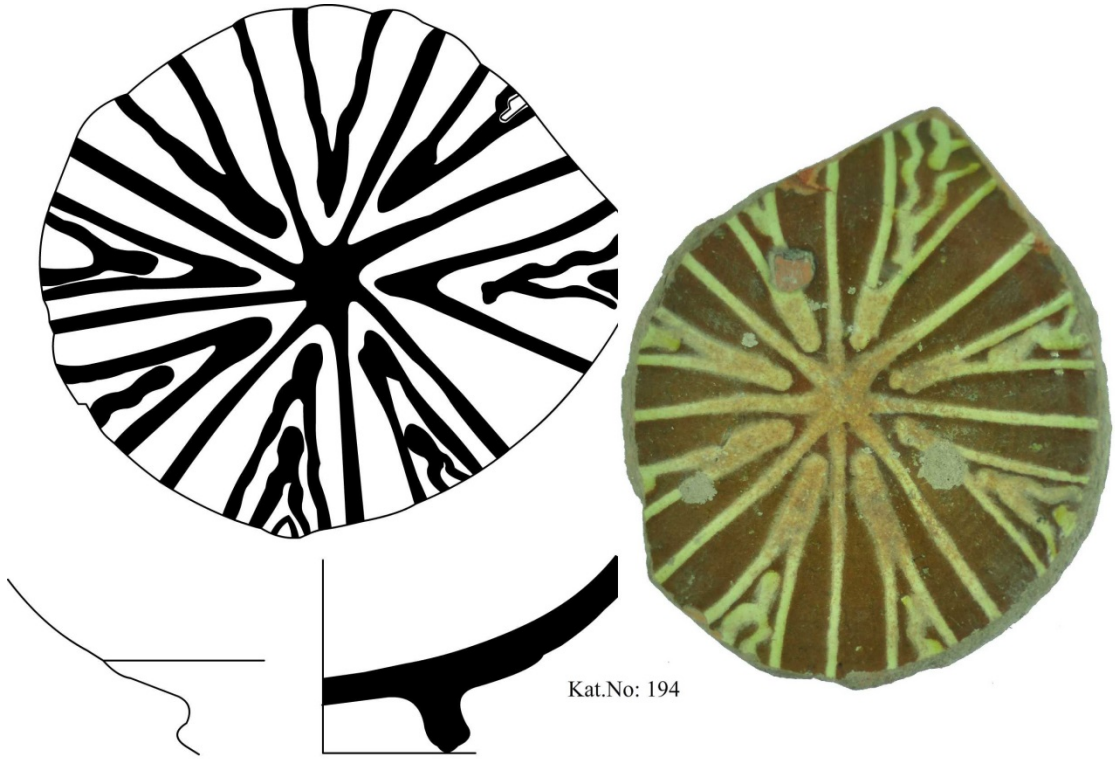

Kat.No: 192

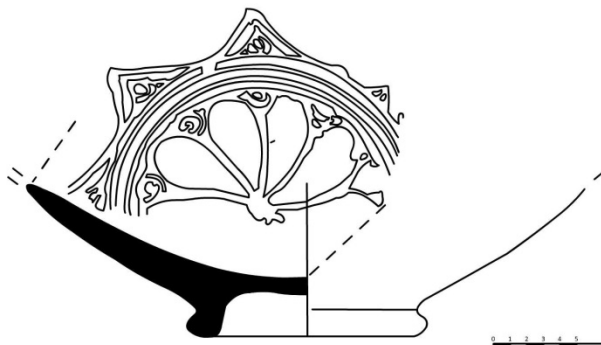
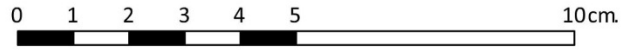
Kat.No: 193

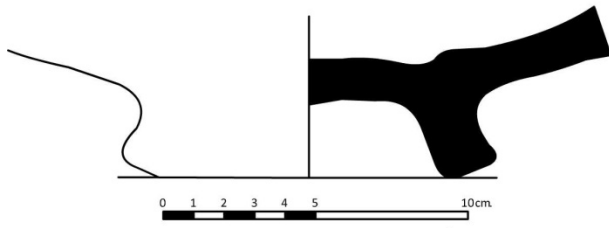

Kat.No: 194

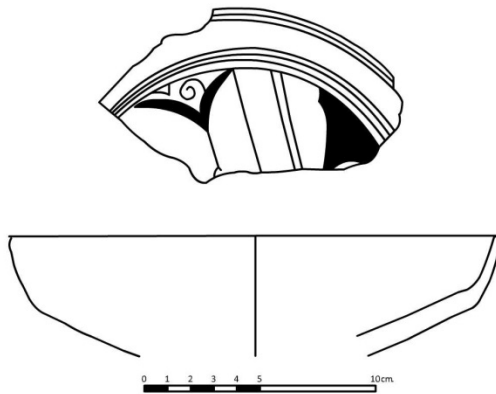

Kat.No: 195

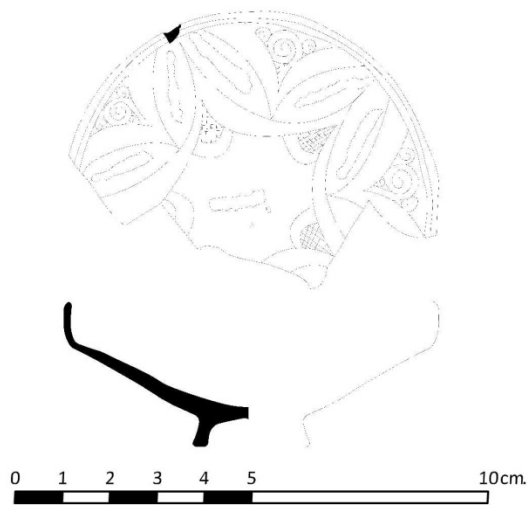

Kat.No: 196

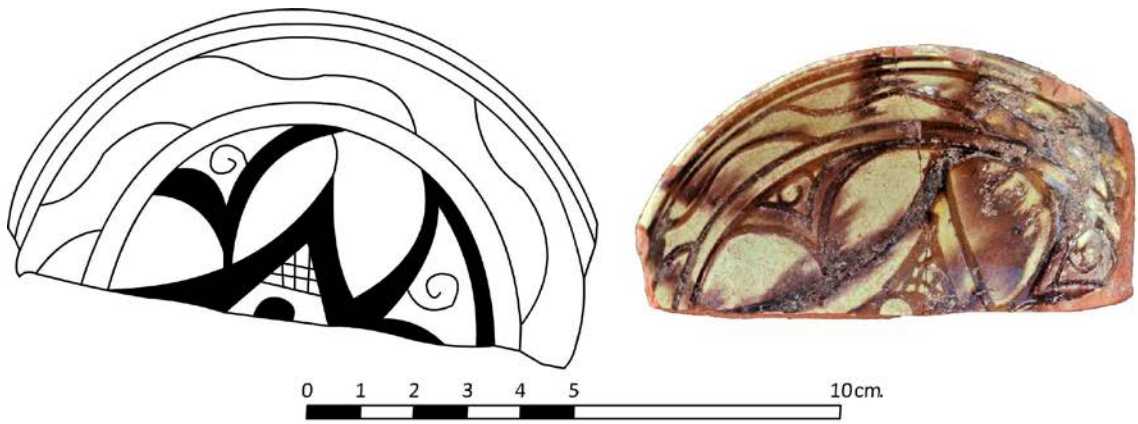

Kat.No:197

Kat No: 198

Kat No: 199

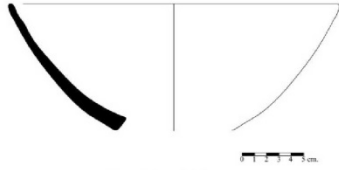
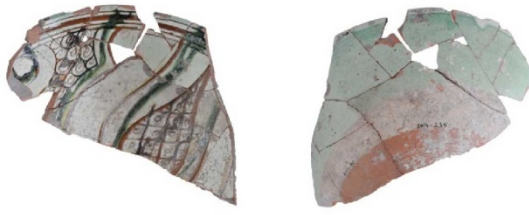

Kat.No: 200

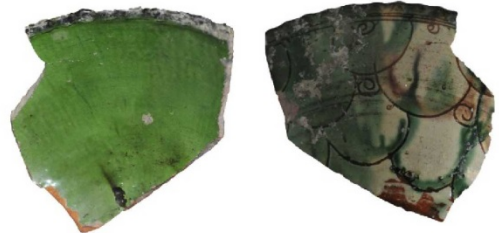

Kat.No: 201

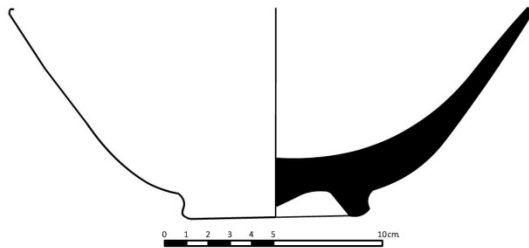
LEVHA 36

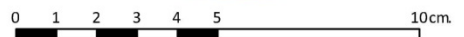
Kat.No: 202

Kat.No: 203

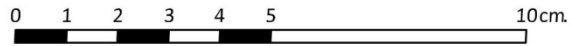

Kat. No: 204

Kat No: 205

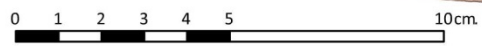
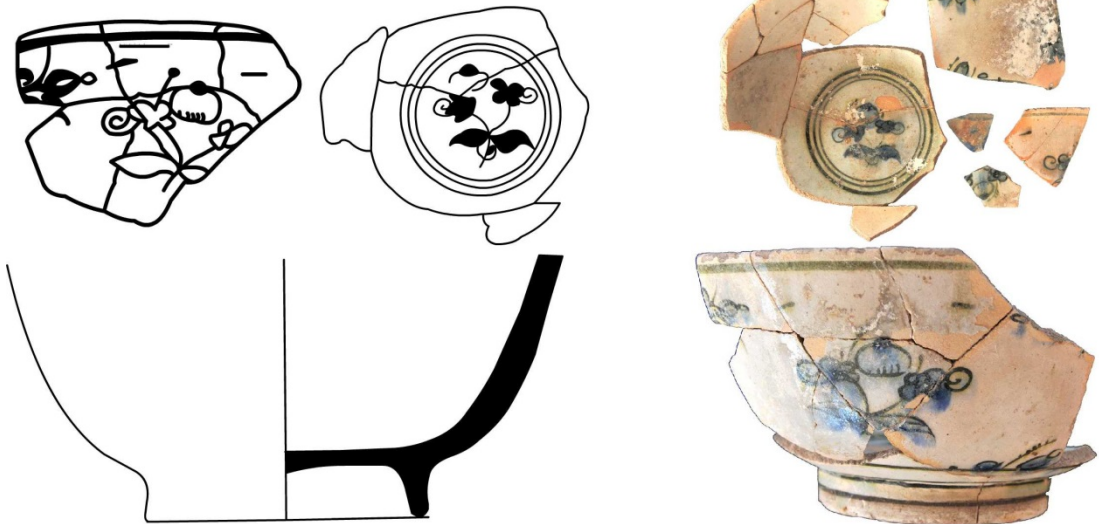

Kat No: 206

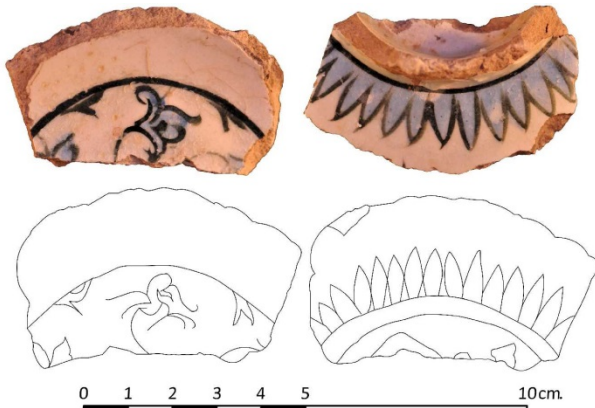

Kat.No: 207

Kat.No: 208

LEVHA 38

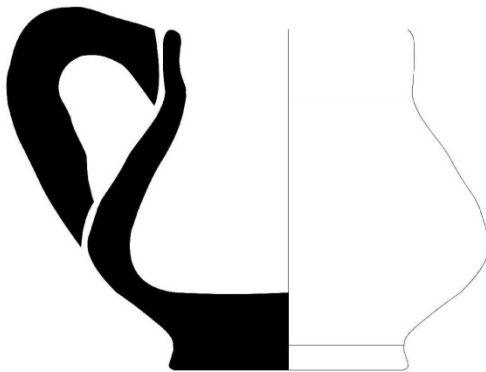
0 1 2 3 4 5 10cm.

Kat. No: 209

0 1 2 3 4 5 10cm.

Kat. No: 210

0 1 2 3 4 5 10cm.

Kat. No: 211

0 1 2 3 4 5 10cm.

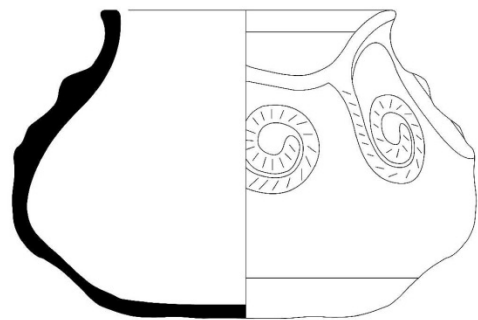
Kat. No: 212

Kat. No: 213

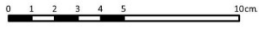

Kat. No: 214

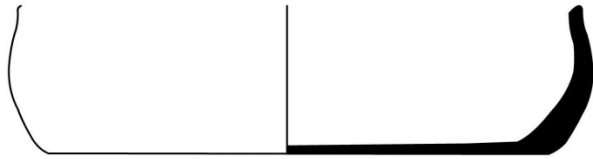

Kat. No: 215

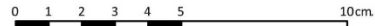
Kat.No: 216

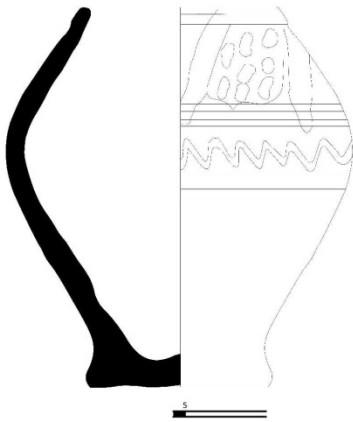
Kat.No: 217

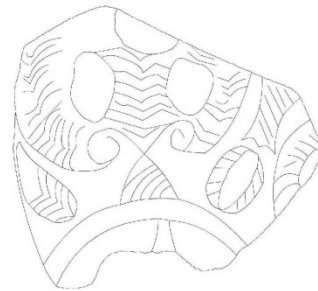
Kat.No: 218

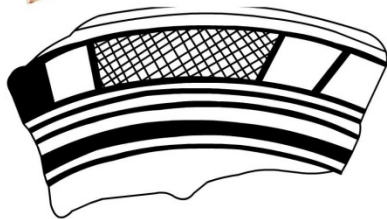
Kat.No: 219

Kat No: 220

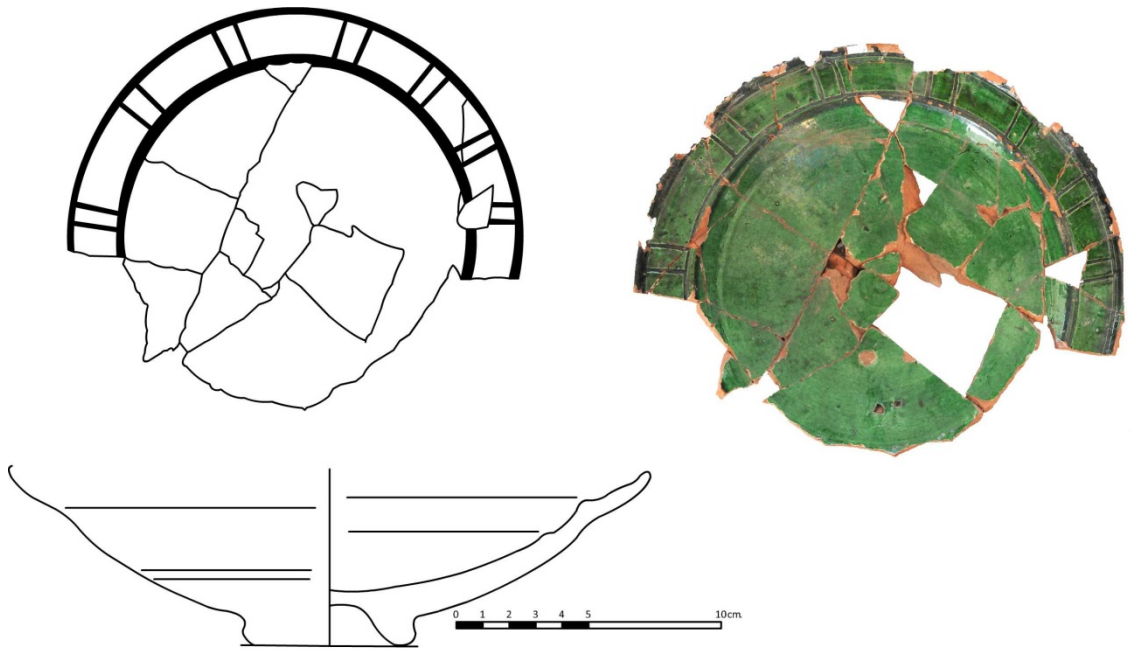
Kat: No: 221

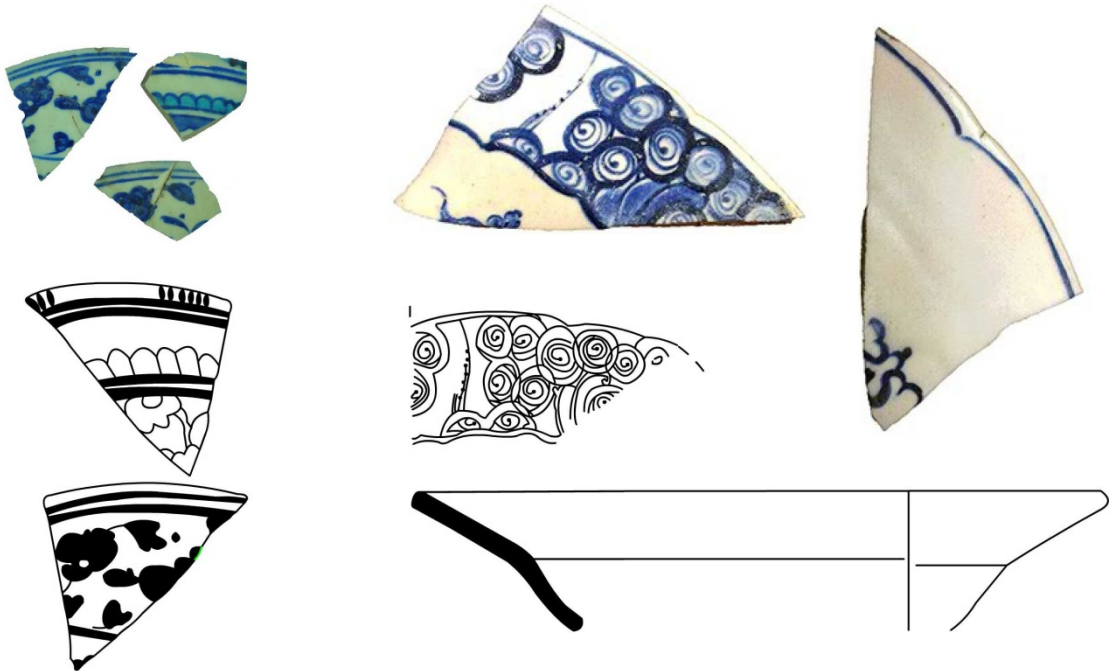
Kat.No: 222

Kat. No: 223

Kat.No: 224

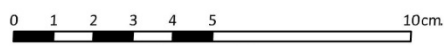
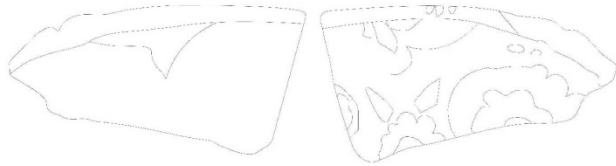
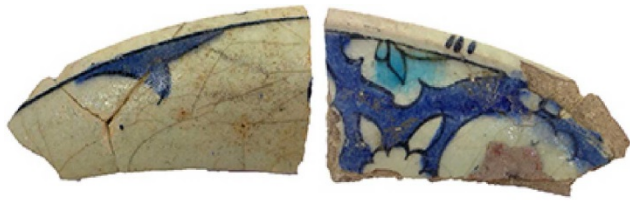

Kat.No: 225

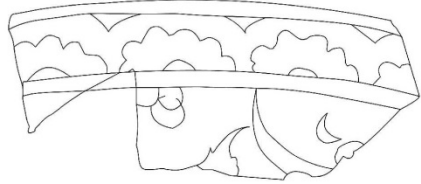
Kat.No: 226

LEVHA 43

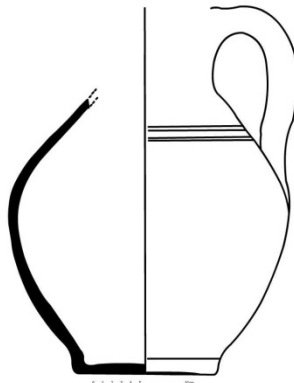
Kat. No: 227

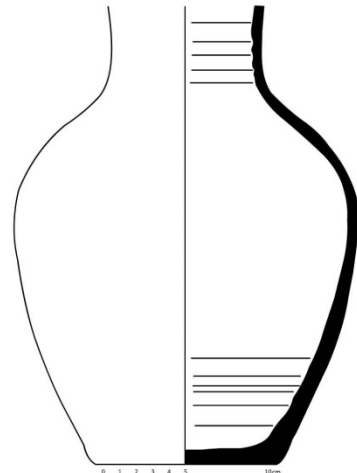
Kat. No: 228

Kat. No: 229

Kat.No: 230

Kat. No: 231

LEVHA 44

Kat No: 232

Kat No: 233

Kat No: 234

Kat No: 235

Kat No: 236

Kat No: 237

Kat No: 238

Kat No: 239

Kat No: 240

Kat No: 241

Kat No: 242

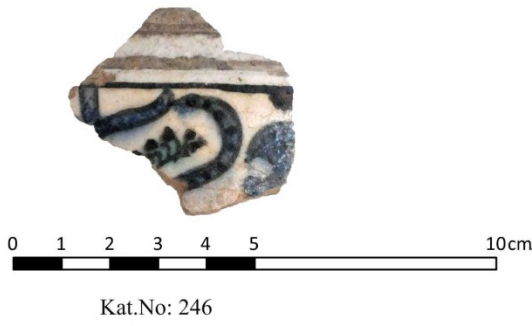
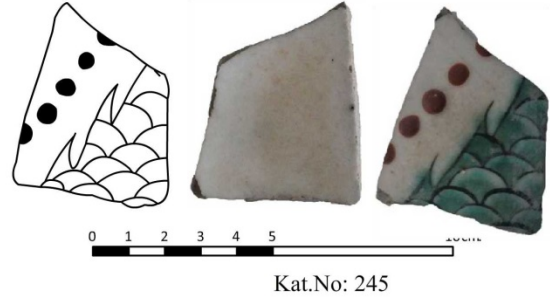

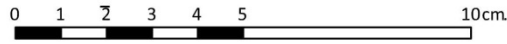
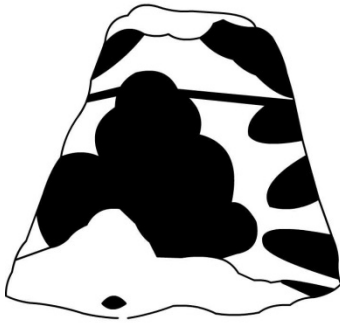
Kat No: 243

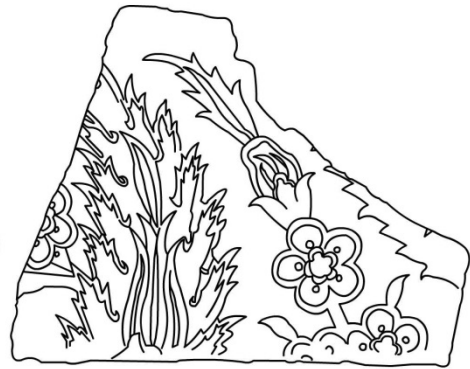

LEVHA 45

Kat.No: 249

Kat.No: 250

Kat.No: 251

Kat No: 252

Kat No: 253

Kat No: 254

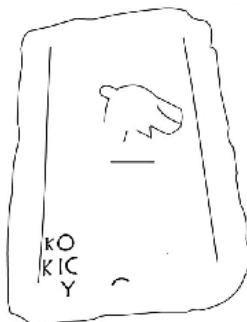
Kat No: 255

50 CM

Kat No: 256

50 CM.

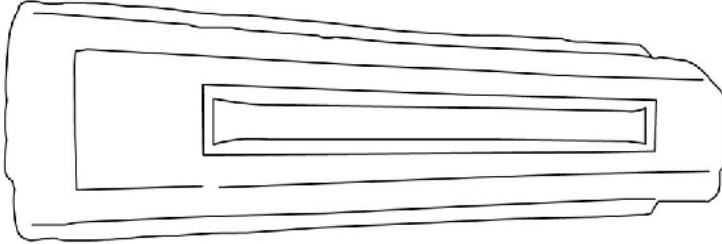
Kat No: 257

50cm

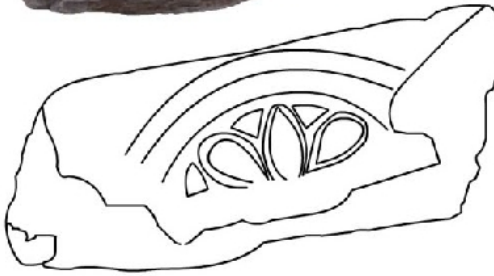
LEVHA 49

Kat No: 258

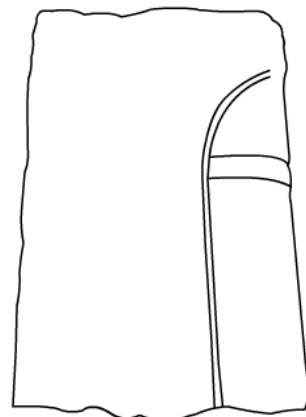
50cm

Kat No: 259

50cm

Kat No: 260

50cm

LEVHA 50

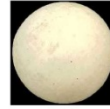
Kat.No:261

Kat.No:262

Kat.No: 263

Kat.No: 264

Kat.No:265

Kat.No:266

Kat.No:267

Kat.No:268

Kat No:269

Kaynakça

- Akpınar, Y. (2006). *Yenikapı kazı buluntusu sırlı seramiklerin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Altınsapan, E. (1999). *Ortaçağ'da Eskişehir ve Çevresinde Türk sanatı*. 11-15 yy mimarisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Altınsapan, E.; Deveci, A ve Gerengi, A. (2005). Osmanlı dönemi Bilecik kenti çarşı alanı kazılarında çıkartılan tütün ve nargile lüleleri. *III. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri Eskişehir*. İstanbul: Türk Seramik Derneği Yayını, ss.453-465.
- Altınsapan, E.; Yılmazyaşar H.ve Gerengi, A. (2010). Karacahisar kalesi 2009 yılı temizlik ve kazı çalışmaları. *XIV. Ortaçağ ve Türk dönemi Kazıları ve Sanat tarihi araştırmaları sempozyumu*. Konya: Kömen Yayınları, ss.1-17.
- Altınsapan, E.; Yılmazyaşar, H. ve Gerengi, A. (2011). The Karacahisar castle excavation Project: Work 2009. *15 th symposium on mediterranean archaeology in Catania*. İtaly: Poster session.
- Altınsapan, E. ve Palalı, M. (2013). The excavation of karacahisar castle 2012. *17 th symposium on mediterranean archaeology (Soma) management of cultural heritage in the coastle zone*. Moscow: Poster session.
- Altınsapan, E.; Güldoğan, İ. ve Güney, Y. (2014). Physcial pozzolanic and chemical properties of Bricks of Karacahisar Castle Gate, Turkey. *9. Internatonal Masonry Conference Guimaraes*. Portekiz.
- Altınsapan, E.; Güldoğan, İ. ve Güney, Y. (2014). Physcial pozzolanic and chemical properties of Bricks of Z-Z Area of Karacahisar Castle. *3. Uluslararası Seramik Cam Emaye Sır ve Boya Kongresi Seres*. Eskişehir.
- Altınsapan, E.; Güldoğan, İ. ve Güney, Y. (2014). Physcial pozzolanic and chemical properties of Bricks of X-X Zone of Karacahisar Castle Turkey. *International Conference on Constrruction Materials and Structures*. Johannesburg: South Africa.
- Altınsapan, E. (2014). Karacahisar Kalesi Kazısı. *Eskişehir Rehberi*. Eskişehir: Eskişehir Valiliği.

- Altınsapan, E.; Gerengi, A. ve Palalı, M. (2015). Eskişehir Karacahisar kalesi kazısında bulunan ve form veren ok uçları üzerine tipoloji denemesi. *Akademik sosyal araştırmalar dergisi*. 3(13), 1-15.
- Altınsapan, E.; Gökalp D. Z.; Yılmazyaşar H. ve Gerengi A. (2015). 2011-2014 kazıları ışığında Eskişehir Karacahisar Kalesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(10). 621-633.
- Anlağan, Ç. ve Bilgi, Ö. (1989). *Protohistorik Çağ silahları*. İstanbul: Grafik Sanatlar Matbaası.
- Arslan, A. (2015). *Konya çevresi Bizans dönemi mimari plastiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Artuk, İ. ve Artuk, C. (1977). *İstanbul arkeoloji müzeleri teşhirdeki İslami sikkeler Kataloğu*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Aşıkpaşazade (1970). *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*. (Çev: H.N.Atzsız). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Aşıkpaşazade (2003). *Osmanoğullarının Tarihi*. (Haz: K.Yavuz ve M. A. Y. Saraç). İstanbul: K Kitaplığı.
- Aydın, Ş. (1994). Doğu-Batı arası bir gökkuşadı, "Selçuklular". *Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu Sergileri 2*. İstanbul: Ünal Ofset Matbaacılık A.Ş.
- Ayhan, G. (2009). Başur höyük kazısı lüle buluntuları, *XIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyomu*. İstanbul: Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş.
- Ayhan, G. (2010). Hasankeyf kazısı lüle buluntularının değerlendirilmesi, *Sanat Tarihi Dergisi*, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları, 1(19), 1-22.
- Aydüz, S. (2011). Osmanlı silahları, silah üretim merkezleri ve literatürü tarihi. *Tarih Okulu*,(X),ss.1-37.
- Y. Ayönü (2014). *Selçuklular ve Bizans*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Azzopardi, E. (2006). *Coinage of the Crusaders and the world of Islam*. Malta: Midesa Books Ltd.

- ... (1990). *Anatolian studies*. The British Institute of Archaeology at Ankara. Vol XI.
- Bartol, W. (2009). *Fedaîlerin Kalesi Alamut.* (Çev: A. Dirim). Ankara: Yurt Kitap -Yayın.
- Bayram, F. ve Arı, B. (2005). Kuruluş'a idarî yaklaşımlar: Gaza teorisi ve beylikler sistemi. *Tarih Okumaları*. İstanbul: Bilim ve Sanat Vakfı, Türkiye Araştırmaları Merkezi.
- Bayraktar, G.(2011). *Hans dernoenschwam'ın "İstanbul ve Anadolu'ya seyahat günlüğü" ile evliya çelevi'nin "Viyana notları"nda İmgeler ve önyargılar*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Belke, K. ve Mersich, N. (1990). *Tabula Imperii Byzantini 7, Phrygien und Pisidien*. Viyana: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Bilgi, Ö. (2004). *Anadolu dökümün beşiği*. İstanbul: Grapis Matbaa.
- Bilici, Z.K. (2007). Alanya Kalesi kazılarında çıkan bir grup sikke zerine bazı Düşünceler. XI. *Ortaçağ-Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları, ss.57-63.
- Bir, A.; Kaçar, M. ve Acar, Ş. (2006), Türk menzil okçuluğu, yay ve okları, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Bittel, K. (1942). *Kleinasiatichen studien*. İstanbuler Mitteilungen Heft 5. İstanbul.
- Böhlendorf-Arslan, B.; Uysal, A.O. ve Witte-Orr, J. (2005). *Çanak, late antique and Medieval pottery and piles in Mediterranean archaeological contexts*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Bryer, A.; Winfield, D. (1985). *The Byzantine monuments and topography of the Pontos*. Washington: Dumbarton Oaks Publications.
- Bryer, A. ve Winfield, D. (1985) *The Byzantine monuments and topography of the Pontos 2*. Washington: Dumbarton Oaks Trustees For Harvard University D.C.
- Bursalı, M. (2007). *Eskişehir Karacahisar Kalesi Sgraffitto Dekorlu Ortaçağ Seramikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- Cahen,C. (1979). *Osmanlılardan önce Anadolu'da Türkler*. (Çev:Y. Moran). İstanbul: e Yayınları, s.116.

- Carswell, J.(1998). *İznik pottery*. England: British Museum Press.
- Cengiz, İ. (2008). *Bir İmparatorluğun İzi Osman Gazi*. İstanbul: Seçil Ofset.
- Cerasi, M. M. (2001). Osmanlı Kenti. Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. Ve 19. Yüzyıllarda Kent Uygarlığı ve Mimarisi. İstanbul: YKY.
- Charles, T. (2002). *Küçük Asya*. Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı.
- Çilingirlioğlu, A. ve Derin, Z. (1998). Ayanis kalesi kazıları-1996. *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı I*. Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları. ss.591-606.
- Cox, C. W. M. ve Cameron. A. (1937). Monuments & Documents from Dorylaeum & Nacolea. *Monumenta Asiae Minoris Antiqua*. .Manchester: Manchester University Press.
- Çoruhlu, T. (2007). Ören (Adramytteion antik kenti) 2006 kazı çalışması Ortaçağ Buluntuları. *XI. Ortaçağ-Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları, ss.127-139.
- Çoruhlu, T. (2011). 2006-2009 yılları Ani kazıları metal buluntularının Değerlendirilmesi. *XIV. Ortaçağ ve Türk dönemi kazıları ve sanat tarihi araştırmaları sempozyumu*. Konya: Kömen Yayınları, ss.139-154.
- Darga, A.M. (1993). Şarhöyük-Dorylaion Kazıları (1989-1992). *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı I*. Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss.481-501.
- Dark, K. (2001). *Byzantine pottery*. United Kingdom: Tempus Publishin Ltd.
- Daş, E. (2009). Alaşehir Kurşunlu Han kazı ve temizlik çalışmaları. *XIII. Ortaçağ Ve Türk Dönemi Kazıları Ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyomu*. İstanbul: Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş, ss.205.
- Davidson, G.R. (1952). *Corinth results of excavations*. New Jersey: Princeton.
- Dawson, T. (2009). *Byzantine cavalryman C.900-1204*. Newyork: Osprey Publishing Ltd.

- Deniz, B. (1998). Aksaray Melik Mahmud Gazi Hangahı (Darphane) kazısı. *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı II*. Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss.655-669.
- Demirel, G.Z. (2009). *Yalvaç müzesi Bizans sikkeleri*. Ankara: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Demirel, G.Z. (2015). Kütahya müzesindeki Bizans Altın sikkeleri. *Kütahya müzesi 2014 yıllığı*. (Ed: S. Ünan). Ankara: Dönmez Ofset, ss.179-197.
- Dernburg, F. (1892). *Auf Deutcher Bahn in Klainnnasien*. Berlin: Springer- Verlag.
- Dernschwam, H. (1992). *İstanbul'dan Anadolu'ya Seyahat Günlüğü*, (Çev: P. Y. Önen). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı yayınları.
- Doğru, H. (1992). *XVI. yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı*. Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Kültür Yayınları.
- Doğru, H. (2000). Osman Bey'in İlk Fethi: Karacahisar Kalesi, *Anadolu Üniversitesi Araştırma Fonu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Doğru H. (2001a) Karacahisar Kalesi ve Osmanlı Devletinin Kuruluşundaki Önemi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 105-127.
- Doğru, H. (2001b). Osmanlı kroniklerinde Karacahisar Kalesi ve Karacacaşehir'in yer değiştirmesi. *V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ss. 221-234.
- Dursun, N. (2012). Konya Etnografya Müzesinde bulunan Osmanlı klasik dönemi sikkelerinden örnekler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 5(22). http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt5/cilt5sayi22_pdf/3_sanattarihi_arkeoloji/dursun_necla.pdf (Erişim tarihi: 10.01.2015).
- Ender, C. (2000). *Karesi, Saruhan, Aydın ve Menteşeoğulları Beylikleri paraları*. İstanbul: Ender Nümismatik Yayınları.
- Engin, V.; Afyoncu, E.; Mazak, M. ve Şahin, C. (2013). *İstanbul'un kapısı Sultanbeyli tarihi*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Eravşar, O. (2011). 2009 Alara kazısı. *XIV. Ortaçağ ve Türk dönemi kazıları ve sanat tarihi araştırmaları sempozyumu*. Konya: Kömen Yayınları, ss.227-239.

- Erkiletlioğu, H. ve Güler, O. (1996). *Türkiye Selçuklu sultanları ve sikkeleri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Evliya Çelebi (1968). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*.(Sadeleştirenler: T.Temelkuran, N.Aktaş, M.Çevik). İstanbul: Üçdal Neşriyat.
- Fındık, N. O. (2014). *İznik sırlı seramikleri, Roma tiyatrosu kazısı (1980-1995)*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Fındık, N. Ö. (2014). Anadolu arkeolojisinde bazı seramik oyuncaklar (XII-XV. yüzyıllar). *Millî Folklor*, 26(101), 252-264.
- Fleet, K. (2012). *Türkiye Tarihi: Bizans'tan Türkiye'ye*. (Çev: A. Özdamar). İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Foss, C. (1975). The Persians in Asia Minor and the End of Antiquity.Oxford Universty Press, 90(357), ss.721-747.
- Foss, C. (1985). *Survey of Medieaval castles of Anatolia I: Kütahya*, England: B.A.R. Publications.
- Foss, C. (1996). *Cities, Fortresses and Villages of Byzantine Asia Minor*. United Kingdom: Variorum.
- Foss, C. (2002). *Anadolu'daki Ortaçağ kalelerinin İncelenmesi*. İzmit. (Çev: F.Y. Ulugün). Kocaeli: İzmit Rotary Kulübü Kültür Yayınları.
- Foss, C. (2008). Arab-Byzantine coins. *Dumbarton Oaks Byzantine Collection*. Harward: Harward University Press.
- Frei, P. (1980). *Epigraphisch Topographische Forschungen im Raum von Eskişehir*. Türk Arkeoloji Dergisi. 25(1).
- Gabriel, A. (1941). *İstanbul Türk kaleleri*. (Çev: A. Ilgaz). İstanbul: Kervan Kitapçılık.
- Gaitzsch, W. (2005). *Eisenfunde aus Pergamon gerate, werkzeuge und waffen*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH&Co.
- Giese, F. (1992). *Anonim Tevarih-i Ali Osman*. (Haz: N.Azamat). İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.

- Gök, S. (2011). Akdeniz ticaretinin önemli belge buluntuları: Seramikler. *Sanat Tarihi Dergisi*, 20 (2). 61-100.
- Gündüz G.; Özden S. ve Tekçe M.S. (2010). Türklerde ahşap ok yapımı. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 12 (17), 111-122.
- Güneş, A. (...). *16. yüzyılda Osmanlıların beşiği Eskişehir ile Karacaşehir'de sosyal kurumlara ilişkin köy gelirleri ve bunların paylaşımı*. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/28/179.pdf>. 119-145(Erişim tarihi: 01.06.2015).
- Gümgüm, G. (2010). Hierapolis (Phrygia) antik kenti erken Bizans dönemi duvar teknikleri. *XIV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*. Konya: Kömen Yayınları, ss.281-302.
- Halaç, H. H. (2014). Arkeolojik alanda bir tasarım macerası; Karacahisar kalesi giriş kapısı güvenli geçiş strüktürü. *International Journal of Social Science*, (30), 251-261.
- Harrison, R.M. (1989). Emirdağ (Afyon)'da Amorium birinci kazı raporu, *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı II*, Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss.155-165.
- Hasırcı, H.M. (2012). Anadolu'da yurt tutan beylikler. *Büyük Osmanlı Tarihi*. İstanbul: Merve Yayınları
- Haspels, E. C. H. (1971). *Highlands of Phrygia sites and monuments*. New Jersey: Princeton University Press.
- Imber, C. (2005). İlk dönem Osmanlı tarihinde düstur ve düzmece. *Söğüt'ten İstanbul'a*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Imber, C. (2005). İlk dönem Osmanlı tarihinin kaynakları. *Söğüt'ten İstanbul'a*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Iverson, E. A. (2007). Amorium in the Byzantine dark ages (seventh to ninth centuries). *Millennium Studies in the Culture and History of the First Millennium C.E.* Berlin: Deutsche National bibliothek, 5(2), 25-60.
- İbn-i Battuta (2004). *İbn-i Battuta Seyahatnamesi*. (Çev: A.Sait Aykut). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları.

- İbn-i Bibi. (2010). Selçukname. (Haz: R. Yinanç, Ö. Özkan). İstanbul: Kitabevi.
- İnalcık, H. (2005). Osmanlı fetih yöntemleri. *Söğüt'ten İstanbul'a*. Ankara: İmge Kitabevi.
- İnalcık, H. (2006). Karacaşehir üzerinde bir belge. *VIII. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Bursa: Lulu Press. ss.9-12
- İnalcık, H. (2008). Payitah Bursa'nın kültürel ve ekonomik ilişkileri. *Osman Gazi ve Bursa Sempozyumu*. İstanbul: Kayhan Matbaacılık, ss. 10-12.
- İnalcık, H. (2013). *Kuruluş*. İstanbul: Hayykitap, Pasifik Ofset.
- İnce, K. (1996). Eskişehir ve çevresinde Osmanlılar zamanında yapılmış ancak bugün ayakta olmayan mimari eserlerin listesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (6), 117-123
- İzmirlier, Y. (2005). *Aydinoğulları beyliği paraları*. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.
- Kabaklarlı, N. (2007). *Mangır; Tire'de darbedilen Osmanlı bakır paraları*. İstanbul: Baran Ofset ve Matbaacılık Tic.Ltd.Şti.
- Kaegi, W. E. (1964). The Contribution of Archery to the Turkish Conquest of Anatolia. *Speculum*. 39(1), 96-108
- Karamağaralı, N. (2010). Eski Ahlat şehri kazısı 2008-2009 çalışmaları, XIV. *Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*, Konya: Kömen Yayınları, ss.361-384.
- Karasu, C.; Sakarya, T. M. ve Berber, O. (2010). *Osmangazi ilkler ve Karacahisar*. Ankara: Semih Ofset Matbaa Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
- Karpuz, H. (1994). Konya Dokuzun Hanı kazı ve restorasyon çalışmaları-1993. XVI. *Kazı Sonuçları Toplantısı II*. Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss.377-389.
- Lightfoot, C.S ve Ivison, E.A (2012). *Amorium reports 3: The lower city enclosure. fine reports and technical studies*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Makrizi, A. T. (1946). *Eski ve İslami paralar*. (Çev: İ. H. Konyalı). İstanbul: Gavzi Ozansoy Basımevi.

- Mangaltepe, İ. (2009). *Bizans kaynaklarında Türkler*. İstanbul: Ofset yayın matbaacılık.
- Meriç, R. (1987). 1986 yılı Alaşehir kazısı raporu, *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı II*, Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Neşri, M. (2008) *Cihannüma, Osmanlı Tarihi (1288-1485)*. (Çev: N.Öztürk). İstanbul: Çamlıca Basım yayın.
- Neşri, M. (2011). *Aşiretten imparatorluğa Osmanlı tarihi (1288-1485)*. (Çev: N. Öztürk). İstanbul: Sistem Matbaacılık.
- Nicolle, D. (1944). *Arms & armour of the Crusading era 1050-1350*. London: Stackpool books.
- Nicolle, D. ve Angus, M. (1998). *Armies Of the Ottoman Empire 1775- 1820*. London: Reed Consumer books Ltd.
- Nicolle, D. (1999). *Arms & Armour Of The Crusading Era 1050-1350*. London: Greenhill books.
- Oruç Bey (2008). *Osmanlı tarihi*. (2. Basım). İstanbul: Çamlıca Basım Yayın.
- Ostrogorsky, G. (1999). *Bizans devleti tarihi*. (Çev: F. Işıltan) Ankara: Türk Tarih Kurumu yayınları.
- Ötüken, S.Y. (1998). 1996 yılı Demre-Aziz Nikolaos Kilisesi kazısı, *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı II*, Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss.541-565.
- Özçatal, M. (2013). *Seramik ve metal buluntuların arkeometrik karakterizasyonu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Özme, A. (1993). *Malatya müzesindeki İslam dönemi sikkeleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Özcan, K. (2006). Anadolu-Türk Kent Tarihinden Bir Kesit: Selçuklu Döneminde Anadolu-Türk Kent Model(ler)i. *Biliğ*. Konya: Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı. 38, 161-184.
- Öztaşkın, M. (2013). *Stratonikeia ve Lagina kazılarında bulunan Bizans dönemi seramikleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Özyar, A.; Ünlü, E.; Pilavcı, T.; Küleçioğlu, Ç.; Yalçın, S.; Karacic, S.; Güldüren, A. ve Bennett, W. (2014). Tarsus-Gözlükule 2012 yılı kazısı. *35.Kazı sonuçları toplantısı*. Muğla: Kültür Bakanlığı Yayınları, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Papanikola, D. ve Bakirtzi (2002). *Everyday life in Byzantium*, Atina: Pegasus Publishing and Printing S.A.
- Parla, C. ve Altınsapan, E. (2004). *Eskişehir Selçuklu ve Osmanlı yapıları I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları.
- Parlar, G. (2000). Osmanlı'nın kuruluş dönemi sikkelerinde kompozisyon. *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla IV. Eyüp Sultan Sempozyumu*, İstanbul: Eyüp Belediyesi Yayınları. ss.100-105.
- Parlar, G. (2001). *Anadolu Selçuklu sikkelerinde yazı dışı figüratif ögeler*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Parlar, G. (2005). Orta Çağ'da Anadolu'da hüküm süren beyliklerin sikkelerinin karakteristik özellikleri. *VIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmalar Sempozyumu*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, ss.2481-2490.
- Parlak, S. (2010). İstanbul Boğazı'ndaki Riva (İrva/Revancık) kalesi. *XIV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*. Konya: Kömen Yayınları, ss.483-506.
- Parman, E. (2001). *Eskişehir-Karacahisar'da bir Ortaçağ kalesi. V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırma Sempozyumu*: Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ss. 451-462.
- Parman , E. (2002a). *Ortaçağda Bizans döneminde Frigya ve bölge müzelerindeki Bizans taş eserleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları.
- Parman, E. (2002b). Eskişehir-Karacaşehir Köyünde Karacahisar kalesi. *Eskişehir: Kepikeç*. 15, ss.77-83.
- Parman, E. ve Parla, C. (2003). Eskişehir-Karacahisar Kalesi 2001 Yılı Kazı Çalışmaları. *24. Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösım Basımevi, (2). ss. 69-80.

- Parman, E. ve Parla, C. (2004). Eskişehir (Merkez Karacaşehir Köyü) Karacahisar Kalesi 2002 Yılı Kazı Çalışmaları. 25. Kazı Sonuçları Toplantısı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Dösim Basımevi, (2). ss. 365-370.
- Parman, E.; Parla, C. ve Bursalı, M. (2007). Eskişehir Karacahisar Kalesi 2005 yılı kazı çalışmaları. 28. *Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2). ss.1-12.
- Paterson, W.F. (1966). The Archers of İslam. *Journal of the Economic and Social History of the Orient*. Brill 9(1/2). <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/10.1163/156852066x00047> (Erişim tarihi: 02.07.2015)
- Pekin, F. ve Yılmaz, H. F. (2008). Türkiye'nin kültür mirası 100 kale. İstanbul: NTV Yayınları.
- Pirenne, H. (2014). *Ortaçağ kentleri*. (Çev: Ş. Karadeniz). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Radet, W. (2005). *Pergamenische Forschungen*. New York: Walter De Gruyter.
- Ramsay, W. M. (1960). *Anadolu'nun tarihi coğrafyası*. (Çev: M. Pektaş). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sestieri, A.M.B. ve Macnamara, E. (2007). *Prehistoric metal artefacts from Italy (3500-720BC) in the British museum*. London: British Museum Research Publication.
- Sevgen, N. (1959). *Anadolu kaleleri*. Ankara: Doğu Ltd. Şirketi Matbaası.
- Stein, M. L. (2007). *Osmanlı kaleleri: Avrupa'da hudut boyları*. (Çev: G. Ç. Güven). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (1999). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tarhan, M.T. (1988). Eski Van kalesi ve eski Van şehri kazıları 1987. *X. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara: Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss. 369-428.

- Tek, A.T. (2001). Arykanda'dan bulunan Beylikler ve Osmanlı dönemi sikkeleri. *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Matbaası, (3), 355-370.
- Texier, C. (2002). *Küçük Asya*. (Çev: A.Suat) Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon hizmetleri vakfı.
- Tekin, O. (2013). *Tarhan Armağanı*. Bursa Müzesi koleksiyonundaki Antik ve Osmanlı ağırlıkları. İstanbul: Ege Yayınları.
- Tekinalp, V. M. (2005). Doğu Kilikya'da bir Ortaçağ yerleşimi. *Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi Arkeolojik Kurtarma Kazıları Proje Dokümanları: 7*. Ankara: Gazi Üniversitesi Arkeolojik Çevre Değerleri Araştırma Merkezi.
- Türkcan, A.U. (2010). *Kanlıtaş Höyük (İnönü, Eskişehir) ve civarı yüzey araştırması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi.
- Türkcan, A.U. (2013). *Kanlıtaş Höyük 2013 yılı kazı çalışmaları raporu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi.
- Türker, A. Ç. (2004). Bizans dönemi günlük kullanım kaplarına ait yayınlar ve değerlendirme yöntemleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 21(2), 209-228.
- Türktüzün, M. (2015). Kütahyanın kaleleri. *Kütahya müzesi 2014 yillığı*. (Ed: S. Ünan). Ankara: Dönmez Ofset, ss.123-166.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1945). Gazi Orhan Beğın hükümdar olduğu tarih ve ilk sikkesi. *Belleten*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 9(34), ss.207-213.
- Şentürk, Ş. ve Johnson, B. (1994). Asya'dan Anadolu'ya inen rüzgar, "beylikler dönemi sikkeleri". *Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu Sergileri*. İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş.
- Şentürk, Ş. ve Johnson, B. (1995). Saltanatın iki yüzü, "yazı ve tuğra". *Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu Sergileri*. İstanbul: Tayf Ofset Matbaacılık A.Ş.
- Vitruvius. (2005). *Mimarlık üzerine on kitap*. (Çev: S. Güven). Ankara: Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları.

- Vroom, J. (2003). *After antiquity ceramics and society in the Aegean from the 7th to the 20th century A.C.* Netherland: Leiden University Press.
- Waldbaum, J.C. (1983). *Metal work from Sardis.* England: Harward University Press.
- Yavaş, A.(2012) Anadolu Selçuklu temrenleri hakkında ilk tespitler, *İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 2(4). ss.119-145.
- Yavaş, A. (2012). Kubad-abad sarayında bulunan kemer ve askı tokaları. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic.* Ankara: Alko Dijital Baskı Merkezi, 7(3), 2635-2648.
- Yıldız, A. (2007). *Kaleler şehri Osmaniye.* Ankara: Payda Yayıncılık.
- Yılmazyaşar, H. (2011). A comparative evaluation about architectural and historical aspects of Karacahisar castle. 15 th symposium on mediterranean archaeology in Catania. İtaly.
- Yücel, Ü. (1999). *Türk Okçuluğu.* (1. Baskı). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Zakhariadou, E.A. (1997). *Osmanlı beyliği 1300-1389.* (Çev: G. Ç. Güven, İ. Yerguz ve T. Altınova). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.